

Innst. 8 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 1 S (2015-2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016)

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11)

Innhold

	Side
1. Innledning	3
2. Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 9)	3
2.1 Bevilgningsforslag for budsjettkapitler og poster i rammeområde 9	3
2.2 Rammevedtak område 9	9
2.3 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner	9
2.3.1 Høyre og Fremskrittspartiet	9
2.3.2 Arbeiderpartiet	11
2.3.3 Kristelig Folkeparti	13
2.3.4 Senterpartiet	13
2.3.5 Venstre	14
2.3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 9	20
2.4 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 9	24
2.4.1 Kap. 900 og kap. 3900 Nærings- og fiskeridepartementet (unntatt postene 77 og 78) ..	24
2.4.2 Kap. 902 og kap. 3902 Justervesenet	26
2.4.3 Kap. 903 og kap. 3903 Norsk akkreditering	27
2.4.4 Kap. 904 og kap. 3904 Brønnøysundregistrene	27
2.4.5 Kap. 905 og kap. 3905 Norges geologiske undersøkelse	28
2.4.6 Kap. 906 og kap. 3906 Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	28
2.4.7 Kap. 909 Tiltak for sysselsetting av sjøfolk	29
2.4.8 Kap. 910 og kap. 3910 Sjøfartsdirektoratet	33
2.4.9 Kap. 911 og 3911 Konkurransetilsynet	33
2.4.10 Kap. 3911 Konkurransetilsynet	34
2.4.11 Kap. 915 Regelråd for næringslivet	35
2.4.12 Kap. 922 Romvirksomhet	35
2.4.13 Kap. 924 Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer	37
2.4.14 Kap. 930 Norsk design- og arkitektursenter	37
2.4.15 Kap. 935 og kap. 3935 Patentstyret	37
2.4.16 Kap. 936 og kap. 3936 Klagenemnda for industrielle rettigheter	37
2.4.17 Kap. 2421 Innovasjon Norge (jf. kap. 5325)	37
2.4.18 Kap. 2426 og kap. 5326 Siva SF	43
2.4.19 Kap. 940 Internasjonaliseringstiltak	44
2.4.20 Kap. 2460 (jf. kap. 5460) Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)	44
2.4.21 Kap. 5460 (jf. kap. 2460) Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)	44
2.4.22 Kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS	45
2.4.23 Kap. 5629 Renter fra eksportkredittordningen	45
2.4.24 Kap. 950 og kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656)	45
2.4.25 Kap. 953 Kings Bay	46
2.4.26 Kap. 920 Norges forskningsråd (bevilgningen går i kirke-, utdannings- og forskningsskomiteen)	46
2.4.27 Kap. 925 Havforskningsinstituttet (bevilgningen går i kirke-, utdannings- og forskningsskomiteen)	47
2.4.28 Oppsummering av fraksjonenes bevilgningsforslag	47
3. Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 10)	50
3.1 Bevilgningsforslag for budsjettkapitler og poster i rammeområde 10	50
3.2 Rammevedtak rammeområde 10	51
3.3 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner	51
3.3.1 Høyre og Fremskrittspartiet	51
3.3.2 Arbeiderpartiet	52
3.3.3 Kristelig Folkeparti	53
3.3.4 Senterpartiet	54

	Side
3.3.5	Venstre 54
3.3.6	Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 10 56
3.4	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 10 57
3.4.1	Kap. 917 og kap. 3917 Fiskeridirektoratet 57
3.4.2	Kap. 919 Diverse fiskeriformål 58
3.4.3	Kap. 925 Havforskningsinstituttet 60
3.4.4	Oppsummering av fraksjonenes bevilgningsforslag 60
4.	Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 11) 61
4.1	Bevilgningsforslag for budsjettkapitler og poster i rammeområde 11 61
4.2	Rammevedtak rammeområde 11 64
4.3	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter fra de ulike fraksjoner 64
4.3.1	Høyre og Fremskrittspartiet 64
4.3.2	Arbeiderpartiet 65
4.3.3	Kristelig Folkeparti 66
4.3.4	Senterpartiet 68
4.3.5	Venstre 69
4.3.6	Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 11 72
4.4	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 11 74
4.4.1	Kap. 1100 og kap. 4100 Landbruks- og matdepartementet 74
4.4.2	Kap. 1112 og kap. 4112 Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet 74
4.4.3	Kap. 1115 Mattilsynet 75
4.4.4	Kap. 4115 Mattilsynet 76
4.4.5	Kap. 1136 og kap. 4136 Kunnskapsutvikling m.m. 77
4.4.6	Kap. 1137 Forskning og innovasjon (bevilgningen går i kirke-, utdannings-, og forskningskomiteen) 77
4.4.7	Kap. 1138 Støtte til organisasjoner, kan overføres 78
4.4.8	Kap. 1139 Genressurser, miljø- og ressursregistreringer 79
4.4.9	Kap. 1142 Landbruksdirektoratet 80
4.4.10	Kap. 1144 Regionale og lokale tiltak i landbruket 81
4.4.11	Kap. 1148 Naturskade – erstatninger 81
4.4.12	Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket 81
4.4.13	Kap. 1150 og kap. 4150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. 83
4.4.14	Kap. 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen 84
4.4.15	Kap. 1161 Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn 84
4.4.16	Oppsummering av fraksjonenes bevilgningsforslag 85
5.	Forslag fra mindretall 86
6.	Komiteens tilråding 87

Innst. 8 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 1 S (2015-2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016)

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Bernt Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Harald Eivind Bakke, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, og fra Venstre Pål Farstad, viser til at Meld. St. 1 (2015–2016) Nasjonalbudsjettet for 2016, og Prop. 1 S (2015–2016) Statsbudsjettet medregnet folketrygden, ble lagt frem av regjeringen Solberg den 7. oktober 2015. Komiteen viser videre til at regjeringen Solberg den 30. oktober 2015 la fram Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) Endring av Prop. 1 S (2015–2016) Statsbudsjettet 2016 og Prop. 1 LS (2015–2016) Skatter, avgifter og toll 2016 (økt antall asylkomster) og den 6. november la fram Prop. 1 S Tillegg 2 (2015–2016). Kapitler og romertallsvedtak i Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) ble fordelt til næringskomiteen i henhold til Innst. 1 S (2015–2016) og referat fra stortingsmøte 3. november 2015.

Komiteen viser videre til at Stortinget den 19. juni 1997, ved behandlingen av Innst. S. nr. 243 (1996–1997), vedtok at bevilgningsreglementet og forretningsordenen for Stortinget skulle endres i forbindelse med den nye budsjettreformen.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 under de rammer og kapitler som er fordelt til komiteen, jf. Innst. 1 S (2015–2016).

Følgende rammeområder er behandlet av næringskomiteen:

- Rammeområde 9: Kapitlene som er tildelt næringskomiteen under Nærings- og fiskeridepartementet.
- Rammeområde 10: Kapitlene som er tildelt næringskomiteen under Nærings- og fiskeridepartementet.
- Rammeområde 11: Kapitlene som er tildelt næringskomiteen under Landbruks- og matdepartementet.

Komiteen viser til at rammeforslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ble vedtatt i Stortinget 3. desember 2015. Det vises for øvrig til de ulike avsnitt i innstillingen som omhandler de rammeområder næringskomiteen har ansvar for.

2. Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 9)

2.1 Bevilgningsforslag for budsjettkapitler og poster i rammeområde 9

(90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Utgifter			
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>			
900		Nærings- og fiskeridepartementet	
	1	Driftsutgifter	335 394 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	56 506 000
	30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overføres</i>	19 700 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	37 857 000
	71	Miljøtiltak Raufoss	1 200 000
	72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 500 000
	73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap	28 300 000
	74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	2 200 000
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	15 000 000
	76	Tilskudd til Standard Norge	31 500 000
	77	Tilskudd til sjømattiltak, <i>kan overføres</i>	6 000 000
	78	Tilskudd til Akvariet i Bergen	4 100 000
	80	Tilskudd til Arctic Race of Norway	15 000 000
	81	Tilskudd til nasjonalt program for leverandørutvikling	10 000 000
902		Justervesenet	
	1	Driftsutgifter	120 732 000
	21	Spesielle driftsutgifter	348 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 500 000
903		Norsk akkreditering	
	1	Driftsutgifter	41 111 000
904		Brønnøysundregistrene	
	1	Driftsutgifter	277 207 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	20 000 000
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	235 503 000
905		Norges geologiske undersøkelse	
	1	Driftsutgifter	149 122 000
	21	Spesielle driftsutgifter	71 031 000
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	
	1	Driftsutgifter	34 470 000
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	6 700 000
	31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	51 350 000
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk	
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 892 000 000
910		Sjøfartsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	378 348 000
911		Konkurransetilsynet	
	1	Driftsutgifter	95 258 000
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	9 410 000
915		Regelrådet	
	1	Driftsutgifter	10 193 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
922		Romvirksomhet	
	50	Norsk Romsenter	66 340 000
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	198 700 000
	71	Internasjonal romvirksomhet	339 100 000
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	24 900 000
	73	EUs romprogrammer	271 300 000
	74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	39 200 000
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer	
	70	Tilskudd	48 800 000
930		Norsk design- og arkitektursenter	
	70	Tilskudd	71 700 000
935		Patentstyret	
	1	Driftsutgifter	233 367 000
936		Klagenemnda for industrielle rettigheter	
	1	Driftsutgifter	7 104 000
940		Internasjonaliseringstiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 000 000
950		Forvaltning av statlig eierskap	
	21	Spesielle driftsutgifter	23 576 000
953		Kings Bay AS	
	70	Tilskudd	20 681 000
<i>Statsbankene</i>			
2421		Innovasjon Norge	
	50	Innovasjon - prosjekter, fond	523 500 000
	70	Basiskostnader	170 535 000
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	96 500 000
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	296 100 000
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	517 900 000
	76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	464 500 000
	77	Tilskudd til pre-så Kornfond	100 000 000
	78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede så Kornfond	4 400 000
2429		Eksportkreditt Norge AS	
	70	Tilskudd	100 893 000
	71	Viderefakturerte utgifter	200 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2460		Garantiinstituttet for eksportkreditt	
	24	Driftsresultat:	0
	1	Driftsinntekter	-169 000 000
	2	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	169 000 000
		Sum utgifter rammeområde 9	7 586 836 000

Kap. Post Formål		Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Inntekter		
<i>Inntekter under departementene</i>		
3900	Nærings- og fiskeridepartementet	
1	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordinære driftsutgifter	167 000
2	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til spesielle driftsutgifter	100 000
3902	Justervesenet	
1	Gebyrinntekter	37 470 000
3	Inntekter fra salg av tjenester	16 015 000
4	Oppdragsinntekter	347 000
3903	Norsk akkreditering	
1	Gebyrinntekter og andre inntekter	35 466 000
3904	Brønnøysundregistrene	
1	Gebyrinntekter	453 075 000
2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	29 971 000
3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	82 362 000
3905	Norges geologiske undersøkelse	
1	Oppdragsinntekter	28 408 000
2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	48 231 000
3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	
1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	105 000
2	Behandlingsgebyrer	715 000
3910	Sjøfartsdirektoratet	
1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	177 247 000
2	Maritime personellsertifikater	23 377 000
3	Diverse inntekter	400 000
4	Gebyrer for skip i NIS	43 516 000
86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	4 795 000
3911	Konkurransetilsynet	
1	Klagegebyr	998 000
3	Refusjoner og andre inntekter, Konkurransetilsynet	200 000
4	Refusjoner og andre inntekter, Klagenemnda for offentlige anskaffelser ..	200 000
86	Lovbruddsgebyr	100 000
3935	Patentstyret	
1	Inntekter av informasjonstjenester	4 993 000
2	Inntekter knyttet til NPI	3 995 000
3	Gebyrer immaterielle rettigheter	65 758 000
3936	Klagenemnda for industrielle rettigheter	
1	Gebyrer	700 000
3961	Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning	
70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	2 100 000
71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000 000
5325	Innovasjon Norge	
50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	70	Låneprovisjoner	62 000 000
5329		Eksportkreditt Norge AS	
	70	Gebyrer m.m.	30 000 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5460 Garantiinstituttet for eksportkreditt

71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	8 100 000
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	7 500 000

Renter og utbytte mv.

5629 Renter fra eksportkredittordningen

80	Renter	1 600 000 000
	Sum inntekter rammeområde 9	2 782 411 000
	Netto rammeområde 9	4 804 425 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 1	kap. 3900 post 1
kap. 900 post 21	kap. 3900 post 2
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3 og kap. 5574 post 75
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 903 post 1	kap. 3903 post 1
kap. 904 post 1	kap. 3904 post 2
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 3
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 910 post 1	kap. 3910 post 3
kap. 911 post 23	kap. 3911 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss, for miljøtiltak innenfor gitt garanti-ramme på 124 mill. kroner.
2. overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjesposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.
3. overskride bevilgningen under kap. 905 post 21, kap. 925 post 21, kap. 926 post 21 og kap. 927 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende

kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjekterne i 2017 under henholdsvis kap. 3905 postene 1 og 2, kap. 3925 post 3, kap. 3926 post 1 og kap. 3927 post 1. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2017 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

IV

Fullmakt til å utgifts- og inntektsføre uten bevilgning
Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. utgifts-/inntektsføre ut-/innbetalinger knyttet til garantiansvar overfor Eksportfinans ASA uten bevilgning, under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 70 Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, og kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap, post 87 Innbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, innenfor gitt ramme på 750 mill. kroner.
2. utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutakurstap og valutakursgevinst i eksportkredittordningen under henholdsvis kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutatap og kap. 5329 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutagevinst.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 72,64 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 107,87 mill. euro.

ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 105 mill. kroner.

2. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 145 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning.
3. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel slik at rammen ikke overstiger sju ganger det til enhver tid inntående beløp på ordningens grunnfond.
4. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 5 000 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien.
5. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende utover bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.
2. foreta bestillinger utover gitt bevilgning under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 22 Forvaltning av Altinn-løsningen, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total

VIII

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

IX

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 600 mill. kroner.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner.
3. gi Eksportkreditt Norge AS fullmakt til å gi tilsagn om lån i tråd med selskapets og eksportkredittordningens formål uten en øvre ramme.

X

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.

XI

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan bortfeste hjemfalte gruveiendommer til museale formål vederlagsfritt.

XII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinnings saker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIII

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Ambita AS helt eller delvis

2. redusere eierskapet i Entra ASA helt eller delvis
3. redusere eierskapet i Mesta AS helt eller delvis
4. redusere eierskapet i SAS AB helt eller delvis
5. redusere eierskapet i Telenor ASA ned mot 34 prosent

XIV

Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan avhende eiendom på Raudsand i Nesset kommune i Møre og Romsdal. Utgifter knyttet til eventuell avhending kan trekkes fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 3900 (Ny) post 30.

2.2 Rammevedtak område 9

Ved Stortingets vedtak av 3. desember 2015 er netto utgiftsramme for rammeområde 9 fastsatt til kr 4 889 780 000.

Dette er 85 355 000 kroner mer enn i framlegget fra regjeringen Solberg i Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

2.3 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene og Innst. 2 S (2015–2016) fremmer verdiskaping og økt produktivitet i norsk økonomi gjennom gode rammebetingelser for næringslivet, utvikler omstillingsevnen og styrker dermed den norske konkurransekraften. I budsjettforliket styrkes en rekke tiltak og virkemidler, blant annet innenfor innovasjon, næringsrettet forskning, tilgang til risikokapital og tilsyn og overvåkning.

Flertallet viser til at regjeringen bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Flertallet mener det også i offentlig forvaltning er et potensiale for å bli mer effektiv, og at regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform legger til rette for dette. Flertallet viser i denne sammenheng til budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene og Innst. 2 S (2015–2016), der effektiviseringsprosenten heves fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Produktivitetskommisjonen var tydelig på at produktiviteten må løftes også i offentlig sektor. Effektivitetskravet følger opp dette.

2.3.1 Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen har lagt frem et offensivt budsjett for arbeid, aktivitet og

omstilling. Den fremste utfordringen for Norge er nå å skape nye, lønnsomme arbeidsplasser i privat konkurranseutsatt sektor som har en så høy verdiskapingsevne at de vil kunne være et fundament for å videreutvikle norsk velferdsnivå. Regjeringens budsjett fremmer etter disse medlemmers mening verdiskaping og produktivitet i norsk økonomi gjennom bedre rammebetingelser for næringslivet, samtidig som budsjettet støtter opp under og utvikler næringslivets omstillingsevne og derigjennom styrker den norske konkurransekraften. Dette er viktig for å bevare og videreutvikle det norske velferdssamfunnet.

Disse medlemmer understreker viktigheten av at budsjettet både stimulerer til varig omstilling og ivaretar behovet for kortsiktige tiltak i den tiden vi er inne i. En fortsatt satsing på styrket langsiktig konkurransekraft gjennom vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser, raskere bygging av samferdselsmessig infrastruktur og mer forskning og innovasjon er avgjørende for at Norge i fremtiden skal ha en næringsstruktur bestående av flere internasjonalt konkurransedyktige bransjer. Mange av fremtidens bedrifter og arbeidsplasser er ennå ikke etablert. Disse medlemmer mener at politikere ikke har spesielt gode forutsetninger for å lykkes med å plukke fremtidens vinnere, og at politikens rolle bør være å legge til rette for at fremtidens vinnere vokser frem og blir sterke bidragsyttere til å videreutvikle velferdssamfunnet. Investeringer i forskning og utvikling, fremme av gründerskap og innovasjon samt forenklinger for næringslivet er sentrale faktorer for å sikre norsk næringslivs fremtidige verdiskaping. Disse medlemmer mener regjeringens forslag om å styrke landsdekkende virkemidler innenfor disse områdene og etablering av et eget regelråd med oppgave å hindre at unødvendige belastninger legges på næringslivet gjennom nye lover og forskrifter, er spesielt viktig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen fremmer flere spesifikke tiltak knyttet til å styrke gründerskapet, øke innsatsen for kommersialisering av forskningsinnsats og utvikling av miljøteknologi. I forbindelse med fremleggelse av forslag til statsbudsjett for 2016 la regjeringen også frem en egen gründerplan der en rekke av disse tiltakene konkretiseres. Disse medlemmer peker på at planen presenterer tre satsingsområder i regjeringens gründerpolitikk som til sammen skal skape og forsterke en kultur for gründerskap i Norge. Bedre tilgang til kapital i tidlig fase er ett av disse satsingsområdene og består bl.a. av en styrking av den nyetablerte pre-så-kornfondsordningen og en ytterligere forsterkning av etablerertilskuddsordningen. Disse medlemmer mener det også er viktig at ulike skatteincentiver for privatpersoners langsiktige investeringer i

næringslivet generelt, og oppstartsselskaper spesielt, blir vurdert. Disse medlemmer viser til Innst. 2 S (2015–2016) der flertallet foreslår:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller for skatteincentiver/skattefradrag for langsiktige investeringer i oppstartsselskap bl.a. basert på den svenske investeraravdrag og den britiske SEIS-ordningen og legge dette frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2017.»

Det foreslås også å opprette egne møteplasser og klyngebaserte tiltak for å styrke og fremme gründerkompetansen i Norge.

Evnen til å utvikle og ta i bruk ny kunnskap er blant de viktigste konkurransefaktorene for norsk næringsliv. Det er avgjørende både for omstilling i eksisterende næringer og som grunnlag for nye næringer. Høy produktivitet er det som kan sikre høy velferd på sikt. Å utvikle og sette kunnskap ut i praksis er kjernen i å utvikle høy produktivitet. Disse medlemmer viser med det som bakgrunn til at regjeringen satser betydelig på næringsrettet forskning og innovasjon og styrker de generelle næringsrettede ordningene for å få hele bredden av næringslivet til å forske mer og for at forskningen lettere skal omsettes til næringsutvikling. Både Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA), programmet som støtter FoU-prosjekter som tar utgangspunkt i bedriftenes egne strategier og utfordringer, og Forny 2020, programmet som har som hovedmål å bidra til at mer offentlig finansiert forskning ender opp som nye løsninger i markedet, blir foreslått betraktelig styrket.

Disse medlemmer har merket seg at bioøkonomi er et satsingsområde, og viser til at regjeringen er i gang med å utarbeide en tverrdepartemental bioøkonomistrategi og en stortingsmelding om norsk industri der også bioøkonomiens viktige fremtidige rolle i norsk økonomi vil bli løftet frem.

Disse medlemmer peker på at regjeringen gjennom disse og andre forslag i statsbudsjettet for 2016 har økt satsingen på innovasjon og gründerskap med godt over 1 mrd. kroner siden den tiltrådte, og i tillegg nær doblet rammen for SkatteFUNN-ordningen. Det utgjør til sammen over 2,2 mrd. kroner mer til kunnskap, forskning og innovasjon enn de rød-grønne bevilget da de satt i regjeringskontorene. Disse medlemmer mener dette, sammen med regjeringens forslag til betydelige reduksjoner i næringslivets samlede skattebelastning, er riktig prioritering for å sette næringslivet i stand til å møte de omstillingsbehov landet nå står overfor.

Det er en særlig utfordring at mange nå mister jobben i de næringer og fylker som er sterkest berørt av den lave oljeprisen. Disse medlemmer peker på at regjeringen i sitt budsjett fremmer en egen tiltakspakke med særlig styrking av viktige ordninger og tiltak under Innovasjon Norge, Norges fors-

kningsråd og Havforskningsinstituttet. Tiltakspakken skal fremme økt sysselsetting og omstilling på kort sikt, samtidig som tiltakene legger til rette for en langsiktig omstilling av norsk økonomi. Tiltakene i pakken er derfor midlertidige og innrettet slik at de kan reverseres dersom behovet skulle bortfalle.

Disse medlemmer stiller seg undrende til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår kutt i en rekke investeringer og viktige satsinger for næringslivet, som for eksempel etablerertilskuddsordningen og Forny 2020. Samtidig foreslår Arbeiderpartiet å øke næringslivets skattebyrde vesentlig. Disse medlemmer peker på at flere representanter for næringslivet har uttalt seg kritisk til Arbeiderpartiets forslag. «Å sende en ekstraregning til næringslivet nå, svekker vekst og omstilling», sier Ingebjørg Harto, næringspolitisk direktør i NHO, om Arbeiderpartiets budsjettforslag på NHOs hjemmeside. Disse medlemmer har tiltro til næringslivet og mener det er viktig å lytte til næringslivets innspill om hvilke virkemidler som er best egnet til å få Norge gjennom den omstilling vi nå står overfor.

Disse medlemmer vil påpeke at en god omstillingsevne i næringslivet, og i samfunnet for øvrig, vil bidra til at norsk økonomi står bedre rustet til å møte de endrede internasjonale rammevilkårene vi nå ser konturene av gjennom de prosesser som pågår innenfor handelsområdet. Regjeringens mål om en mest mulig effektiv bruk av samfunnets ressurser og en aktiv konkurransepolitikk, herunder å sikre Konkurransetilsynets uavhengighet gjennom etablering av et uavhengig klageorgan, fremheves av disse medlemmer i denne sammenheng.

Ny OECD-forskning viser at de fleste enkeltpersoner taper på svak konkurranse, og at det er lavinntektsgrupper som tjener klart mest på inngrep som skjerper konkurransen i et marked. Disse medlemmer peker på at en mer velfungerende konkurranse i alle sektorer og markeder vil lede til bedre utnyttelse av samfunnets ressurser og samtidig føre til mindre ulikhet i samfunnet. Disse medlemmer vil derfor styrke konkurransepolitikken fremover.

2.3.2 Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet understreker at arbeid til alle er jobb nummer én. Skal vi lykkes med denne målsettingen, er det avgjørende å ha bedrifter som driver lønnsomt i hele landet. Disse medlemmer understreker betydningen av å føre en aktiv næringspolitikk der man legger til rette for verdiskaping og utvikler arbeidsplasser i hele landet. I en situasjon med økende arbeidsledighet er dette ekstra viktig. Disse medlemmer mener det er behov for målrettede tiltak i de områdene som i dag rammes hardt av nedgang som følge av redusert oljepris. Disse medlem-

mer mener at regjeringen systematisk har undervurdert alvoret i situasjonen og dermed også vært sent ute med tiltak. Disse medlemmer mener det er helt nødvendig med målrettede tiltak for å bedre situasjonen på Sør- og Vestlandet. Situasjonen er motsatt i andre deler av landet, der lavere kronekurs har bidratt til bedre konkurransevilkår for turist- og eksportnæringer. Disse medlemmer mener at dette sammensatte bildet nødvendiggjør en økonomisk politikk som prioriterer tiltak rettet mot utsatte områder framfor en stor, generell etterspørselsøkning i norsk økonomi, slik regjeringen legger opp til.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets målsetting i skattepolitikken er ikke store, generelle skattecutt. Disse medlemmer er uenig i regjeringens prioritering av skattecutt generelt, og innretningen spesielt, at de store lettelsene går til de som har aller mest her i landet. Disse medlemmer viser til at regjeringen så langt har foreslått om lag 5 mrd. kroner i formueskattecutt, og at dette er skattecutt som nesten utelukkende kommer den rikeste delen av befolkningen til gode. Disse medlemmer viser til at begrunnelsen for å prioritere kutt i formueskatt så høyt er tynn. I august leverte Menon en rapport om kapitalbeskatning og investeringer i norsk næringsliv på bestilling fra regjeringen. Disse medlemmer viser til at rapporten konkluderer med at kutt i formuesskatten er nesten uten virkning for bedriftene. Disse medlemmer viser til at mens det tok tre budsjetter før regjeringen Solberg foreslo å redusere selskapsskatten, den skatteformen som ifølge OECD er den mest veksthemmende av alle skatter, har regjeringen valgt å kutte i formuesskatten i samtlige tre budsjetter.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet ønsker et bredt forlik på Stortinget om skattesystemet for å skape trygghet og forutsigbarhet for både folk og bedrifter.

Det må tilrettelegges for at ressurser som har vært rettet inn mot petroleumsrelatert virksomhet, også kan tas i bruk andre steder. Disse medlemmer mener at dette fordrer en næringslivspolitik som tilrettelegger for nye investeringer og gir ekstra støtte til bedrifter i oppstartsfasen, og en kompetanse- og arbeidslivspolitik som fremmer produktivitet og omstillingsevne.

Arbeiderpartiet vil tilrettelegge for at grønne næringer som har gode forutsetninger for å lykkes i møtet med internasjonal konkurranse, får bedre vekstvilkår. Disse medlemmer foreslår derfor satsinger som bidrar til at flere kan forvandle sin idé til en vekstkraftig bedrift, og vil bidra til at gründere enkle enn i dag får tilgang til kapital i tidlig fase. Disse medlemmer støtter opp under omstilling i bedrifter og virkemidler som bidrar til utvikling av ny teknologi gjennom en rekke tiltak, noe som gir norsk

økonomi flere ben å stå på, samtidig som det vil være en del av løsningen knyttet til globale utslipps- og ressursutfordringer.

Disse medlemmer er opptatt av å styrke konkurransekraften til norsk næringsliv. Det aller viktigste i så måte er lav rente og lav kronekurs. Derfor er disse medlemmer alvorlig bekymret over at regjeringen ved enhver korsvei har løst sin manglende evne til å prioritere ved å øke oljepengebruket. Dette bygger ikke opp om trygg styring, men gir grobunn til å tvile på at regjeringen er seg sitt ansvar bevisst, i dagens krevende situasjon. Disse medlemmer mener regjeringens budsjettforslag ikke svarer på den krevende situasjonen i norsk økonomi, hvor rekordmange er ledige og stadig flere blir permittert. Arbeiderpartiet vil ha en aktiv politikk for å bekjempe den økende arbeidsledigheten, og har foreslått å bruke om lag 3 mrd. kroner mer enn regjeringen til omstillingstiltak mot ledighet og for ny vekst, herunder bedre permitteringsregler, flere tiltaksplasser, et akseleratorprogram for gründere, styrking av miljøteknologiordningen og en bioøkonomipakke.

Disse medlemmer understreker at man ikke kan bli best i alt, men satser man målrettet, kan man være best på områder der man i Norge har spesielle forutsetninger for å lykkes. Det gjelder områder hvor Norge har naturgitte fortrinn, særskilt kompetanse og sterke næringsklynger. Norge er, og skal fortsatt være, ledende på marin næring, maritim næring, energi, miljøteknologi og reiseliv. Norge har spesielle forutsetninger for å lykkes både innenfor den blå og grønne bioøkonomien. Disse medlemmer understreker at Arbeiderpartiet er uenig i regjeringens næringsnøytrale politikk, og mener at en større del av fellesskapets innsats bør rettes inn mot disse næringene.

Disse medlemmer vil peke på at Arbeiderpartiet mener det offentlige må bidra til forskning og innovasjon som kan fremme omstilling og styrke konkurransekraften til det norske næringslivet. Arbeiderpartiet fremmer forslag om bransjespesifikke satsinger, forskning og utvikling som skaper nye arbeidsplasser, og en kraftfull satsing på miljøteknologiordningen og regionale utviklingsmidler.

Disse medlemmer ser med bekymring på at regjeringen fjerner virkemidler som virker, og kutter i ulike næringspolitiske virkemidler. Regjeringen innfører mer geografisk nøytrale virkemidler, og landsdekkende ordninger blir prioritert foran ordninger som er rettet mot næringsutvikling i distriktene. Budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre retter opp noe av svakhetene i regjeringens budsjettforslag og reverserer foreslåtte kutt.

Disse medlemmer vil arbeide aktivt med å forenkle hverdagen for næringslivet og ser det som

viktig at arbeidet som ble startet opp under regjeringen Stoltenberg, med ambisiøse målsettinger for å redusere næringslivets kostnader knyttet til skjemaer og rapportering, blir videreført med større kraft enn i dag. Målet er at Norge skal være et av verdens beste land å starte og drive næringsvirksomhet i.

SATSING INNEN BIOØKONOMI

Norge har sterke kompetansemiljøer og industri som ligger i front når det gjelder å benytte biobaserte ressurser. En bioøkonomi i vekst vil bidra til å redusere globale klimautslipp og gi nye muligheter for verdiskaping og verdikjeder innen marin sektor, jord og skog. En sentral forutsetning for å lykkes med utviklingen av en bærekraftig bioøkonomi er å etablere en kunnskapsflyt på tvers av fag og etablerte sektorer og næringer.

Disse medlemmer vil legge til rette for en bred og sterk bioøkonomi i Norge og mener det er behov for en målrettet satsing innen både grønn og blå sektor.

Den totale biomassenproduksjonen innen marin sektor er stor, også i internasjonal sammenheng, og er kommet langt på viktige områder. Kunnskap om ressursene er avgjørende for å øke bidraget fra marin sektor innen bioøkonomi. Gjennom økt forskning innen marin sektor vil disse medlemmer legge grunnlaget for nye verdikjeder og nye produkter basert på ressursene i havet. Bare 2 prosent av maten vi spiser i dag, kommer fra verdenshavene. Det er et stort potensial for økt verdiskaping basert på restråstoff, nye arter, skalldyr, alger, tang og tare.

Disse medlemmer mener at det offentlige må bidra til mer forskning og pilotering av blant annet dyrking av alger, tang, tare og skogressurser, enten det er som førråstoff eller til bioenergi. Regjeringen har avvirket det marine verdiskapingsprogrammet i Innovasjon Norge, noe som er uheldig.

Skognæringen utvikler og investerer selv for å sikre langsiktig verdiskaping basert på norsk råstoff. Disse medlemmer mener også det offentlige må bidra med risikokapital og støtte til forskning og innovasjon som kan fremme omstilling og styrke konkurransekraften i skognæringen. Utvikling av nye produkter eller utvikling av nye verdikjeder basert på norsk produksjon kan skje både ved omstilling av eksisterende virksomhet og ved etablering av helt ny industri. God infrastruktur er også viktig, med skogsbilveier og tømmerkaier.

Disse medlemmer vil bygge videre på de sterke kompetansemiljøene knyttet til genteknologi, plante- og dyrehelse og husdyravl. Disse medlemmer vil også styrke kompetansemiljøene innen forskning og utvikling innen bioøkonomi. «Foods of Norway» er et godt eksempel. Disse medlemmer vil støtte opp om viktige utviklingsprosjekter i

industrien. Borregaard er et godt eksempel på en bedrift som ligger i front på dette området.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2016 å avvikle det trebaserte innovasjonsprogrammet. Arbeiderpartiet er uenig i dette og synes det er bra at Kristelig Folkeparti og Venstre gjennom budsjettforliket har fått dette inn igjen.

Arbeiderpartiet foreslår en bevilgning på totalt 125 mill. kroner til en bioøkonomisatsing innen jord/skog og marin sektor.

2.3.3 Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at verdiskaping er grunnlaget for velferden, og at politikernes hovedoppgave er å legge til rette for gode og forutsigbare rammevilkår for å opprettholde og styrke verdiskapingen i samfunnet. Høy verdiskaping gir trygge arbeidsplasser og overskudd til fordeling til viktige fellesskaps-goder. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett prioriterer forskning, innovasjon og målrettede skatte- og avgiftslettelser, for å styrke næringslivet på kort og lang sikt og for å skape verdier for fremtidige generasjoner.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti ønsker et skattesystem som ikke ødelegger for entreprenørskap, innovasjon og vekst i næringslivet. Norge trenger et velfungerende arbeidsmarked som balanserer hensynet til fleksibilitet i næringslivet og rettigheter for arbeidstakerne. Dette medlem mener det er nødvendig med virksom konkurranse i næringslivet for å få en god utnyttelse av ressursene i samfunnet og for å sikre mangfold og variasjon i næringslivet. Norge er også avhengig av å ha en kunnskapsbasert skole, og best mulig høyere utdanning og forskning, for å ta vare på vår viktigste ressurs – menneskene.

Dette medlem peker på at næringslivet er inne i en krevende periode med omstilling og økt ledighet. Dette medlem mener økt satsing på innovasjon og nyskaping er viktig for å skape nye arbeidsplasser og økt verdiskaping. Fallende oljepris øker behovet for nye løsninger og omstilling. Dette medlem mener at dette oppnås gjennom innovasjon og gode vilkår for gründere og entreprenører som skaper fremtidens arbeidsplasser.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, jf. Innst. 2 S (2015–2016), der det ble foreslått forbedringer i SkatteFUNN-ordningen ved å heve maksimal timesats fra 600 kroner til 800 kroner. Dette medlem peker på at innovasjon trolig er den viktigste drivkraften for utviklingen av samfunnet. Utviklingen av nye og innovative ideer er ofte nyttig for flere bedrifter enn bare den som utvikler den. Dette medlem peker videre på at utvikling av nye produkter ofte kan innebære en større risiko enn den de tilgjengelige investorene evner å ta. På den måten vil offentlig støtte være avgjørende for å sette flere gründere i stand til å få realisert sine ideer og utvikle sine produkter. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti sitt alternative budsjett, jf. Innst. 2 S (2015–2016), foreslår at det opprettes et nytt landsdekkende såkornfond i Agder/Telemark med 150 mill. kroner. Dette medlem mener dette vil bidra til at flere gründere er i stand til og realiserer sitt prosjekt. Videre ønsker Kristelig Folkeparti å videreføre Mechatronic Innovation Lab som et pilotlaboratorium for teknologi og har i sitt alternative budsjett, jf. Innst. 2 S (2015–2016), fremmet forslag om 20 mill. kroner til dette.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), der det foreslås følgende endringer på ramme 9:

Beskrivelse	Mill. kroner
Videreføring av Sett Sjøbein	2,5
Mechatronic Innovation Lab	20,0
Prosjekt for verdiskaping, bærekraft og omstilling	3,0
Vrakpantordning for skip	12,0
Nytt, landsdekkende såkornfond lokalisert i Agder/Telemark (risikoavlastning)	22,5
Nytt, landsdekkende såkornfond lokalisert i Agder/Telemark (tapsavsetning)	45

2.3.4 Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet fremmer et eget alternativt statsbudsjett for 2015, jf. Innst. 2 S (2015–2016). Senterpartiets alternative statsbudsjett tar utgangspunkt i tilleggsproposisjonen fra regjeringen, jf. Prop 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Dette medlem ønsker å ta hele landet i bruk gjennom en aktiv næringspolitikk – en næringspolitikk som både ivaretar næringslivet generelt i form av så vel små og mellomstore som store bedrifter, og en næringspolitikk som ivaretar enkelt næringer i form av målrettede tiltak.

Dette medlem er bekymret for den raske veksten i arbeidsledigheten. Særlig i deler av landet er veksten dramatisk. Dette medlem mener regjeringen ikke tar dette på tilstrekkelig alvor. Regjeringen la i budsjettet frem en tiltakspakke på 4 mrd. kroner. Denne fremstod i stor grad som en sammenstilling av ulike eksisterende budsjettposter. Dette medlem viser til at tiltakspakken underveis i budsjettprosessen er blitt kraftig redusert. Dette medlem viser blant annet at flertallspartiene betrakter «svømming i barnehager» som et tiltak for «arbeid, omstilling og aktivitet». Dette medlem viser til hvordan det nåværende flertallets håndtering av ledigheten på en negativ måte skiller seg fra regjeringen Stoltenberg IIs effektive og handlekraftige håndtering av finanskrisen i 2009.

Senterpartiet er svært kritisk til regjeringens manglende handlekraft i den utfordrende situasjonen norsk økonomi befinner seg i nå. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2016 og Innst. 2 S (2015–2016) der en legger frem konkrete forslag innenfor næringene maritimt, petroleum, marint, turisme, landbruk, næringsmiddelindustri og romindustri.

Senterpartiet foreslår også på andre rammeområder i sitt alternative statsbudsjett en rekke tiltak som vil bidra til økt verdiskaping for næringslivet, deriblant økt lærlingtilskudd, bedre mobil- og bredbåndsdekning og reduserte kostnader for tungtran-

sport. Videre vil Senterpartiet sikre at virkemiddelapparatet er til stede i hele landet, og en vil bruke skatt og avgift aktiv for å stimulere positivt til bedrifter og bransjer. Dette er avgjørende for å sikre et variert næringsliv over hele landet.

Dette medlem mener at næringslivet er en del av klimaløsningen, og at en grønn omlegging av næringslivet vil kunne bli en betydelig styrke for Norge. Senterpartiet legger i sitt alternative statsbudsjett opp til kraftigere satsing på miljøteknologi enn det regjeringen gjør. Senterpartiet vil også etablere et nytt grønt investeringselskap med en startkapital på 10 mrd. kroner og har også en klar satsing på bioøkonomier som landbruk, skog, fiske og oppdrett.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett har en målrettet satsing på den maritime næringen. Senterpartiet foreslår å fjerne taket i nettolønnsordningen for konstruksjonsskip, styrke kondemneringsordningen og gi ekstra innovasjonslån. I tillegg foreslår Senterpartiet en tiltakspakke for olje- og gassnæringen hvor innretningen skal utformes i et samspill mellom oljeselskapene, leverandørindustrien, maritim næring og myndighetene.

Dette medlem viser til at Senterpartiet har en satsing på rammeområde 9 som ligger 387 mill. kroner over forslaget i Prop. 1 S med Tillegg 1. Det gir bl.a. rom for å styrke marint verdiskapingsprogram og følgemidlene for romfart samt å opprette et nytt såkornfond i Agder og Telemark.

Beskrivelse	Mill. kroner
Videreføring av Sett Sjøbein	3,0
Mechatronic Innovation Lab	20,0
Tilskudd til internasjonale sykkelritt i Norge	30,0
Brønnøysundregistrene, nytt saksbehandlingssystem	40,0
Styrke nettolønnsordningen	12,5
Nasjonale følgemidler, romvirksomhet	20,0
Vrakpantordningen for skip	6,0
Ekstra innovasjonslån	9,0
Nytt, landsdekkende såkornfond i Agder/Telemark (risikoavlastning)	22,5
Nytt, landsdekkende såkornfond i Agder/Telemark (tapsavsetning)	45,0
Marint verdiskapingsprogram	20,0
Miljøteknologiordningen	95
Tiltakspakke for olje- og gassindustrien	50,0
Regelrådet	-10,2
Konkurransetilsynet, fjerne pådriverrollen	-10,0

2.3.5 Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre fremmer et eget alternativt statsbudsjett for 2016, jf. Innst. 2 S (2015–2016). Venstres alter-

native statsbudsjett tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen, jf. Prop. 1 S (2015–2016).

Dette medlem mener Norge står overfor to hovedutfordringer: 1) en økende arbeidsledighet som

i det alt vesentlige skyldes en fallende oljepris kombinert med et svært høyt kostnadsnivå, og 2) samtidig store miljø- og samfunnsutfordringer som krever en grønn og bærekraftig omstilling.

Statsbudsjettet for 2016 må derfor både bli et budsjett for langsiktig omstilling, men som samtidig får ned ledigheten. Det er i mange år snakket om at de kloke hodene i oljebransjen må over i andre bransjer. Nå er mange av dem sagt opp, og de leter etter ny jobb. Dette medlem mener at hovedutfordringen er å skape nye arbeidsplasser, slik at verdifull kompetanse beholdes i det norske arbeidsmarkedet, og at kompetansen brukes til det grønne skiftet alle snakker om, men som for få har en reell vilje til faktisk å gjennomføre.

Norge har over år tillatt et kostnadsnivå som ligger langt over land det er naturlig å sammenligne seg med. Skal Norge fortsatt kunne konkurrere om oppdrag i en global økonomi, må man bli enda mer produktiv. Nøkkelen for å få til dette er kompetanse. En kompetent arbeidsstyrke har vært og vil være Norges konkurransefortrinn. Derfor er det ekstra viktig å bevare og videreutvikle den kompetansen som allerede eksisterer, i en tid med økende ledighet og behov for omstilling.

Omstilling er utfordrende, og det er ekstra krevende for dem som i kortere eller lengre perioder blir uten arbeid som følge av urolige tider. Oppgaven er å gjøre den perioden så kort som mulig og stimulere de mulighetene omstilling gir. For å sikre vår konkurransekraft må Norge derfor utvikle et nytt næringsliv; et næringsliv som er mer kunnskapsbasert, eksportrettet, produktivt og miljøvennlig.

Dette medlem mener at for å kunne skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Dette medlem vil slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Det må satses på gründere og entreprenører, og det må bli mindre regelverk og regulering.

Dette medlem mener en av hovedutfordringene i tiden fremover blir å ta vare på og gi små og mellomstore bedrifter mulighet for å utvikle seg og skape flere arbeidsplasser. Nå er tiden inne for å satse på de gode ideene som skal skape fremtidens arbeidsplasser, og ta vare på bedriftene som gir lokalsamfunnene rundt om i landet gode arbeidsplasser.

Det er spesielt viktig for dette medlem å sikre risikovillig kapital til investeringer i tidlig fase gjennom det offentlige virkemiddelapparat. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det opprettes to nye såkornfond øremerket for henholdsvis

miljøteknologi og bioøkonomi/fornybar energi à 200 mill. kroner for å stimulere til økt innovasjon og flere framtidsrettede bedrifter og prosjekter. Det nye såkornfond for miljøteknologi lokaliseres til Rogaland, mens nytt såkornfond for bioøkonomi lokaliseres til Ringerike, hvorav 25 mill. kroner også øremerkes til regionen. En slik økning vil medføre anslagsvis 59,5 mill. kroner i tapsavsetning og 30 mill. kroner til risikoavlastning over statsbudsjettet.

Dette medlem er svært fornøyd med at Venstre i avtalen om revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2015 fikk gjennomslag for å bevilge 40 mill. kroner til et nytt såkornfond for oppstartsbedrifter i 2015. Denne nye pre-såkornfondordningen fyller nå et tomrom i virkemiddelapparatet. Dette er helt nødvendig for å øke tilgangen på risikokapital i den tidlige gründerfasen. Det betyr forhåpentligvis også at flere private investorer ønsker å investere langt tidligere i gründerfasen, og det betyr at sjansen øker for at flere gründere lykkes. Dette medlem ser derfor positivt på at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2016 foreslår en bevilgning på 100 mill. kroner for 2016. Men med den nåværende situasjon i norsk økonomi og for å øke satsingen på gründerskap viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016). Her foreslås det å styrke pre-såkornfond med ytterligere 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag for 2016, bl.a. på bakgrunn av at regjeringen øremerker 50 mill. kroner av sin økning til bedrifter lokalisert i en TTO-funksjon.

For å styrke og stimulere til økt innovasjon viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det («under streken») foreslås å øke den landsdekkende innovasjonslånepordningen med 300 mill. kroner i 2016. En slik økning i lån fra statskassen til utlånsvirksomhet vil medføre 100 mill. kroner i tapsavsetning.

Dette medlem mener at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av skjemaveldet. Dette medlem ser det som en hovedoppgave å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av internettbaserte løsninger.

I Sverige opprettet man som en prøveordning et regelråd i 2008. Det har bidratt til å redusere bedriftenes administrative kostnader knyttet til skjemaveldet med 7,3 pst. netto, 11 pst. brutto, og har gitt svensk næringsliv en besparelse på over 7 mrd. svenske kroner. Erfaringene med det svenske regelrådet har vært så gode at mandatperioden for rådet ble for-

lenget til ut 2014, og fra og med 2015 blir rådet gjort til en permanent ordning.

Venstre har lenge arbeidet for å innføre et norsk regelråd etter svensk modell. Poenget med et slikt regelråd er at det skal vurdere om konsekvensene for næringslivet av nye regler er tilstrekkelig utredet, og om de er utformet slik at de oppnår sitt mål til en relativt sett lav administrativ kostnad for næringslivet. Dette medlem synes det er svært positivt at Venstre har fått gjennomslag for denne ideen, og at det i år nå er etablert et forenklingsorgan for næringslivet på Hønefoss.

Dette medlem vil spesielt satse på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet som handler om å legge til rette for grønn vekst. En offensiv klimapolitikk vil gjøre norsk næringsliv mer konkurransedyktig, og i tett samspill med industrien vil Venstre forsterke innsatsen for å redusere og fjerne utslippene. Skal dette lykkes, er det viktig å styrke de ordningene som bidrar til grønn teknologiutvikling og stimulerer til grønn innovasjon.

Dette medlem er fornøyd med at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningen til miljøteknologiordningen med 134,5 mill. kroner, som Venstre i sin tid tok initiativ til. Dette medlem har notert at regjeringen foreslår at 100 mill. kroner av økningen skal være en del av den særskilte tiltakspakke for økt sysselsetting for 2016, og støtter dette. Tilskuddsordningen er ment å gå til investeringer i pilotanlegg for utvikling av klima-, miljø- og energiløsninger. Denne ordningen har vært en stor suksess, men bare en brøkdel av relevante søknader blir innvilget fordi rammen for ordningen er begrenset i forhold til søkermassen. Dette viser at miljøteknologiordningen, er treffsikker og møter et stort behov i næringslivet. Det er imidlertid et behov for å styrke ordningen, slik at flest mulig bedrifter med relevante prosjekter kan få støtte. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke ordningen ytterligere med totalt 135,5 mill. kroner, slik at samlet bevilgning til ordningen blir 600 mill. kroner i 2016.

Offentlige anbud har en tendens til å satse på trygge, men gamle løsninger fremfor å stimulere til nye og mer fremtidsrettede løsninger. Dette medlem mener at innovative offentlige anskaffelser har et potensial til å bli et kraftfullt innovasjonsverktøy som kan løse viktige samfunnsutfordringer. Dette medlem viser til at markedet for offentlige anskaffelser beløper seg til nær 400 mrd. kroner årlig. Skal dette lykkes, må det være insentivmekanismer som står i forhold til størrelsen av markedet og potensialet som finnes for å la offentlig sektor bli en innovasjonsdriver for privat næringsliv. En strategi som

ikke følges av midler, vil heller ikke få ønsket effekt, men risikerer å bli et velment slag i luften. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det etableres en tilskuddsordning på 50 mill. kroner for innovative offentlige anskaffelser som gir offentlige virksomheter anledning til å søke om ekstraordinære offentlige midler for å foreta særlig krevende innovative innkjøp og til kompetansehjelp for å foreta slike innkjøp (bl.a. knyttet til ferger/samferdsel).

Dette medlem mener det er et stort behov for modernisering av offentlig sektor, slik at den er i stand til å utføre de oppgavene den er satt til å utføre på best mulig måte. En økning i OFU/IFU-midler vil bidra til dette. Derfor viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås en økning på 50 mill. kroner til offentlige og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) i regi av Innovasjon Norge. Forsknings- og utviklingskontrakter er tilskudd til forpliktende og målrettet samarbeid mellom to eller flere parter innen næringslivet (IFU) eller mellom næringslivet og det offentlige (OFU). Ordningen skal tjene som et strategisk virkemiddel til utvikling av konkurransedyktige produkter til et internasjonalt marked i samarbeid med nasjonale og internasjonale kundebedrifter og til utvikling av industrielle nettverk og miljøer.

Dette medlem viser til at marint verdiskapingsprogram som ble avvirket i budsjettet for 2015, ikke foreslås gjeninnført. Den marine næringen kan fortsatt benytte seg av Innovasjon Norges generelle ordninger dersom de når opp i konkurransen med andre næringer. Bransjen vil imidlertid ikke være sikret en prioritert støtte gjennom egne ordninger. Dette medlem mener dette er en uheldig nedprioritering av en viktig framtidsnæring. Det offentlige burde konsentrere mer av innsatsen inn mot generelle tiltak på områder der Norge ligger særlig dårlig an, som for eksempel reiselivsnæringen. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor Venstre ønsker å gjeninnføre det marine verdiskapingsprogrammet og foreslår en bevilgning på 31,5 mill. kroner, tilsvarende nivået før avvikling.

Dette medlem viser videre til at regjeringen foreslår å kutte støtten til Sett Sjøbein med 2,5 mill. kroner, og er uenig i dette kutt. Sett Sjøbein har vært en suksesshistorie over flere år og har vært et viktig rekrutterings- og kompetanseprosjekt for rekruttering i sjømatnæringen. Med den store omstilling norsk økonomi står overfor, særlig langs kysten, er det etter dette medlems syn en feil politisk prioritering å kutte støtten til et slikt sysselsettingspro-

sjeikt som skal gjøre sjømatnæringen mer attraktiv for ungdom å søke jobb i. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at prosjektet Sett Sjøbein videreføres i 2016 med 3 mill. kroner.

Dette medlem viser til at reiselivsnæringen er en av de raskest voksende næringene på verdensbasis. Reiselivsnæringen har et potensial til å bli en av de viktigste næringer for Norge i framtiden. Norge er flere ganger blitt kåret som et av verdens beste reisemål, og allerede nå omsetter reiselivet i Norge for nesten 70 mrd. kroner og sysselsetter rundt 140 000 mennesker. Dette er et signal om at det er mye i reiselivet som fungerer bra. På grunn av økt kjøpekraft har antall reiser økt betraktelig de siste årene sammenlignet med tidligere, men konkurransen med utenlandske attraktive reisemål er stor, og reiselivet er utsatt for en stadig hardere internasjonal konkurranse. Turisters preferanser for valg av reisemål forandrer seg. Det stiller store krav til næringens arbeid ute i markedene, slik det stiller store krav til Innovasjon Norge og andre norske instanser som skal fremme norsk reiseliv internasjonalt. Det betyr at Norge og norske reiselivsprodukt må markere seg enda sterkere i de land og markeder der potensialet er størst til å få turister fra. Den satsing som ble gjort i fjor, og som gjøres i år, er bra, men ikke god nok for de utfordringer næringen står overfor i framtiden. En sterkere reiselivsnæring vil også styrke arbeidsmarkedet og lokal utvikling for både by- og distriktssområder og bidra til at flere land utvikler en sunn økonomi med flere forskjellige inntektskilder. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor Venstre foreslår at reiselivssatsingen under Innovasjon Norge styrkes ytterligere med 13,5 mill. kroner i 2016 tilsvarende samme nivå som saldert budsjett 2014.

Dette medlem viser til at det i regjeringens forslag for statsbudsjett for 2016 er foreslått en øremerket bevilgning på 15 mill. kroner til Artic Race of Norway (ARN) med en argumentasjon om at sykkelrittet skaper positiv aktivitet i Nord-Norge. Dette medlem er ikke mot å gi støtte til ARN, men mener det vil være mer ryddig å opprette en post på statsbudsjettet som alle internasjonale sykkelritt (inkl. ARN) – for både kvinner og menn – kan søke støtte fra. Det er f.eks. like logisk å støtte Tour of Fjords all den tid det skaper positiv aktivitet i en del av Norge som sliter med store utfordringer, eller Ladies Tour of Norway (LToN) som er Skandinavias eneste profesjonelle etapperitt for kvinner på sykkel. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å endre

posten til en generell tilskuddspost, og at rammen økes fra 15 mill. kroner til 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til avtalen om RNB 2015 hvor det ble bevilget 20 mill. kroner i tilskudd til Mechatronics Innovation Lab (MIL). MIL er et samarbeidsprosjekt mellom klyngene Global Centres of Expertise (GCE) NODE og Universitetet i Agder (UiA). MIL skal være et nasjonalt senter for innovasjon, pilotering og teknologikvalifisering. Formålet med laboratoriet er å bedre innovasjonsevnen i selskaper og øke regionens attraktivitet for investeringer i teknologiutvikling og arbeidsplasser. Et dynamisk teknologimiljø og testfasiliteter kan bidra til at internasjonale konsern fortsetter å investere og videreutvikle sine virksomheter i Norge. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås en videreføring av bevilgningene fra RNB 2015 til MIL med 20 mill. kroner for 2016.

Dette medlem viser videre til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å etablere et program for klyngeutvikling og kompetanse- og teknologioverføring. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å bevilge 20 mill. kroner for at NCE Systems Engineering i Kongsberg, NCE Raufoss og NCE Smart Energy Markets i Halden kan bidra til å spre sin spisskompetanse til andre deler av næringslivet. Det er en forutsetning at klyngeomiljøene bidrar med en tilsvarende sum.

Norsk industri er basert på bærekraftig fornybar energi, og norske metallurgiske og prosessindustrielle forskningsmiljøer er verdensledende. Venstre vil legge til rette for å videreutvikle disse verdensledende kunnskapsmiljøer for bærekraftig industriproduksjon. En offensiv klimapolitikk kan gjøre norsk næringsliv mer konkurransedyktig. I tett samspill med industrien vil Venstre forsterke innsatsen for å redusere og fjerne utslippene. Skal dette lykkes, er det viktig å styrke de ordningene som bidrar til teknologiutvikling, som f.eks. miljøteknologiordningen under Innovasjon Norge, sikre tilgang på kapital til store innovative prosjekter innen fornybar energi og satse tungt på forskning innenfor miljø, klima og miljøvennlig energi.

Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås en samlet satsing på innovasjon og teknologioverføring på om lag 700 mill. kroner.

Dette medlem viser til at små og mellomstore bedrifter utgjør ryggraden i norsk næringsliv. Over 99 pst. av bedriftene i Norge har 100 ansatte eller

færre. Over 90 pst. av bedriftene i privat sektor har under 10 ansatte. Når nye bedrifter etableres og eksisterende bedrifter utvikler seg, skapes og opprettholdes arbeidsplasser. Små og mellomstore bedrifter er derfor viktige bidragsytere til verdiskapingen i Norge og til å opprettholde arbeidsplasser og bosetting i hele landet. Dette medlem mener at det derfor er av avgjørende betydning å sørge for gode rammebetingelser for de minste bedriftene, og at en økende ledighet møtes med en strategi for entreprenørskap, gründervirksomhet, innovasjon og ikke minst det å legge til rette for at langt flere starter eller investerer i ny virksomhet og nye foretak.

Norge må først og fremst rette den offentlige innsatsen inn mot de bedriftene som har framtiden foran seg, og de arbeidsplassene som ennå ikke er skapt. Dette medlem vil gjøre det enklere å starte og drive egen bedrift. Dette medlem vil ha gode vilkår for alle bedrifter, og Venstre er spesielt opptatt av de minste bedriftene, gründere og selvstendig næringsdrivende. Dette medlem mener at det å legge til rette for flere gründere og selvstendig næringsdrivende bør være en egen selvstendig strategi for å møte en økende ledighet og behov for omstilling.

Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås en samlet satsing på gründere og selvstendig næringsdrivende på om lag 900 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til en styrking av den næringsrettede forskningen, nærmere omtalt under rammeområde 16, slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), som innebærer en utvidelse av SkatteFUNN-ordningen, økte tilskudd til forskningsinstitutter og en styrking av programmene BiA, Maroff og tilskudd til 50 nye nærings-ph.d.

Dette medlem mener det er positivt at regjeringen i budsjettforslaget for 2016 foreslår 40 mill. kroner til grønn fornyelse av skip. Men dette medlem mener at dette ikke er tilstrekkelig kapital til både å bidra til den grønne omstilling som må til for både å ivareta klima og miljøet, og til å styrke konkurransevnen for norsk skipsfart.

Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke denne ordningen med 50 mill. kroner, dvs. mer enn en dobling av ordningen. Med en slik styrking av ordningen skal denne økte kapital gå til tapsavsetninger for innovasjonslån til prosjekter knyttet til miljøvennlige nybygg i nærskipfarten (bl.a. ferger) og til etablering av en ordning med tilskudd for kondemnering av skip.

Dette medlem mener at sjøfartsnæringen og den sjøfartskultur som er utviklet over mange år, både innenriks og utenriks, må sikres gjennom gode

skatte- og avgiftsordninger. Disse må være konkurransedyktige nok til at norsk skipsfart forblir en viktig del av norsk næringsliv. Det må imidlertid ikke være slik at skatteordningene blir så gunstige for en næring at de utkonkurrerer andre næringer som driver med lignende aktivitet. Dette medlem mener at nettolønnsordningen for sjøfolk medfører at arbeidskraften forsvinner fra fiskeflåten og over til øvrig skipsfart på grunn av regjeringens grove forskjellsbehandling mellom ansatte på fartøy som kommer inn under nettolønnsordningen, og ansatte på fiskefartøy.

Dette medlem synes det er ulogisk at den norske staten skal subsidiere en bartender eller kokk på danskebåten med inntil 208 000 kroner årlig, mens de som er til sjøs som fiskere eller som kokk på en stor industritråler, ikke får den samme subsidien, enda det er åpenbart at fiskerisektoren bidrar med større verdier til det norske fellesskap enn det passasjertransport mellom Norge og andre land gjør.

Dette medlem viser til «Evaluering av sysselsettingsordningene for sjøfolk» fra 2010, utarbeidet av Econ Pöyry for Nærings- og handelsdepartementet, som konkluderte med at ordningen, hvis den ses som en sysselsettingsordning, er «samfunnsøkonomisk ulønnsom».

Tidligere finansminister Sigbjørn Johnsen sa i Dagens Næringsliv 13. juni 2013:

«Vi er for like konkurransevilkår – på lavest mulig subsidienivå. Jeg tror EU-landene nå gjør klokt i å ta ned sine subsidier fra A til Å og bruke midlene på vekstfremmende tiltak som gir sysselsetting.»

Dette er Venstre helt enig i.

Dette medlem deler vurderingen i analysen fra Econ Pöyry om at tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk er samfunnsøkonomisk ulønnsom og dermed bør avvikles. Som et midlertidig tiltak, på grunn av situasjonen knyttet til petroleumsvirksomheten langs kysten, viser dette medlem imidlertid i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at ordningen videreføres i 2016 for sikkerhetsbemanning på skip i petroleumsvirksomhet i NOR, men med en maksimal utbetaling på 100 000 kroner per mottaker og som prosentvis tilskudd til skip i NIS. Samlet vil en slik avgrensing av ordningen medføre en innsparing på 917 mill. kroner, slik det fremgår av Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016, samt slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016).

Dette medlem viser videre til at regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) skriver at antallet refusjonsberettigede sjøfolk vil gå ned i 2016. Likevel foreslås bevilgningen økt med 160 mill. kroner, noe som skyldes at lønnsnivået forventes økt. Det er grunn til

å tro at lønnsnivå har en klar sammenheng med nettolønnsordningen, og at nettolønnsordningen bidrar til et svært høyt lønnsnivå i deler av næringen.

Dette medlem minner om at dette er en refusjonsordning som går til rederiene og ikke til den enkelte sjømann. Og rederiene har som kjent flere andre svært gunstige skatteregler, bl.a. fullt skattefritak på overskudd. Samlet mottar norske rederier ca. 2,4 mrd. kroner i subsidier over statsbudsjettet for 2015.

Dette medlem vil videre påpeke at når det først er en gunstig rederiskatteordning, bør denne også kunne omfatte fartøy som deltar i arbeidet med å etablere, utvikle og vedlikeholde offshore vindmølleparker. Etter hva som kom fram under finanskomiteens høring om statsbudsjettet for 2016, er det i så fall enkelte begrensninger i rederiskatteordningen, vedtatt i 1996, som må endres.

Dette medlem ønsker å bruke det statlige virkemiddelapparat til å fremme grønne vekstkraftige bedrifter. Til denne oppgaven må det derfor etter dette medlems synspunkt skje endringer i mandat og oppgaver for bl.a. Innovasjon Norge, Siva og Argentum som en del av arbeidet med det grønne skifte. I dag investerer disse tre selskaper på vegne av den norske stat store summer i norsk næringsliv. Felles for alle tre er at det er en for liten andel som brukes til å stimulere grønne vekst. For hver krone Argentum investerer i fond med miljøprofil, investeres 10 kroner i fond relatert til fossile brenslers. I rene tall er det tale om henholdsvis 550 mill. kroner som er plassert i fond med en definert miljøprofil, og 5,2 mrd. kroner som er plassert i fond relatert til fossile brenslers. Det er allerede flere bedrifter på Vestlandet som har brukt høyt kvalifisert arbeidskraft i regionen på å omstille seg til innovative grønne teknologiløsninger og produkter. Slike innovative bedrifter må Norge ha flere av for å skape nye arbeidsplasser og for å øke

den norske konkurranseevnen. Det er etter dette medlems syn en større del av de statsfinansierte midler som investeres gjennom Argentum, som må rettes mot tidlig fase der hvor kapitaltørken er størst. Verdien av Argentums investeringer er beregnet til 7,2 mrd. kroner ved utgangen av 2013.

Dette medlem ønsker å satse på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet som handler om å legge til rette for grønn vekst. Derfor vil Venstre styrke de ordningene som bidrar til teknologitvilling, og som sikrer tilgang på risikovillig kapital til store innovative prosjekter innenfor de nye grønne sektorene. Det er viktig å ha ordninger som sikrer tilstrekkelig støtte også utover utviklingsfasen. Mye av problemet til næringsaktørene har vært at det er forholdsvis enkelt å få støtte til teknologi- og produktutvikling, men at byrden med å få nye løsninger ut på markedet ikke støttes. Dette medlems mål er at innen 2030 skal minst 50 pst. av den kapital som stilles til rådighet i Investinor, Argentum og Innovasjon Norge, brukes på grønn næringsvirksomhet, på grønn vekst. Dette medlem foreslår videre at det etableres et statlig risikokapitalfond for norske selskaper som investerer i fullskala anlegg og teknologitvilling i ny fornybar energi, som havvind, solkraft, hydrogen, og energi/CO₂-lagring. Fondet må kunne investere lån og egenkapital i selskaper og teknologier som vil være muliggjørende for det grønne skiftet og som vil oppleve vekst og lønnsomhet i den nye økonomien. Det er behov for nærmere utredning av rammene for et slikt fond.

Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), der det samlet foreslås følgende konkrete endringer under rammeområde 9, Næring:

	Bokført (mill. kr)
Sett Sjøbein	3,0
Tilskudd til Mechatronics Innovation Lab	20,0
Tilskudd til Artic Race Of Norway (ARN) endres til en generell støtteordning for internasjonale sykkelritt hvor både ARN, Tour of Fjords, Tour of Norway m.m. kan søke.	5,0
Geofysisk kartlegging fra fly og helikopter (reversering av kutt, tillegg 1)	25,0
Tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats, SkatteFUNN	40,0
Grønn fornyelse av skip	50,0
Øke rammene for landsdekkende innovasjonslåneordning med 300 mill. kroner	100,0
Etablering av to nye såkornfond øremerket til hhv. miljøteknologi og bioøkonomi/fornybar energi à 200 mill. kroner	89,5
Program for klyngeutvikling	20,0
Forsknings- og utviklingskontrakter	50,0
Innovasjon Norge, Marint verdiskapingsprogram	31,5

	Bokført (mill. kr)
Innovasjon Norge, reiseliv	13,5
Ny tilskuddsordning for grønne innovative offentlige anskaffelser	50,0
Innovasjon Norge, miljøteknologiordningen	135,5
Økt tilskudd til pre-så Kornfond	50,0
Nettolønnsordningen for sjøfolk	-917,0
Sum ramme 9 næring	-234,0

«Under streken»

Dele og endre Argentums investeringsportefølje slik at selskapet splittes og halvparten av selskaps kapital investeres i selskapers tidlige fase der hvor kapitaltørken er størst.	0,0
Øke den landsdekkende innovasjonslåneordningen med 300 mill. kroner	300,0
Etablering av to nye såkornfond øremerket til hhv. miljøteknologi og bioøkonomi/fornybar energi à 200 mill. kroner	170,0
Etablere et statlig risikokapitalfond for norske selskaper som investerer fullskala anlegg og teknologiutvikling i ny fornybar energi som havvind, solkraft, hydrogen, og energi/CO ₂ -lagring. Fondet bør opprettes med en egenkapital på 15–20 mrd. kroner.	0,0

2.3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 9

I tabellen nedenfor er de ulike fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 9 presentert.

Tabellen viser regjeringens forslag på rammeområde 9, med budsjettforliket og de alternative budsjettene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre, slik de framkommer i finansinnstillingen. Bare kapitler/poster med avvikende forslag til bevilgning er tatt med. Avvik i forhold til regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
Utgifter (i tusen kroner)							
900	Nærings- og fiskeridepartementet						
	1	Driftsutgifter	335 394	335 058 (-336)	335 394 (0)	335 394 (0)	335 394 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	56 506	66 462 (+9 956)	166 506 (+110 000)	56 506 (0)	56 506 (0)
	77	Tilskudd til sjømatiltak	6 000	8 500 (+2 500)	6 000 (0)	9 000 (+3 000)	9 000 (+3 000)
	79	Tilskudd til Mechatronic Innovation Lab	0	20 000 (+20 000)	20 000 (+20 000)	20 000 (+20 000)	20 000 (+20 000)
	80	Tilskudd til internasjonale sykkelritt i Norge	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	80	Tilskudd til Arctic Race of Norway	15 000	15 000 (0)	15 000 (0)	30 000 (+15 000)	0 (-15 000)
902	Justervesenet						
	1	Driftsutgifter	120 732	120 614 (-118)	120 732 (0)	120 732 (0)	120 732 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	348	346 (-2)	348 (0)	348 (0)	348 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
903		Norsk akkreditering					
	1	Driftsutgifter	41 111	41 072 (-39)	41 111 (0)	41 111 (0)	41 111 (0)
904		Brønnøysundregistrene					
	1	Driftsutgifter	277 207	276 914 (-293)	277 207 (0)	317 207 (+40 000)	277 207 (0)
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen	235 503	235 306 (-197)	235 503 (0)	235 503 (0)	235 503 (0)
905		Norges geologiske undersøkelse					
	1	Driftsutgifter	149 122	148 944 (-178)	149 122 (0)	149 122 (0)	174 122 (+25 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	71 031	70 962 (-69)	71 031 (0)	71 031 (0)	71 031 (0)
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard					
	1	Driftsutgifter	34 470	34 440 (-30)	44 470 (+10 000)	34 470 (0)	34 470 (0)
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk					
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk	1 892 000	1 892 000 (0)	1 922 000 (+30 000)	1 904 500 (+12 500)	975 000 (-917 000)
910		Sjøfartsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	378 348	377 996 (-352)	378 348 (0)	378 348 (0)	378 348 (0)
911		Konkurransetilsynet					
	1	Driftsutgifter	95 258	95 166 (-92)	95 258 (0)	85 258 (-10 000)	95 258 (0)
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	9 410	9 400 (-10)	9 410 (0)	9 410 (0)	9 410 (0)
915		Regelrådet					
	1	Driftsutgifter	10 193	10 186 (-7)	0 (-10 193)	-7 (-10 200)	10 193 (0)
921		Tilskudd til ulønnet forskningsinnsats					
	70	Tilskudd	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	40 000 (+40 000)
922		Romvirksomhet					
	50	Norsk Romsenter	66 340	66 280 (-60)	66 340 (0)	66 340 (0)	66 340 (0)
	72	Nasjonale følgemidler	24 900	24 900 (0)	24 900 (0)	44 900 (+20 000)	24 900 (0)
935		Patentstyret					
	1	Driftsutgifter	233 367	233 134 (-233)	233 367 (0)	233 367 (0)	233 367 (0)
936		Klagenemnda for industrielle rettigheter					

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
	1	Driftsutgifter	7 104	7 098 (-6)	7 104 (0)	7 104 (0)	7 104 (0)
950		Forvaltning av statlig eierskap					
	21	Spesielle driftsutgifter	23 576	23 552 (-24)	23 576 (0)	23 576 (0)	23 576 (0)
953		Kings Bay AS					
	70	Tilskudd	20 681	20 662 (-19)	20 681 (0)	20 681 (0)	20 681 (0)
2421		Innovasjon Norge					
	50	Innovasjon - prosjekter, fond	523 500	523 500 (0)	458 000 (-65 500)	588 500 (+65 000)	673 500 (+150 000)
	51	Så Kornfond Agder-Telemark, avsetning	0	44 625 (+44 625)	44 625 (+44 625)	45 000 (+45 000)	59 500 (+59 500)
	53	Så Kornfond Agder-Telemark, risikoavlastning	0	22 500 (+22 500)	22 500 (+22 500)	22 500 (+22 500)	30 000 (+30 000)
	70	Basiskostnader	170 535	170 370 (-165)	170 535 (0)	170 535 (0)	170 535 (0)
	71	Innovative næringsmiljøer	96 500	96 500 (0)	111 500 (+15 000)	96 500 (0)	116 500 (+20 000)
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	296 100	296 100 (0)	296 100 (0)	296 100 (0)	346 100 (+50 000)
	73	Marint verdiskapingprogram	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	31 500 (+31 500)
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse	517 900	517 900 (0)	507 900 (-10 000)	517 900 (0)	531 400 (+13 500)
	75	Tilskudd til grønne innovative offentlige anskaffelser	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)
	75	Marint verdiskapingsprogram	0	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)	0 (0)
	76	Miljøteknologi	464 500	504 500 (+40 000)	580 500 (+116 000)	559 500 (+95 000)	600 000 (+135 500)
	77	Tilskudd til pre-så kornfond	100 000	100 000 (0)	0 (-100 000)	100 000 (0)	150 000 (+50 000)
2429		Eksportkreditt Norge AS					
	70	Tilskudd	100 893	100 786 (-107)	100 893 (0)	100 893 (0)	100 893 (0)
2460		Garantiinstituttet for eksportkreditt					
	50	Fornybarinvesteringer i utv. land	0	0 (0)	150 000 (+150 000)	0 (0)	0 (0)
		Sum utgifter	7 586 836	7 724 080 (+137 244)	7 919 268 (+332 432)	7 924 636 (+337 800)	7 352 836 (-234 000)

Inntekter (i tusen kroner)

3902 Justervesenet

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
	1	Gebyrinntekter	37 470	37 400 (-70)	37 470 (0)	37 470 (0)	37 470 (0)
	3	Inntekter fra salg av tjenester	16 015	16 000 (-15)	16 015 (0)	16 015 (0)	16 015 (0)
	4	Oppdragsinntekter	347	344 (-3)	347 (0)	347 (0)	347 (0)
3903		Norsk akkreditering					
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter	35 466	35 432 (-34)	35 466 (0)	35 466 (0)	35 466 (0)
3904		Brønnøysundregistrene					
	1	Gebyrinntekter	453 075	462 550 (+9 475)	453 075 (0)	453 075 (0)	453 075 (0)
	2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	29 971	29 942 (-29)	29 971 (0)	29 971 (0)	29 971 (0)
	3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	82 362	82 274 (-88)	82 362 (0)	82 362 (0)	82 362 (0)
3905		Norges geologiske undersøkelse					
	1	Oppdragsinntekter	28 408	28 380 (-28)	28 408 (0)	28 408 (0)	28 408 (0)
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	48 231	48 184 (-47)	48 231 (0)	48 231 (0)	48 231 (0)
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard					
	2	Behandlingsgebyrer	715	714 (-1)	715 (0)	715 (0)	715 (0)
3910		Sjøfartsdirektoratet					
	1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	177 247	177 090 (-157)	177 247 (0)	177 247 (0)	177 247 (0)
	2	Maritime personellsertifikater	23 377	23 364 (-13)	23 377 (0)	23 377 (0)	23 377 (0)
	4	Gebyrer for skip i NIS	43 516	43 476 (-40)	43 516 (0)	43 516 (0)	43 516 (0)
	86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	4 795	4 790 (-5)	4 795 (0)	4 795 (0)	4 795 (0)
3911		Konkurransetilsynet					
	1	Klagegebyr	998	996 (-2)	998 (0)	998 (0)	998 (0)
3935		Patentstyret					
	1	Inntekter av informasjonstjenester	4 993	4 986 (-7)	4 993 (0)	4 993 (0)	4 993 (0)
	2	Inntekter knyttet til NPI	3 995	3 990 (-5)	3 995 (0)	3 995 (0)	3 995 (0)
	3	Gebyrer immaterielle rettigheter	65 758	65 716 (-42)	65 758 (0)	65 758 (0)	65 758 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
5325		Innovasjon Norge					
	56	Tilbakeføring tapsfondsmidler, distr.låneordning	0	0 (0)	43 000 (+43 000)	0 (0)	0 (0)
	56	Tilbakeføring av tapsfondsmidler fra distriktsrettet låneordning	0	43 000 (+43 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
		Sum inntekter	2 782 411	2 834 300 (+51 889)	2 825 411 (+43 000)	2 782 411 (0)	2 782 411 (0)
		Sum netto	4 804 425	4 889 780 (+85 355)	5 093 857 (+289 432)	5 142 225 (+337 800)	4 570 425 (-234 000)

2.4 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 9

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016).

2.4.1 Kap. 900 og kap. 3900 Nærings- og fiskeridepartementet (unntatt postene 77 og 78)

Det foreslås bevilget kr 566 157 000 på kap. 900 og kr 267 000 på kap. 3900.

Komiteen viser til at departementets hovedformål er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer. Komiteen viser til at departementet har en særlig viktig rolle i en periode med lav oljepris, økt ledighet og tilhørende omstilling innen norsk økonomi.

Komiteen viser til at regjeringen har lansert en gründerplan «Gode ideer – fremtidens arbeidsplasser», og at denne blir fulgt opp gjennom konkrete bevilgningsforslag.

Komiteen vil særlig understreke viktigheten av departementets engasjement for å delta og ivareta norske interesser på den internasjonale arena.

Komiteen vil understreke at Svalbard-samfunnet befinner seg i en vanskelig situasjon som følge av situasjonen i Store Norske Spitsbergen Kullkompani AS. Det er viktig at regjeringen har en aktiv rolle for å sikre norsk tilstedeværelse, bosetting og næringsvirksomhet på Svalbard.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 335 394 000 på post 1.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 56 506 000 på post 21.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til den økte bevilgningen på 10 mill. kroner til Institutt for energiteknikk til håndtering av atomavfall på Kjeller, og foreslår å bevilge totalt kr 66 506 000 på post 21.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er opptatt av at arbeidet med håndtering av atomavfall på Kjeller følges nøye opp, og at regjeringen kommer tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2016 om det er behov for ytterligere midler.

Akseleratorprogram

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil legge til rette for at flere skal lykkes med å gjøre sin idé til en vekstkraftig bedrift, og vil satse nært gründere og der ideene skapes. Det vil bli lettere for en privat investor å gå inn i en gründerbedrift når staten bidrar med betydelig risikoavlastning. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å etablere regionale akseleratorprogram rettet mot bedrifter i tidlig fase, der staten kan matche privat investorkapital. Arbeiderpartiet foreslår å bevilge 300 mill. kroner til programmet, noe som vil utløse totalt 600 mill. kroner i risikovillig kapital.

POST 30 MILJØTILTAK SØVE, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 19 700 000 på post 30.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST (NY) BIOØKONOMISENTER HAMAR

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår å bevilge 10 mill. kroner til oppstart av et bioøkonomisenter på Hamar. Dette senteret er ment å kunne legge til rette for industriell satsing på det bioøkonomiske området og knytte ka-

pital og ideer sammen. Hamar har i dag betydelige kompetansemiljøer som arbeider med genressurser og bioøkonomi. Utvikling av jord og skog som basis for nye industrier er sentralt i det grønne skiftet. Det er viktig å skape et senter hvor det skapes grunnlag for kommersiell aktivitet basert på bioøkonomisk tenking.

Disse medlemmer viser til at dette er i tråd med anbefalingene fra det regjeringsoppnevnte Innlandsutvalget, som har konkludert med at det er et betydelig potensial for næringsaktivitet knyttet til bioøkonomien i Innlandet. Utvalget mener et nasjonalt bioøkonomisenter med utgangspunkt i Arena Heidner-klyngen på Hamar kan bli en drivkraft for å utvikle grønn råstoffproduksjon for mat, fôr, energi og industrielle anvendelser og for å eksportere produkter, teknologi og tjenester til et globalt marked.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det allerede eksisterer et godt bioøkonomimiljø på Hamar, bestående bl.a. av klyngen Arena Heidner i samarbeid med Kunnskapsparken og Høgskolen i Hedmark. Dette samarbeidet legger allerede til rette for industriell satsing på det bioøkonomiske området, og disse medlemmer ser ikke behov for at dette erstattes av et nytt bioøkonomisenter med særskilt bevilgning.

POST 70 TILSKUDD TIL INTERNASJONALE ORGANISASJONER

Det foreslås bevilget kr 37 857 000 på post 70

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 73 TILSKUDD TIL UNGT ENTREPRENØRSKAP

Det foreslås bevilget kr 28 300 000 på post 73.

Komiteen har merket seg at alt statlig finansiering av Ungt Entreprenørskap fra 2015 skjer over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett. Fra 2016 foreslår regjeringen å overføre 2 mill. kroner fra kap. 900 post 77. Disse skal fortsatt gå til marine ungdomsbedrifter som er et bedriftsprogram i den videregående skolen. Komiteen viser til at departementets mål er å øke andelen privat finansiering til Ungt Entreprenørskap til 40 pst.

POST 74 TILSKUDD TIL VISIT SVALBARD AS

Det foreslås bevilget kr 2 200 000 på post 74.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 75 TILSKUDD TIL SÆRSKILTE PROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 15 000 000 på post 75.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Komiteen mener det er viktig å kartlegge bioøkonomiteknologi som kan være viktig i det grønne skiftet i Norge. Komiteen viser til at bioøkonomien handler om omdannelse av biomasse til energi, mat, fôr, materialer, kjemikalier, fiber- og andre industriprodukter. Komiteen mener norsk næringsliv har betydelige muligheter til å realisere nye forretningskonsepter innen bioøkonomi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener en slik kartlegging kan legge grunnlag for økte investeringer i bioøkonomi og legge grunnlaget for flere grønne arbeidsplasser innen bioøkonomi i Norge.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Innst. 2 S (2015–2016), der Kristelig Folkeparti foreslår å bevilge 3,0 mill. kroner til et prosjekt for verdiskaping, bærekraft og omstilling.

POST 77 TILSKUDD TIL SJØMATTILTAK

Komiteen har registrert at posten reduseres med 4,7 mill. kroner. 2 mill. kroner av disse flyttes over til post 73 Ungt Entreprenørskap. Komiteen vil understreke betydningen av at regjeringen fortsatt støtter opp under institusjoner, organisasjoner og bedrifter som bidrar til å profilere norsk sjømatnæring.

Komiteen viser til at 2 mill. kroner er flyttet til post 73 Ungt Entreprenørskap, og til budsjettforliket mellom samarbeidspartiene og Innst. 2 S (2015–2016) der bevilgningen økes med 2,5 mill. kroner, og peker på at bevilgningen til tilskudd til sjømatiltak videreføres omtrent på samme nivå som i fjor.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det er viktig å støtte opp under tiltak, og foreslår å øke tilskuddet til «Sett Sjøbein» med 3 mill. kroner.

POST 79 MECHATRONICS INNOVATION LAB

Komiteen viser til Innst. 360 S (2014–2015) hvor det på en ny post 79 (900.79) i revidert nasjonalbudsjett 2015 ble bevilget 20 mill. kroner i tilskudd til Mechatronics Innovation Lab (MIL). MIL er et samarbeidsprosjekt mellom klyngene Global Centres of Expertise (GCE) NODE og Universitetet i Agder

(UiA). MIL er et nasjonalt senter for innovasjon, pilotering og teknologikvalifisering. Formålet med laboratoriet er å bedre innovasjonsevnen i selskaper og øke regionens attraktivitet for investeringer i teknologiutvikling og arbeidsplasser. Et dynamisk teknologimiljø og testfasiliteter kan bidra til at internasjonale konsern fortsetter å investere og videreutvikle sine virksomheter i Norge.

Komiteen viser til at det ikke var foreslått bevilgning på posten i regjeringens forslag til statsbudsjett. Komiteen viser til Innst. 2 S (2015–2015), budsjettforliket og de respektive partiers alternative budsjetter der alle partiene foreslår å bevilge ytterligere 20 mill. kroner til prosjektet.

Komiteen viser til Prop. 23 S (2015–2016) (nysalderingen) der det fremgår at tilskuddet til Mechatronics Innovation Lab (MIL) bevilget i 2015 gjøres overførbart for å sikre at prosjektet har nok tid til å oppfylle alle krav som er stilt, for å få utbetalt det statlige tilskuddet. Komiteen peker på at ett av kravene som må oppfylles, er matching av privat kapital, og at slikt krav om matching også vil gjelde for støtten som bevilges i 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet forutsetter at delbevilgningen i revidert nasjonalbudsjett 2015 følges opp, slik at framdriftsplan kan overholdes.

POST 80 TILSKUDD TIL ARCTIC RACE OF NORWAY (ARN)

Det foreslås bevilget kr 15 000 000 på post 80.

Komiteen viser til at bevilgningen er flyttet til post 60.

Komiteen viser til at sykkelrittet Arctic Race of Norway har fått stor oppmerksomhet internasjonalt og skaper positiv aktivitet i Nord-Norge. Komiteen registrerer at saken er til vurdering hos ESA. Komiteen vil understreke at store internasjonale idrettsarrangement kan ha positiv verdi i reiselivssammenheng. Komiteen merket seg det store engasjementet for saken i komiteens budsjett-høring, men også ønsket om at regjeringen bør vurdere å støtte andre tilsvarende arrangementer. Komiteen har merket seg at det er dokumentert store ringvirkninger for næringslivet som kan kobles til Arctic Race of Norway, og at arrangementet i løpet av de tre årene har vokst i omfang og ble i år direkte sendt på TV i over 190 land.

I Nærings- og fiskeridepartementets Prop. 1 S (2015–2016) er det foreslått et tilskudd til Arctic Race of Norway på 15 mill. kroner (kap. 900 post 80). Det er satt som en forutsetning for den økonomiske støtten at den kan tildeles i tråd med regelverket i EØS-avtalen. Dette er prenotifisert til EFTAs

overvåkingsorgan (ESA), og Nærings- og fiskeridepartementet har i høst hatt uformell dialog om slik støtte med ESA og sekretariatet for Arctic Race of Norway.

Sykkelrittet Arctic Race of Norway har de tre siste årene fått finansiering fra de tre nordligste fylkeskommunene. Denne finansieringen har fylkeskommunene ansett å være generell og at den vil komme næringslivet i hele regionen til gode.

Komiteen legger derfor til grunn at det vil være mer hensiktsmessig at en videre offentlig støtte til Arctic Race of Norway fortsatt gis gjennom de tre nordligste fylkeskommunene. Det foreslås derfor at det foreslåtte tilskuddet bevilges over en ny øremerket 60-post over Nærings- og fiskeridepartementet kap. 900, post 60 Tilskudd til Arctic Race of Norway.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til Innst. 2 S (2015–2016) og foreslår at det bevilges 15 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Innst. 2 S (2015–2016) og foreslår å øke post 60 til 30 mill. kroner. Det foreslås at posten også omfatter støtte til andre idrettsarrangement som kan ha effekt for markedsføring av Norge som turistland. 15 mill. kroner er øremerket Arctic Race of Norway. Det vises for øvrig til søknad fra Tour de Fjords.

2.4.2 Kap. 902 og kap. 3902 Justervesenet

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) hvor det foreslås bevilget kr 124 700 000 på kap. 902 og kr 53 920 000 på kap. 3902.

Komiteen viser til at Justervesenet er et direktorat for måleteknikk. Justervesenets overordnede mål er å sikre pålitelige målinger og måleresultater på områder som kjøp og salg, ressursforvaltning, rettssikkerhet og helse, miljø og sikkerhet.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 120 732 000 på post 1.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 348 000 på post 21.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

2.4.3 Kap. 903 og kap. 3903 Norsk akkreditering

Det foreslås bevilget kr 41 111 000 på kap. 903 post 1 og kr 35 466 000 på kap. 3903.

Komiteen viser til at Norsk akkreditering er nasjonalt akkrediteringsorgan i Norge. Norsk akkrediterings overordnede mål er å sikre at norske varer og tjenester oppfyller strenge krav til kvalitet, særlig på områder som helse, miljø og sikkerhet. Virksomhet knyttet til utføring av akkrediteringer, andre godkjenningsordninger og relaterte aktiviteter dekkes gjennom gebyrer.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

2.4.4 Kap. 904 og kap. 3904 Brønnøysundregistrene

Det foreslås bevilget kr 532 710 000 på kap. 904 og kr 565 408 000 på kap. 3904.

Komiteen viser til at Brønnøysundregistrene skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi og gi norske bedrifter et konkurransefortrinn. Ved å tilrettelegge for effektiv ressursbruk, økonomisk trygghet og riktige registeropplysninger bidrar Brønnøysundregistrene til regjeringens arbeid med å fornye, forbedre og forenkle. Komiteen viser til at Brønnøysundregistrene skal sørge for at næringslivet har tilgang til nødvendig informasjon for å drive sin virksomhet, og at nødvendige oppgaveplikter kan utføres enklest mulig.

Komiteen støtter hovedmålene for Brønnøysundregistrene:

- tillitskapende myndighetsutøver og datakilde
- bidra til å gjøre næringslivets samhandling med norsk forvaltning enklere
- bidra til å gjøre norsk forvaltning enklere
- utvikle og forvalte Altinn for norsk næringsliv, innbyggere og offentlig forvaltning.

Komiteen mener Altinn er en suksess og har vært et svært viktig virkemiddel i regjeringens arbeid med forenkling og effektivisering. Løsningen består av infrastruktur for utvikling og drift av sikre og brukervennlige digitale tjenester med tilknytning til de nasjonale felleskomponentene ID-porten, Folkeregisteret og Enhetsregisteret. Komiteen har registrert at innsparingen for det offentlige er betydelige som følge av at bruken av Altinn er omfattende.

Komiteen har registrert at brukerundersøkelsen gjennomført i 2015 viser at Brønnøysundregistrene har et godt omdømme.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 277 207 000 på post 1.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) og foreslår 40 mill. kroner til å starte opp prosjektet med nytt registersystem. En utsettelse eller stans av prosjektet nytt registersystem for Brønnøysundregistrene innebærer betydelig risiko. Brønnøysundregistrene leverer gjennom sine registersystemer kontinuerlig og samfunnskritisk informasjon for et velfungerende og effektivt samfunn. Registersystemene er basert på en teknologi som er foreldet (Gartners analyse 2015). Det anslås at «end of life» for registersystemene vil være tidlig 2020 (KS1 og KS2). Ustabilitet, nedetid eller stans i Enhetsregisteret, Regnskapsregisteret eller løsreregisteret vil raskt føre til betydelige problemer for norsk næringsliv. Næringslivet baserer sin virksomhet på sanntids registeropplysninger, og forstyrrelser i registerdriften vil føre til at finanstransaksjoner stopper, med de konsekvensene det vil ha (NHO 2015). En utsettelse av prosjektet vil kunne føre til betydelig økte kostnader. En stans i utviklingen av nye registersystemer til Brønnøysundregistrene vil være samfunnskritisk. Dette medlem registrerer at prosjektet ble presentert som budsjettlekkasje i valgkampen. I tilleggspolisjonen etter valget ble forslaget trukket.

POST 22 FORVALTNING AV ALTINN-LØSNINGEN, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 235 503 000 på post 22.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFSELSE OG VEDLIKEHOLD

Det er ikke foreslått bevilgninger på post 45.

Komiteen har registrert at det i tilleggspolisjonen foreslås å utsette oppstarten av prosjektet for å anskaffe nytt saksbehandlingssystem til en samlet kostnadsramme på 1 181 mill. kroner. Komiteen støtter at den foreslåtte bevilgningen på 205 mill. kroner i Gul bok for 2016 settes til 0.

KAP. 3904 BRØNNØYSUNDRREGISTRENE, POST 1
GEBYRINNTEKTER

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til å øke Brønnøysundregistrenes gebyrinntekter med 10 mill. kroner, til 463 075 000 kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett legger opp til 10 mill. kroner mindre i gebyrinntekter enn det er lagt til grunn i flertallspartiernes forslag, og mener dette skal komme næringslivet til gode.

2.4.5 Kap. 905 og kap. 3905 Norges geologiske undersøkelse

Det foreslås bevilget kr 220 153 000 på kap. 905 og kr 76 639 000 på kap. 3905.

Komiteen viser til Norges geologiske undersøkelses (NGU) målsetting for virksomheten beskrevet i Prop. 1 S (2015–2016).

Komiteen mener at NGU er en særdeles viktig etat i arbeidet for å oppnå langsiktig verdiskaping for geologiske ressurser. Komiteen viser til at i en tid med økende press på areal for utbygging o.a. er behovet for å øke omfanget av tilgjengelig geologisk kunnskap til bruk i arealplanlegging og utbygging stort. Komiteen er opptatt av at arealforvaltningen og utbyggere bruker geologisk kunnskap om skredfare, fjellkvalitet, forurensning og natur- og landskapsressurser, og at etaten bidrar til at kunnskapsgrunnlaget styrkes.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 149 122 000 på post 1.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) kutter hele bevilgningen på 25 mill. kroner til mineralkartlegging i Nord-Norge (MINN) og mineralkartlegging i Sør-Norge (MINS) for 2016. Disse medlemmer viser til brev fra Norsk Bergindustri til næringskomiteen datert 2. november 2015, hvor det fremgår at kuttet vil få følgende konsekvenser for NGU:

For NGU fører dette til nedbygging av satsing på næringsrettet geologi (ressursgeologi). Konkret bortfaller følgende i 2016 som direkte konsekvens:

- Geofysiske målinger fra luften
- Innsamling og geokjemiske analyser av jordprøver i Sør-Norge
- Dype geofysiske målinger
- Geologisk oppfølging på bakken og etablering av 3D-modeller og tolkninger av viktige mineralforekomster under bakken

I og med kuttet for 2016 og usikkerhet for 2017 og videre, kan ikke NGU erstatte eksperter som slutter eller går av med pensjon. Dette vil konkret i 2016 medføre at kompetanse på super-rein kvarts og sjeldne jordartselementer ikke blir erstattet, og ved fortsatte kutt framover vil tilsvarende spesialkompetanse på talk, karbonater, jern og gull gå ut eller reduseres. Oppsummert fører dette til at NGU reduserer innsats og kompetanse på ressursgeologisk kartlegging. Siden det ikke finnes andre institusjoner som driver med dette i Norge, betyr det nasjonal nedbygging.

Nedbygging av kompetanse vil også gjøre oss i dårligere stand til å rådgi DFM i forvaltningssaker.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener dette kuttet er bekymringsfullt, og viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningen til NGU med 10 mill. kroner.

2.4.6 Kap. 906 og kap. 3906 Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard

Det foreslås bevilget kr 92 520 000 på kap. 906 og kr 820 000 på kap. 3906.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 34 470 000 på post 1.

Komiteen viser til at Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) med Bergmesteren på Svalbard er statens fagetat for forvaltning og utnyttelse av mineralressursene i Norge og på Svalbard. Bevilgningen på Svalbard gis over eget budsjettkapittel i Svalbardbudsjettet.

Komiteen har merket seg følgende hovedmål for etaten:

- sørge for en forsvarlig bærekraftig forvaltning av mineralressursene
- redusere miljømessige konsekvenser av tidligere mineraluttak
- sørge for forsvarlig sikringstiltak
- styrke kommunikasjon, kompetansebygging og brukerorientering
- sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressursene på Svalbard

Komiteen er enig i disse målene og understreker betydningen av at hvert enkelt mål får god måloppnåelse.

Komiteen viser til at regjeringen i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) har kuttet bevilgningen til mineralkartleggingen i Sør- og Nord-Norge i NGUs budsjett. I brev til næringskomiteen datert 2. november 2015 fra Norsk Bergindustri vises det til uttalelser fra NGU om at dette vil føre til en nedbygging av kompetansen i NGU, noe som også vil påvirke deres mulighet for å kunne gir råd og bistå DMF i forvaltningssaker.

Komiteen har merket seg dette syn og legger til grunn at det er dialog mellom NGU og DMF om hvordan budsjettkuttet eventuelt kan påvirke DMFs muligheter til å nå sine målsettinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter dette syn og er bekymret over hvordan dette eventuelt kan påvirke DMFs muligheter til å nå sine målsettinger.

POST 31 MILJØTILTAK LØKKEN, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 51 350 000 på post 31.

Komiteen har merket seg at det bevilges kr 51 350 000 til miljøtiltak for Løkken gruver. Bevilgningen skal dekke kostnader knyttet til gjennomføring av tiltak i samsvar med tiltaksplan for Løkken gruver.

2.4.7 Kap. 909 Tiltak for sysselsetting av sjøfolk

POST 73 TILSKUDD TIL SYSSELSETTING AV SJØFOLK, OVERSLAGSBEVILGNING

Det foreslås bevilget kr 1 892 000 000 på post 73.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) hvor det foreslås en overslagsbevilgning kr 1 962 000 000 til tiltak for sysselsetting av sjøfolk. Komiteen viser til at Tiltak for sysselsetting av sjøfolk, den såkalte nettolønnsordningen, er et tiltak som skal sikre norsk maritim kompetanse og rekruttering av norske sjøfolk og sikre rederiene konkurransedyktige vilkår, ved delvis å kompensere for kostnadsulempen ved å sysselsette norske/EØS-sjøfolk. Komiteen påpeker at ordningen er regelstyrt. Komiteen viser til at det for 2016 legges opp til en forenkling og styrking av ordningen.

Komiteen viser til at det for 2016 legges opp til en styrking og forenkling av ordningen, som en oppfølging av regjeringens maritime strategi. Følgende endringer foreslås:

- Grensen for maksimal utbetaling oppheves for skip i kystfart i NOR, passasjerskip i utenriksfart i NOR og for skip i NOR som betjener strekningen Bergen–Kirkenes.

- Seilskip over 498 bruttotonn innlemmes i tilskuddsordningen tilsvarende for skip i NOR som betjener strekningen Bergen–Kirkenes.
- Kravet til å stå på alarminstruksen oppheves for passasjerskip i utenriksfart NOR.
- En ny tilskuddsordning tilpasset skip i NIS opprettes, samtidig som dagens særskilte og ordinære refusjonsordning for skip i NIS avvikles.
- En særskilt tilskuddsordning for utenriksferger i NIS opprettes.
- En særskilt tilskuddsordning for konstruksjonskip i NIS opprettes.

Komiteen viser samtidig til Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), hvor det fremgår at antallet søknader og utbetalinger under tilskuddsordningen har vist færre sjøfolk som omfattes av ordningen, enn det som ble lagt til grunn i Gul bok 2016. Nedgangen skyldes i hovedsak lavere aktivitet for skip i petroleumssaktivitet i NOR. Næringen har signalisert at den svake markedsutviklingen vil fortsette i 2016. Dette tilsier at det også i 2016 vil være færre sjøfolk omfattet av tilskuddsordningen enn lagt til grunn i Gul bok 2016. Komiteen viser til at det i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) også fremgår at det i Gul bok 2016 var lagt til grunn at de nye reglene skulle tre i kraft 1. januar 2016. Ettersom de nye reglene må notifiseres og godkjennes av ESA, er en ikrafttreden 1. mars 2016 mer realistisk. Justering av grensen for maksimal utbetaling i tråd med forventet prisvekst i 2016 skjer likevel fra 1. januar, som ble lagt til grunn i Gul bok 2016. Komiteen viser til at overslagsbevilgningen under kap. 909 av disse årsaker er nedjustert til kr 1 892 000 000 i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, viser til at nettolønnsordningen er viktig for å sikre norsk maritim kompetanse. Dette flertallet viser til at den norske maritime næringen skaper verdier for 175 mrd. kroner og sysselsetter 110 000 personer, og en rekke rapporter har dokumentert at norsk maritim kompetanse er avgjørende for å sikre denne verdiskapingen og utvikling av den norske maritime klyngen.

Dette flertallet viser til at norsk maritim næring er i sterk internasjonal konkurranse, som krever internasjonale rammevilkår. Styrking av nettolønnsordningen vil i så måte være viktig. Dette flertallet viser til at det globale markedsbildet har

endret seg brått og kraftig for hele verdikjeden offshore det siste året, og at norsk maritim næring nå står i svært krevende tider. Dette har medført at rederier med skip i petroleumsaktivitet i stadig større grad legger skip i opplag og permitterer ansatte.

Dette flertallet viser til at det til nå ligger 75 norskkontrollerte skip i opplag og 9 rigger, og dette er ventet å stige til 100 enheter innen nyttår. I Dagens Næringsliv 25. november i år anslås at det er fare for at ytterligere 11 nye rigger legges i opplag på norsk sokkel i løpet av første halvår 2016. Dette vil i så fall bety opptil 2 500 færre sysselsatte i riggnæringen og opptil 1 500 færre sysselsatte på skip i petroleumsvirksomhet. Næringen rapporterer om at situasjonen vil gå fra vondt til verre, og at 2016 og 2017 ser ut til å bli en svært utfordrende periode. Dette flertallet har merket seg at næringen selv ved LO, Norsk Sjømannsforbundet, Norsk Sjøoffisersforbund, Det norske maskinistforbund og Norges Rederiforbund har etablert initiativet «Konkurranseskraft til havs» hvor målet er å bidra til et enda høyere fokus på produktivtets- og effektivitetsarbeid i rederiene.

Dette flertallet mener det er viktigere enn noen gang at det er god dialog med næringen, og at trepartssamarbeidet må forsterkes for å sikre at vi bevarer kompetansen, innovasjonsevnen og vekstkraften i den maritime klyngen.

Dette flertallet viser til at situasjonen også har ført til krevende tider for norsk verfts-næring. Det meste av det som bygges ved norske verft i dag, er kontrahert av offshore-rederier. Når norsk offshore-næring opplever overkapasitet, har næringen også stoppet å bestille flere skip. Dette har store konsekvenser for norsk økonomi og hele den landbaserte maritime verdikjeden, da ett skip gjerne har 70–100 norske underleverandører. Dette flertallet viser til at én arbeidsplass ved norske verft skaper 5,3 arbeidsplasser i øvrig industri.

Dette flertallet viser til at en så krevende situasjon krever tiltak for å opprettholde avgjørende maritim kompetanse, slik at Norge ikke mister et av sine viktigste konkurransefortrinn, nemlig innovasjon og nyskaping. Det kan bli konsekvensen dersom ikke den maritime kompetansen ivaretas.

Dette flertallet mener det er svært viktig at næringen har konkurransedyktige rammevilkår i en periode med en krevende markedssituasjon, og ser det som viktig å sikre konkurranseskraften til norske sjøfolk gjennom nettolønnsordningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens maritime strategi «Maritime muligheter – blå vekst for grønn fremtid», der regjeringen fremmer en rekke tiltak for å styrke maritim nærings konkurranseskraft. Disse medlem-

mer viser til at strategien og dens tiltak ble svært godt mottatt av den maritime næringen da den ble fremlagt i mai 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet registrerer at regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til nettolønnsordningen, og at de foreslåtte endringene i regelverket foreløpig ikke er klare til å implementeres. Disse medlemmer ser det som uheldig at oppfølgingen av Fartsområdeutvalget har tatt så lang tid, og understreker betydningen av å ha en konkurransedyktig nettolønnsordning.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet peker på at regjeringen har iverksatt oppfølging av tiltakene i den maritime strategien og er i dialog med ESA for å få en rask godkjenning av endringene i regelverket. En slik godkjenning fra ESAs side er nødvendig før regelverket trer i kraft.

Disse medlemmer viser til regjeringens fremlagte forslag til statsbudsjett, der formuesskatten ble foreslått ytterligere redusert. Disse medlemmer mener det i en tid som nå, med utsikter til økende antall skip og rigger som blir liggende uvirksomme i norske fjorder, er avgjørende for norsk maritim nærings internasjonale konkurranseskraft at norske eiere ikke skal betale skatt på det som, grunnet brått endrede markedsforutsetninger, nå ikke lenger forventes å gi inntekter som gir overskudd til å kunne dekke denne skatten. Disse medlemmer mener at å styrke det norske private eierskapet gjennom lavere formuesskatt vil være et målrettet og effektivt virkemiddel for å hjelpe den norske maritime næringen gjennom de krevende tidene næringen nå står fremfor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, der Arbeiderpartiet styrker nettolønnsordningen med 30 mill. kroner, for å kunne øke taket for offshorefartøyer i NOR.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet er positive til at regjeringen gjør nettolønnsordningen mer konkurransedyktig ved at taket fjernes for en rekke norske skip som er utsatt for sterk internasjonal konkurranse. Disse medlemmer viser til at norsk maritim næring er i sterk internasjonal konkurranse og dermed må ha internasjonale konkurransevilkår om verdiskapingen og sysselsettingen i denne kunnskapsbaserte næringen skal opprettholdes.

Disse medlemmer viser til at de fleste europeiske land har konkurransedyktige nettolønnsord-

ninger i ulike former. De fleste ordningene, herunder svensk og dansk, skiller seg imidlertid fra den norske ved at de anses som mer attraktive. Disse medlemmer viser til at manglende konkurransekraft i dagens tilskuddsordning har ført til at norske rederier i økende grad har valgt å flagge ut skipene og bytte ut norsk mannskap med mannskap fra land med bedre nettolønnsordninger eller hvor lønnskostnadene er langt lavere. Disse medlemmer viser til at en rekke rapporter har påvist at det ved et opphør av ordningen vil skje utflagging i stort omfang. Blant annet er dette påvist av Menon Business Economics' rapport «Er utvidet nettolønnsordning samfunnsøkonomisk lønnsomt?» fra 2013.

Disse medlemmer viser til at Menon har dokumentert omfanget og betydningen av den erfaringsbaserte kompetansen i «En kunnskapsbasert maritim næring» (Menon, 2011). I denne rapporten fremgår det at 60 pst. av respondentene oppgir at de i høy grad styrker bedriftenes kunnskap og kompetanse ved å rekruttere personer med erfaring fra maritim næring.

Disse medlemmer viser videre til at betydningen av den praktiske kompetansen også er dokumentert i andre studier. I Fafo-rapporten «Fra sjø til land» (2012) fremgår det at syv av ti av de spurte i næringen sier seg enig i følgende påstand: «Ansatte med erfaring fra sjø har en kompetanse vi er avhengig av for å drive/utvikle vår virksomhet.» Med andre ord: Sjøbasert erfaring er avgjørende viktig for videre utviklingen av den maritime klyngen.

Disse medlemmer viser til at den norske maritime næringen, særlig knyttet til petroleumsvirksomhet, nå står midt i en svært krevende periode, og at stadig flere rederier ser seg nødt til å kansellere bestilling av skip, legge skip i opplag, si opp og permittere ansatte. Næringen melder at situasjonen offshore vil gå fra vondt til verre neste år.

Disse medlemmer viser til at det nettopp i en så krevende situasjon er helt avgjørende å forhindre at norsk maritim kjernekompetanse forsvinner. Disse medlemmer peker på at det vil være svært kostbart og krevende å bygge opp tilsvarende kompetanse på et senere tidspunkt, og det er en overhengende risiko for at en svekkelse av norske sjøfolks konkurransekraft nå vil slå beina under en av Norges aller viktigste næringer.

Disse medlemmer viser til regjeringens maritime strategi, som signaliserer en rekke endringer som vil styrke norsk maritim næring, der mange av dem følger av Fartsområdeutvalgets anbefalinger. Disse medlemmer peker på at Norges Rederiforbund, i sitt høringsnotat til næringskomiteen av 22. oktober 2015, understreket viktigheten av at forskrifter og lovendringer kommer på plass så fort som mulig.

Disse medlemmer viser til at forslag til endringer i tilskudd til sysselsetting av sjøfolk og endringer i forskrifter som regulerer fartsområde, har vært på høring, og at det i høringsbrevet ble skissert at endringene ville komme på plass før 1. februar 2016, slik at tilskuddene ville kunne utbetales allerede fra og med 1. termin. Disse medlemmer peker på at en rekke høringsinstanser uttalte behov for at forskriftsendringene måtte komme på plass raskt.

Disse medlemmer viser til at bevilgningsforslaget i Gul bok 2016 var basert på ikrafttredelse 1. januar. Disse medlemmer viser videre til regjeringens tilleggsnummer til statsbudsjettet for 2016, der det kommer frem at regjeringen vil utsette ikrafttredelse av ny ordning til den er godkjent av ESA. Disse medlemmer viser til at regjeringen her skriver at en realistisk dato for ikrafttredelse av ny ordning antas å være 1. mars 2016, altså fra og med 2. termin 2016.

Disse medlemmer viser til at det fra næringen selv har blitt påpekt at en ikrafttredelse 1. januar 2016 er avgjørende for å utløse hele innflaggingspotensialet som følger av endringene i fartsområdebegrensningene og endringene i tilskuddsordningen for sjøfolk. Disse medlemmer viser til at det er en fare for at en rekke rederier, som tidligere har signalisert et ønske om å flagge skip til norsk flagg, nå ikke vil gjøre dette som følge av usikkerheten som skapes, særlig tilknyttet ikrafttredelse av nye rammevilkår for NIS-registeret.

Disse medlemmer mener at hensynet til forutsigbarhet for næringen og de øvrige sterke næringspolitiske hensynene i denne saken må veie så tungt at forskriftsendringene, dersom det er nødvendig, må tre i kraft før godkjenning av ESA. Disse medlemmer viser til at dette har blitt gjort tidligere i tilfeller der sterke næringspolitiske hensyn har vært gjeldende. Blant annet ble dette gjort i forbindelse med innføring av ny rederiskatteordning.

Disse medlemmer mener endringene som ligger i forslag om ny forskrift om tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, og endringer i forskrifter som regulerer fartsområde må tre i kraft fra 1. januar 2016, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ny forskrift om tilskudd til sysselsetting av sjøfolk gjelder fra første termin 2016 og endringer i forskrifter som regulerer fartsområde, tre i kraft fra 1. januar 2016.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet peker på at regjeringen har iverksatt oppfølging av tiltakene i den maritime strategien og er i dialog med ESA for å få en rask godkjenning av endringene i regelverket. En slik god-

kjenning fra ESAs side er nødvendig før regelverket trer i kraft.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener nettolønnsordningen er et svært viktig tiltak for å sikre den maritime kompetansen i Norge. Dette medlem registrerer at bevilgningen er tatt ned blant annet som følge av at regjeringen har brukt lang tid på å få endret regelverket. Dette medlem foreslår å styrke ordningen med 12,5 mill. kroner ved å fjerne taket for konstruksjonsskip i NOR.

Komiteens medlem fra Venstre mener at den sjøfartskultur som er utviklet over mange år, både innenriks og utenriks, må sikres gjennom gode skatte- og avgiftsordninger. Disse må være konkurransedyktige nok til at norsk skipsfart forblir en viktig del av norsk næringsliv. Det må imidlertid ikke være slik at skatteordningene blir så gunstige for en næring at de utkonkurrerer andre næringer som driver med lignende aktivitet. Dette medlem mener at nettolønnsordningen for sjøfolk medfører at arbeidskraften forsvinner fra fiskeflåten og over til øvrig skipsfart på grunn av regjeringens grove forskjellsbehandling mellom ansatte på fartøy som kommer inn under nettolønnsordningen, og ansatte på fiskefartøy.

Dette medlem synes det er ulogisk at den norske staten skal subsidiere en bartender eller kokk på danskebåten med inntil 208 000 kroner årlig, mens de som er til sjøs som fiskere eller som kokk på en stor industritråler, ikke får den samme subsidien, enda det er åpenbart at fiskerisektoren bidrar med større verdier til det norske fellesskap enn det passasjertransport mellom Norge og andre land gjør.

Dette medlem viser til «Evaluering av sysselsettingsordningene for sjøfolk» fra 2010, utarbeidet av Econ Pöyry for Nærings- og handelsdepartementet, som konkluderte med at ordningen, hvis den ses som en sysselsettingsordning, er «samfunnsøkonomisk ulønnsom».

Tidligere finansminister Sigbjørn Johnsen sa i Dagens Næringsliv 13. juni 2013:

«Vi er for like konkurransevilkår – på lavest mulig subsidienivå. Jeg tror EU-landene nå gjør klokt i å ta ned sine subsidier fra A til Å og bruke midlene på vekstfremmende tiltak som gir sysselsetting.»

Dette er Venstre helt enig i.

Dette medlem deler vurderingen i analysen fra Econ Pöyry av at tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk er samfunnsøkonomisk ulønnsom og dermed bør avvikles. Som et midlertidig tiltak, på grunn av situasjonen knyttet til petroleumsvirksomheten langs kysten, viser dette medlem imidlertid i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til

statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at ordningen videreføres i 2016 for sikkerhetsbemanning på skip i petroleumsvirksomhet i NOR, men med en maksimal utbetaling på 100 000 kroner per mottaker og som prosentvis tilskudd til skip i NIS. Samlet vil en slik avgrensning av ordningen medføre en innsparing på 917 mill. kroner i 2016, slik det vises til og foreslås i Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016).

Dette medlem viser videre til at regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) skriver at antallet refusjonsberettigede sjøfolk vil gå ned i 2016. Likevel foreslås bevilgningen økt med 160 mill. kroner, noe som skyldes at lønnsnivået forventes å øke. Det er grunn til å tro at lønnsnivå har en klar sammenheng med nettolønnsordningen, og at nettolønnsordningen bidrar til et svært høyt lønnsnivå i deler av næringen.

Dette medlem minner om at dette er en refusjonsordning som går til rederiene og ikke til den enkelte sjømann. Rederiene har som kjent flere andre svært gunstige skatteregler, bl.a. fullt skattefritak på overskudd. Samlet mottar norske rederier ca. 2,4 mrd. kroner i subsidier over statsbudsjettet for 2015.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Venstre i sin merknad stiller spørsmål ved om nettolønnsordningen er samfunnsøkonomisk lønnsom. Dette medlem viser til at det etter Econ Pöyrys rapport ble publisert, har blitt utarbeidet en rapport av Menon Business Economics med tittelen «Er utvidet nettolønnsordning samfunnsøkonomisk lønnsomt?», som også har til hensikt å analysere den samfunnsøkonomiske konsekvensen av nettolønnsordningen. Dette medlem viser til at rapporten konkluderer med at både dagens nettolønnsordning, og en utvidelse av den, vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt. Ifølge Menons beregninger er en slik ordning samfunnsøkonomisk lønnsomt selv uten at det tas hensyn til klyngeeffekter i næringen.

Dette medlem erkjenner at det fra et samfunnsøkonomisk ståsted kan virke paradoksalt at det kan være samfunnsøkonomisk lønnsomt å subsidiere en næring, og spesielt en næring som har høy lønnsomhet og lønnsevne. Samtidig er det nettopp høy lønnsomhet og lønnsevne, i kombinasjon med at rederiene meget raskt har mulighet til å flagge ut skipene og erstatte norsk mannskap med mannskap fra andre land, som forklarer at ordningen er samfunnsøkonomisk lønnsom.

Dette medlem mener det på bakgrunn av de nyeste tallene og de mest oppdaterte rapportene er grunnlag for å si at nettolønnsordningen, og utvidelsen av den, er samfunnsøkonomisk lønnsomt. For å sikre norsk maritim næring mener dette medlem

den norske nettolønnsordningen må bli mer konkurransedyktig med tilsvarende europeiske ordninger.

2.4.8 Kap. 910 og kap. 3910 Sjøfartsdirektoratet

Det foreslås bevilget kr 378 348 000 på kap. 910 og kr 249 335 000 på kap. 3910.

Komiteen har merket seg at Sjøfartsdirektoratets overordnede mål er at Norge skal være en attraktiv flaggstat med høy sikkerhet for liv, helse, miljø og materielle verdier. Komiteen har videre merket seg Sjøfartsdirektoratets hovedmål om å sikre og miljøvennlige fartøy, godt kvalifiserte sjøfolk som har gode arbeids- og levevilkår, og at NIS og NOR skal være attraktive kvalitetsregistre. Komiteen legger til grunn at regjeringen vil sikre at direktoratet er i stand til å styrke dette arbeidet.

Komiteen har merket seg at Sjøfartsdirektoratet skal føre lovpålagt tilsyn, dokumentkontroll og sertifisering for å påse at norske og utenlandske fartøyer og norske flyttbare innretninger tilfredsstillende gjeldende krav. Komiteen understreker at god kontroll, tilsyn samt forebyggende og holdningsskapende arbeid innen sjøsikkerhet er avgjørende for skipsarbeideres sikkerhet og for å begrense ulykker og grunnstøtinger som kan medføre menneskelige, materielle eller miljømessige skader.

Komiteen har merket seg at Sjøfartsdirektoratet skal være en synlig og tydelig pådriver i det internasjonale regelverksarbeidet for sikkerhet og miljø gjennom å delta i organ som IMO, ILO, Paris MoU og EU.

Komiteen har merket seg at Sjøfartsdirektoratet skal legge vekt på å være en moderne og effektiv sjøfartsadministrasjon, samt at direktoratet skal arbeide for å snu den negative utviklingen i NIS hvor det over tid har vært en nedgang i tallet på registrerte skip. Komiteen peker på at det slås fast at Sjøfartsdirektoratet skal effektivt og offensivt bidra til at det norske flagget er attraktivt for norske og utenlandske redere, eiere og de som arbeider om bord, slik at Norge forblir en verdensledende maritim nasjon.

2.4.9 Kap. 911 og 3911 Konkurransetilsynet

Det foreslås bevilget kr 104 668 000 på kap. 911.

Komiteen viser til at konkurranse gir bedre og mer effektiv utnyttelse av ressursene i økonomien og dermed mer velferd til alle, og registrerer med tilfredshet at Konkurransetilsynet er blitt mer synlig. Komiteen vil også understreke at nyere forskning peker på at en effektiv konkurransepolitikk er et viktig virkemiddel for å redusere ulikheter i samfunnet. Velfungerende markeder er viktig for å videreutvikle norsk økonomi, og komiteen ser positivt på at

Konkurransetilsynet nå forvalter det alminnelige prisreguleringsfondet.

Komiteen ser Konkurransetilsynet som helt sentralt for å sikre at konkurranse skjer på likeverdige betingelser, og at ingen aktører har for stor markedsrett eller får fordeler på bekostning av konkurranter, leverandører eller forbrukere. Komiteen mener derfor det er viktig med et tilsyn som har ambisjoner om å være av de fremste i verden på kompetanse når det gjelder markeds- og konkurransepolitikk.

Konkurransetilsynet har det administrative ansvar for KOFA. Komiteen har merket seg med tilfredshet at brukerundersøkelsen viser at brukerne stort sett er godt fornøyd med KOFA, og at saksbehandlingstiden er kraftig redusert og nå er på tre måneder.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, har merket seg at forskning på konkurransevirkninger av webportaler og hvordan offentlig signalisering av pris kan hemme konkurransen, vil være prioriterte forskningsområder framover. Flertallet har også merket seg at Konkurransetilsynet mener at innføring av skjerpede kapitalkrav over en kort periode kan ha hemmet konkurransen, og at dette kan ha gitt utenlandske banker en konkurransefordel.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til representantforslag om å lovfeste god handelsskikk for å sikre viktige forbrukerinteresser, Dokument 8:12 S (2014–2015), og Stortingets innstilling Innst. 155 S (2014–2015) med vedtak om å finne virkemidler for å bedre konkurransen og effektiviteten i dagligvaremarkedet.

Dette flertallet erkjenner at det er krevende konkurranseforhold i hele verdikjeden for mat i Norge, herunder knyttet til høy og dels økende konsentrasjon på leverandør- og distribusjonsleddet kombinert med økende vertikal koordinering og integrasjon mellom leddene. Med konsentrerte markeder i alle ledd mener dette flertallet dette er utfordringer som i all hovedsak er av konkurransemessig art, og at de best løses gjennom konkurransemessige tiltak.

Dette flertallet er opptatt av å finne løsninger på de konkurransemessige utfordringene i dagligvaremarkedet og at adekvate tiltak iverksettes og håndheves på en effektiv måte. Det fremstår som hensiktsmessig at ansvaret for å utmeisle, iverksette og følge opp tiltak som kan bedre konkurranseforholdene i dagligvaremarkedet, er samlet på én hånd, og

at eventuelt nytt regelverk som vedtas, forvaltes av dette samme myndighetsorgan. En slik løsning vil hindre både unødvendig byråkrati og en eventuell ansvarpulverisering mellom ulike myndighetsorganer.

Konkurransetilsynet er det sentrale myndighetsorgan vi har i Norge med ansvar for å sikre virksom konkurranse i alle markeder, også i dagligvaremarkedet. Dette flertallet mener det er mer formålstjenlig å styrke Konkurransetilsynets arbeid overfor dagligvaresektoren enn å etablere en egen lov om god handelsskikk. Dette flertallet viser i denne sammenheng til at Dagligvarelovutvalgets leder Erling Hjelmeng i Nationen 1. oktober 2015 ga klart uttrykk for at det å ha en egen lov for dagligvaremarkedet mest er symbolpolitikk; det som betyr noe, er innholdet i reglene.

Dette flertallet mener det bør iverksettes en vurdering av om det er behov for endringer i konkurranseloven med tilhørende forskrifter for å ivareta konkurransen i Dagligvaremarkedet. Aktuelle problemstillinger og eventuell implementering av forslag fremmet av Dagligvarelovutvalget som faller innenfor rammene av konkurransepolitikken og konkurransemyndighetenes virksomhet, hører naturlig hjemme i dette arbeidet.

På denne bakgrunn fremmer dette flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke Konkurransetilsynets innsats overfor dagligvaremarkedet og på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer av konkurranseloven.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at den norske verdikjeden for mat kjennetegnes av en sterk markedskonsentrasjon, noe som gir en utfordrende konkurransesituasjon. Disse medlemmer mener sunn konkurranse er viktig for å sikre forbrukerne trygg, god og rimelig mat. For å sikre at ulike produsenter av mat får en mulighet til å nå fram til butikkhyllene, er det avgjørende med ryddige forhandlinger som ivaretar hensynet til god handelsskikk. Skal vi sikre en økt norsk matproduksjon på norske ressurser, mener disse medlemmer det er avgjørende å sikre muligheten til å kunne distribuere og selge maten i markedet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg satte ned det såkalte Matkjedeutvalget, som for over fire år siden leverte sin rapport med tittelen «Mat, makt og avmakt». Her ble det uttrykt stor bekymring over at matvarekjedene hadde for stor makt. Disse medlemmer viser til at både Matkjedeutvalget og Dagligvarelovutvalget konkluderte med at det er behov for klarere kjørerregler for for-

handlinger i dagligvarekjedene. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg i 2 år nå har gitt uttrykk for at det blir vurdert tiltak for å bedre konkurransesituasjonen i verdikjeden, men registrerer at ingenting har skjedd.

Disse medlemmer er overrasket over at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ikke vil legge fram en lov om god handelsskikk, men varsler ytterligere utredninger og vurderinger knyttet til avhengighetsforholdet mellom aktørene i dagligvarebransjen.

Disse medlemmer har lenge etterlyst handlegkraft fra regjeringen i denne saken og ber om at lovforslaget som er utarbeidet, nå legges fram for Stortinget uten ytterligere forsinkelse. Disse medlemmer mener videre at det må sikres god kontroll og sanksjonsmulighet ved brudd på lovgivningen.

Komiteen viser til at Konkurransetilsynet er det sentrale myndighetsorgan vi har i Norge med ansvar for å sikre virksom konkurranse i alle markeder. Komiteen viser til at det ble vedtatt en ny konkurranselov i 2004. Komiteen mener den konkurransepolitiske oppfølgingen av matsektoren i perioden etter 2004 må, for å lære av den virkemiddelbruken som har vært benyttet, være en del av tilsynets arbeid.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er kritisk til Konkurransetilsynets pådriverrolle for konkurranse. Det vises til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der posten er kuttet med 10 mill. kroner.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 95 258 000 på post 1.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

POST 23 KLAGENEMNDA FOR OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Det foreslås bevilget kr 9 410 000 på post 23.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

2.4.10 Kap. 3911 Konkurransetilsynet

Det foreslås bevilget kr 1 498 000 på kap. 3911.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

2.4.11 Kap. 915 Regelråd for næringslivet

Det foreslås bevilget kr 10 193 000 på kap. 915.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at regjeringen etablerer et regelråd for næringslivet i 2015. Flertallet viser til at et regelråd skal vurdere om konsekvensene for næringslivet av nye regler er tilstrekkelig utredet, og om de er utformet slik at de oppnår sitt mål til en relativt sett lav administrativ kostnad for næringslivet. Flertallet har merket seg at rådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødige belastninger.

Flertallet har merket seg at besetting av stillingene starter september 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) foreslår å bevilge 10 193 000 kroner for å etablere et regelråd. Disse medlemmer viser til Prop. 23 S (2015–2016), der det fremgår at etableringen av Regelrådet er blitt forsinket og vil bli etablert først mot slutten av 2015. Av denne grunn foreslås det at bevilgningen på inneværende års budsjett reduseres fra 7 mill. kroner til 2 mill. kroner.

Disse medlemmer stiller seg undrende til at en regjering som sier de er opptatt av forenkling, innfører nytt byråkrati. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg i 2011 lanserte et forenklingsprosjekt med et historisk mål om å redusere næringslivets kostnader med 10 mrd. kroner innen utgangen av 2015. Disse medlemmer viser til at forenklingsprosjektet under regjeringen Stoltenberg var svært vellykket, og at det ved regjeringsskiftet var iverksatt tiltak som utgjorde en årlig besparelse for næringslivet på 5,4 mrd. kroner. Etter regjeringsskiftet høsten 2013 er forenklingsarbeidet bremsset opp. Disse medlemmer viser til oppslag i BT 3. november 2015 der selvstendig næringsdrivende Helge Møgster slo fast at det er blitt mye verre å drive næringsvirksomhet under denne regjeringen, og at han aldri har forholdt seg til så mange kontrollører og så mange skjema som de siste par årene.

Disse medlemmer ser det som vesentlig at regjeringen viser gjennomføringskraft og iverksetter nye tiltak som bidrar til ytterligere forenklinger for norsk næringsliv.

Disse medlemmer er kritiske til at byråkrati skal bekjempes med å etablere mer byråkrati, og foreslår å avvike Regelrådet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvike Regelrådet.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til Arbeiderpartiets og Senterpartiets kritikk av Regelrådet der disse partier mener at Regelrådet skaper mer byråkrati, og at disse partier foreslår at Regelrådet avvikes. Flertallet stiller seg både uforstående og er uenig i disse partiers synspunkt og forslag. Flertallet mener at det i dag er for mange offentlige regler, skjemaer og påbud som fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av skjemaveldet. Flertallet ser det som en hovedoppgave å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av internettbaserte løsninger.

I Sverige opprettet man som en prøveordning et regelråd i 2008. Det har bidratt til å redusere bedriftenes administrative kostnader knyttet til skjemaveldet med 7,3 pst. netto, 11 pst. brutto, og har gitt svensk næringsliv en besparelse på over 7 mrd. svenske kroner. Erfaringene med det svenske regelrådet har vært så gode at mandatperioden for rådet ble forlenget til ut 2014, og fra og med 2015 blir rådet gjort til en permanent ordning.

Flertallet, viser til at det lenge er arbeidet med å innføre et norsk regelråd etter svensk modell. Poenget med et slikt regelråd er at det skal vurdere om konsekvensene for næringslivet av nye regler er tilstrekkelig utredet, og om de er utformet slik at de oppnår sitt mål til en relativt sett lav administrativ kostnad for næringslivet.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre synes det er svært positivt at man har fått gjennomslag for denne ideen, og at det i år nå er etablert et forenklingsorgan for næringslivet på Hønefoss.

2.4.12 Kap. 922 Romvirksomhet

Det foreslås bevilget kr 939 540 000 på kap. 922.

Komiteen viser til at teknologi som gjør bruk av verdensrommet, i løpet av de senere årene har fått stor betydning innen et stadig økende antall samfunnsområder. Dette gjelder bl.a. som tilrettelegger for verdiskaping, verktøy for samfunnssikkerhet og suverenitetsutøvelse og virkemiddel innen klima- og miljøpolitikken. Deltakelse i European Space Agency (ESA) og deltakelse i EUs romprogram Galileo sikrer Norge markedsadgang, tilgang til teknologi og tidlig innsikt i rombaserte infrastruktursystemer med vesentlig betydning for norsk næringsliv og forvaltning.

Komiteen har merket seg at satsingen på norsk romvirksomhet foregår gjennom deltakelse i internasjonalt samarbeid og supplerende nasjonale satsinger. Hovedlinjene i den norske satsingen på romvirksomhet er beskrevet i Meld. St. 32 (2012–2013) Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for næring og nytte.

Komiteen støtter de fire delmålene fra meldingen, som er:

- lønnsomme bedrifter, vekst og sysselsetting
- dekning av viktige samfunns-, og brukerbehov
- bedre utnyttelse av internasjonalt samarbeid om romvirksomhet
- god nasjonal forvaltning av norsk romvirksomhet

Komiteen har videre merket seg at deltakelsen sikrer Norge markedsadgang, tilgang til teknologi og tidlig innsikt i rombaserte infrastruktursystemer med vesentlig betydning for norsk næringsliv og forvaltning. Denne satsingen utløser en rekke kontrakter og oppdrag for norske høyteknologiske bedrifter. Samtidig er det et viktig bidrag for å ivareta strategisk viktige oppgaver som miljø- og suverenitetsovervåking, fiskeriforvaltning, værvarsling, redningstjeneste og sjøsikkerhet, noe komiteen ser som særs viktig.

Komiteen viser til at teknologi som gjør bruk av verdensrommet, i løpet av de senere årene har fått stor betydning innen et stadig økende antall samfunnsområder. Dette gjelder bl.a. som tilrettelegger for verdiskaping, verktøy for samfunnssikkerhet og suverenitetsutøvelse og virkemiddel innen klima- og miljøpolitikken.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen, for å ivareta romvirksomheten under de forskjellige departementenes ansvarsområder, har etablert et koordineringsutvalg på embetsnivå. Utvalget får ansvar for informasjonsutveksling og samordning. Dette vil bedre mulighetene for å utnytte mulighetene Norges deltakelse i internasjonalt samarbeid om romvirksomhet åpner for norsk næringsliv og norske brukergrupper. Komiteen sier seg tilfreds med regjeringens mål innen denne sektoren som er:

- utnytte mulighetene Norges deltagelse i internasjonalt samarbeid om romvirksomhet åpner for norsk næringsliv og norske brukergrupper
- legge til rette for utvikling av nasjonal rominfrastruktur som supplement til Norges deltagelse i internasjonalt samarbeid, der dette er nødvendig for å dekke særlige norske brukerbehov
- legge til rette for at norsk satsing på romvirksomhet utløser verdiskaping i norsk næringsliv

Komiteen viser til at det i den åpne høringen i komiteen var flere som tok til orde for at det må utarbeides en nasjonal romstrategi. En strategi skal bidra til at industrien, akademien, regjeringen og andre aktører trekker sammen for å løfte kunnskap, teknologitvilling og økonomisk vekst i romvirksomhetene i Norge.

Komiteen støtter dette, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å starte arbeidet med å utarbeide en bredt forankret nasjonal romstrategi.»

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 50 NORSK ROMSENTER

Det foreslås bevilget kr 66 340 000 på post 50.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

POST 71 INTERNASJONAL ROMVIRKSOMHET

Det foreslås bevilget kr 339 100 000 på post 71.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

POST 72 NASJONALE FØLGEMIDLER, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 24 900 000 på post 72.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at følgemidlene er viktige for å få mest mulig igjen for ressursene som brukes på romvirksomhet. Senterpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett og foreslår å øke posten med 20 mill. kroner.

POST 73 EUS ROMPROGRAM

Det foreslås bevilget kr 271 300 000 på post 73.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

2.4.13 Kap. 924 Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer

Det foreslås bevilget kr 48 800 000 på post 70 Tilskudd.

Komiteen støtter regjeringens ønsker om å videreutvikle et tett samarbeid mellom Norge og andre land i Europa. Dette er positivt for verdiskapingen og bidrar til at norsk næringsliv kan få like gode vilkår som øvrig europeisk næringsliv. Komiteen ser at dette kan oppnås bl.a. gjennom EU-program som Norge kan delta i gjennom EØS-avtalen, og bidrag til Europakommisjonens arbeid med det indre marked. Komiteen ser det som positivt at Norge deltar i og bidrar med midler til program og tiltak for et velfungerende indre marked. Midlene dekker en rekke tiltak for å gjennomgå og utvikle det indre marked.

Komiteen har registrert at budsjettforslaget er basert på foreløpige anslag fra Europakommisjonen, og at det er knyttet usikkerhet til beløpene. Komiteen har notert seg at de endelige kontingentkravene fra Europakommisjonen kan avvike fra den fordelingen som er angitt i budsjettet, og at regjeringen om nødvendig vil foreslå bevilgningsendring i forbindelse med endring av budsjettet.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

2.4.14 Kap. 930 Norsk design- og arkitektursenter

Det foreslås bevilget kr 71 700 000 på kap. 930 post 70 Tilskudd.

Norsk design- og arkitektursenter får nye mål fra 2016 som er utarbeidet i fellesskap mellom Nærings- og fiskeridepartementet og stiftelsen. Komiteen støtter at hensikten med etableringen av senteret og de nye målene har vært å sikre en bedre utnyttelse av de statlige midlene på arkitektur- og designfeltet gjennom etablering av en mer slagkraftig og tydelig organisasjon.

Komiteen mener Norsk design- og arkitektursenter med de nye målene nå skal arbeide for hele landet og styrke alle næringer der næringene har nasjonale fortrinn, slik at departementets overordnede mål om å øke samlet verdiskaping i Norge kan nås.

Komiteen har registrert at 36 pst. av rammen i 2014 har gått til målsettingen om å spre kjennskap om den sammenslåtte organisasjonen og verdien av design og arkitektur til ulike målgrupper. Dette forsvaret at tilskuddet for 2016 er noe lavere sammenliknet med nominelt nivå for 2015. Det forventes at den sammenslåtte organisasjonen gir noe effektiviseringsgevinst.

Komiteen deler således departementets forventninger til Norsk design- og arkitektursenters prioriteringer i 2016, og anser dette til å være i tråd med de nye målene for 2016.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

2.4.15 Kap. 935 og kap. 3935 Patentstyret

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) hvor det foreslås bevilget kr 233 600 000 på kap. 935 og kr 74 800 000 på kap. 3935. Komiteen viser til at Patentstyret er nasjonal myndighet for behandling av søknader om patent, varemerke og design. Patentstyrets overordnede mål er større bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomhet fra immaterielle verdier.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

2.4.16 Kap. 936 og kap. 3936 Klagenemnda for industrielle rettigheter

Det foreslås bevilget kr 7 104 000 på kap. 936 og kr 700 000 på kap. 3936.

Komiteen har merket seg at bevilgningen økes fra 5,9 mill. kroner til 7,1 mill. kroner da det antas at den sterkt økende saksmengden i 2015 vil vedvare også i 2016.

Komiteen støtter dette.

2.4.17 Kap. 2421 Innovasjon Norge (jf. kap. 5325)

Det foreslås bevilget kr 2 173 435 000 på kap. 2421 postene 50–78 og kr 67 000 000 på kap. 5325 postene 50–70.

Post 90 er en overslagsbevilgning og behandles av finanskomiteen.

Komiteen peker på at Innovasjon Norge er statens og fylkeskommunenes viktigste verktøy for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet.

Komiteen har merket seg at Innovasjon Norge i 2013 har ferdigstilt et helhetlig mål- og resultatstyringssystem, og peker på at Innovasjon Norges hovedmål er å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og utløse regionens næringsmessige muligheter.

Av hovedmålet er det utledet tre delmål, som komiteen støtter:

- flere gode gründere
- flere vekstkraftige bedrifter
- flere innovative næringsmiljøer

Komiteen har merket seg at norsk økonomi står overfor krevende omstillinger de neste tiårene. De globale klima- og miljøutfordringene krever et grønt skifte og omlegging til mer bærekraftig produksjon i næringslivet. Norsk næringsliv krever fornyelse og flere nye, innovative bedrifter. Mange av virksomhetene som skal gå foran i omstillingene, er ennå ikke etablert. For å møte behovet for omstilling styrkes virkemidlene som bidrar til nyskaping og innovasjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har merket seg at det foreslås betydelig styrking av enkelte av Innovasjon Norges landsdekkende virkemidler, og at det generelt er hensiktsmessig med bredt innrettede programmer uten tematiske begrensninger, med betydelig konkurranse om midlene. Dette skal bidra til at støtten går til de kvalitativt beste prosjektene, med størst verdiskapingspotensial og samfunnsøkonomisk effekt. Få føringer vil sikre at midlene disponeres til de prosjektene som har størst potensial for verdiskaping, uavhengig av bransje og lokalisering.

Flertallet har merket seg at regjeringen foreslår en økning av Innovasjon Norges virkemidler over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett for 2016 med 339,6 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2015.

Flertallet er enig i at selskapet i 2016 skal prioritere følgende områder: gründere og nyskaping, omstilling og miljøteknologi.

Flertallet viser til budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre hvor det er satt av penger til egenkapital og risikoavlastning til nytt såkornfond lokalisert i Agder/Telemark, og flertallet gir sin tilslutning til dette.

Flertallet viser også til budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre hvor det er avsatt penger til inkubator og innovasjonsprogram i Siva, samt at miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge er styrket, og gir sin tilslutning til dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet har merket seg at regjeringen ønsker å satse på virkemidler med størst effekt. Innovasjon Norges mål- og resultatstyringssystem setter overordnede mål og indikatorer for selskapets virksomhet, som sammen med støttende analyser og evalueringer gir indikasjoner på om selskapet bidrar til å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Disse medlemmer peker videre på at for Innovasjon Norges kunder er det selskapets regionale tilstedeværelse og kompetanse som er viktig, og at

dette styrkes gjennom endringene Prop. 89 L (2014–2015) legger opp til å gjennomføre.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet har merket seg at regjeringen satser på mer generelle og landsdekkende virkemidler innenfor virkemiddelapparatet. Dette innebærer bl.a. også en reduksjon av midlene til Innovasjon Norges bransjespesifikke virkemidler. Disse medlemmer vil påpeke at regjeringen ved å kutte i geografiske og bransjespesifikke virkemidler forlater en aktiv næringspolitikk til fordel for en mer næringsnøytral næringspolitikk.

Disse medlemmer viser til at regjeringen også i år kutter i tildelingen til fylkeskommunens arbeid med regional næringsutvikling. Disse medlemmer viser til at regjeringen med dette svekker muligheten til at det kan drives aktiv næringspolitikk rundt om i landet, noe som er svært negativt.

Disse medlemmer viser til Prop. 89 L (2014–2015) og er bekymret for regjeringens tilnærming til Innovasjon Norge. Disse medlemmer vil understreke at Innovasjon Norge ikke bare skal bidra med kapital, men også være en medspiller med næringslivet for å sikre økt verdiskaping i hele landet. Lokal tilstedeværelse og forankring av Innovasjon Norge er etter disse medlemmers syn en forutsetning for dette.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg har avvirket virkemidler og ordninger som skal bygge opp under utvikling av nye løsninger for hvordan biomasse i større grad kan utnyttes i næringsutviklingen. Det første som ble gjort, var å fjerne energiflisordningen i budsjettet for 2014. I statsbudsjettet for 2015 ble det marine verdiskapingsprogrammet i Innovasjon Norge avvirket. I årets forslag til statsbudsjett foreslås det å avvikle det trebaserte innovasjonsprogrammet, som er det siste råvarebaserte programmet i Innovasjon Norges bioøkonomisatsing.

Disse medlemmer viser til at Nærings- og fiskeridepartementet, på spørsmål fra Arbeiderpartiet, opplyser at det er foreslått å bevilge 5 mill. kroner til Innovasjon Norges bioøkonomisatsing over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett neste år. Disse medlemmer mener dette vitner om lite vilje til å satse på dette viktige området.

Disse medlemmer ser det som viktig at Stortinget har bedt regjeringen om å legge fram en bioøkonomistrategi i 2015, men registrerer at denne foreløpig ikke foreligger.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett har foreslått en kraftfull bioøkonomisatsing på 125 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016). Flertallet viser til at det som følge av budsjettforliket er foreslått 54,2 mill. kroner til regionale utviklingsmidler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett (jf. Innst. 2 S (2015–2016)) foreslår å øke bevilgningen til de regionale utviklingsmidlene med 200 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der det foreslås en økning i de regionale utviklingsmidlene på 600 mill. kroner.

Komiteen mener nedgangen i petroleumssektoren viser at norsk økonomi er sårbar, og at Norge trenger flere næringer. Komiteen vil påpeke at vi har en betydelig ferdigvareindustri i landet med 60 000 årsverk. Gjennom en satsing via virkemiddelapparatet kan ferdigvareindustrien bygges sterkere enn i dag, særlig innen design/produktutvikling, eksport, merkevare og innovasjon, som næringen selv har tatt til orde for. Ser vi til våre naboland, har de eksportstøtteordninger som også er tilpasset ferdigvareindustriens utfordringer, og ferdigvareindustrien utgjør således også en fjerdedel av disse landenes eksport. Komiteen ber regjeringen se på hvordan det er mulig å innrette virkemiddelapparatet slik at ferdigvareindustrien kan styrkes.

POST 50 INNOVASJON – PROSJEKTER OG FOND

Det foreslås bevilget kr 523 500 000 på post 50.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til Prop. 1 S (2015–2016) der regjeringen foreslår å bevilge 12 mill. kroner til en vrakpantordning for skip.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Innst. 2 S (2015–2016), der Kristelig Folkeparti foreslår å styrke ordningen med 12 mill. kroner. Dette medlem mener det er gledelig at regjeringen vil opprette en vrakpantordning for skip, slik Kristelig Folkeparti foreslo i 2014. Dette medlem mener at potensialet i en slik ordning er større enn det rammene fra regjeringen legger opp til. Dette medlem viser til at gjennomsnittsalderen på den norske nærskipfartsflåten er omkring 30 år. Dette medlem mener det trengs gode ordninger som stimulerer til å vrake gamle, umoderne skip og bygge nye, mer miljøvennlige skip. Dette

medlem mener bevilgningen til vrakpantordningen bør styrkes med ytterligere 12 mill. kroner i tillegg til forslaget fra regjeringen.

Komiteen viser til at den maritime næringen er særlig rammet av redusert aktivitet i offshoresektoren. Flere serviceskip er lagt i opplag, og mange ansatte er permittert eller oppsagt. Komiteen understreker betydningen av at dersom skip som bestilles til ny fergetransport, og nærskipfart tar i bruk ny teknologi, kan dette bidra til aktivitetsøkning i den norske maritime klyngen.

Komiteen mener at det offentlige bør bruke sin bestillermakt til å stille miljøkrav i fergeanbud, samt legge til rette for økt bruk av klimavennlig teknologi i nærskipfarten. Dette må skje parallelt med det viktige arbeidet internasjonalt med nye miljøkrav og standarder i skipsfarten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil at staten i en overgangsfase skal dekke merkostnader ved bruk av ny teknologi i fergeanbud, og viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å bevilge 50 mill. kroner til dette formålet.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det fremgår at Arbeiderpartiet vil bevilge 22,5 mill. kroner til marin satsing i Innovasjon Norge.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der posten er foreslått økt med 65 mill. kroner. Disse fordeler seg på 6 mill. kroner til kondemneringsordning for skip, 9 mill. kroner til ekstra innovasjonslån og 50 mill. kroner som skal være statens bidrag til sammen med oljeindustrien og leverandørindustrien, å sikre økt sysselsetting i olje- og gassnæringen.

Olje- og gassnæringen er fortsatt en motor i norsk økonomi. Det er bekymringsverdig at regjeringen har en så passiv holdning til den kraftig stigende ledigheten i oljerelatert virksomhet. Dette medlem mener det er nødvendig å sikre kompetansen i næringen for fremtiden.

Komiteens medlem fra Venstre mener det er positivt at regjeringen i budsjettforslaget for 2016 foreslår 40 mill. kroner til grønn fornyelse av skip. Men dette medlem mener at dette ikke er tilstrekkelig kapital til å bidra til den grønne omstilling som må til både for å ivareta klima og miljøet og til å styrke konkurranseevnen for norsk skipsfart. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å

styrke denne ordning med 50 mill. kroner, dvs. mer enn en dobling av ordningen. Med en slik styrking av ordningen skal denne økte kapital gå til tapsavsetninger for innovasjonslån til prosjekter knyttet til miljøvennlige nybygg i nærskipfarten (bl.a. ferger) og til etablering av en ordning med tilskudd for kondemnering av skip.

Dette medlem vil styrke og stimulere til økt innovasjon og viser til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det («under streken») foreslås å øke den landsdekkende innovasjonslåneordningen med 300 mill. kroner i 2016. En slik økning i lån fra statskassen til utlånsvirksomhet vil medføre 100 mill. kroner i tapsavsetning.

POST 51 TAPSFOND, SÅKORNKAPITALFOND

Komiteen viser til Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til bevilgningen på 44 625 000 kroner til avsetning for nytt såkornfond lokalisert i Agder/Telemark.

Komiteen mener at det er spesielt viktig å sikre risikovillig kapital til investeringer i tidlig fase gjennom det offentlige virkemiddelapparat.

Komiteen mener et såkornfond i Agder/Telemark vil bidra til nødvendig nyskaping og omstilling i regionen. Komiteen understreker at fondet er landsdekkende, og det er dermed ikke begrenset til kun å investere i Agder/Telemark.

Det er allerede etablert en modell for opprettelse av landsdekkende såkornfond. Modellen innebærer at forvaltere velges av Innovasjon Norge på bakgrunn av konkurranse, og at private investorer støttes gjennom at de får en høyere eierandel enn deres kapitalbidrag skulle tilsi. Komiteen mener dette er en god modell som sikrer at privat kapital og kompetanse utløses, og at fondene forvaltes profesjonelt. Komiteen ber derfor regjeringen opprette et såkornfond for Agder/Telemark i tråd med den etablerte modellen.

Komiteen mener risikokapital for nye bedrifter er viktig. Komiteen viser til at Agder/Telemark-regionen er hardt rammet av nedgangen i oljesektoren. Komiteen mener at et nytt såkornfond er viktig for å skape nye bedrifter og arbeidsplasser ikke bare i Agder og Telemark, men også resten av landet. Komiteen mener gründerskap og innovasjon må være en bærebjelke i omstillingen i den norske økonomien.

Komiteens medlem fra Venstre viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det opprettes to nye såkornfond øremerket til hhv. miljøteknologi og bioøkonomi/fornybar energi à 200 mill. kroner for å sti-

mulere til økt innovasjon og flere framtidsrettede bedrifter og prosjekter. Det nye såkornfondet for miljøteknologi lokaliseres til Rogaland, mens nytt såkornfond for bioøkonomi lokaliseres til Ringerike, hvorav 25 mill. kroner også øremerkes til regionen. En slik økning over statsbudsjettet vil medføre anslagsvis 59,5 mill. kroner i tapsavsetning på post 51, 30 mill. kroner til risikoavlastning på post 53 og 170 mill. kroner på post 95.

POST 53 RISIKOAVLASTNING FOR NYE SÅKORNFOND

Komiteen viser til Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til bevilgningen på kr 22 500 000 til risikoavlastning for nytt såkornfond lokalisert i Agder/Telemark.

POST 70 BASISKOSTNADER

Det foreslås bevilget kr 170 535 000 på post 70.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at Innovasjon Norge også i 2016 vil prioritere å videreføre disse prosjektene innenfor sine ordinære rammer.

POST 71 INNOVATIVE NÆRINGSMILJØER, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 96 500 000 på post 71.

Komiteen er kjent med at Innovasjon Norges program for klyngeutvikling skal bidra til å forsterke innovasjons- og fornyelsesevnen i regionale innovasjonsmiljøer gjennom økt samspill og samarbeid innenfor næringslivet og mellom næringslivet, kunnskapsmiljøer og offentlige utviklingsaktører. Komiteen ser det som svært positivt at Innovasjon Norge har fått på plass et nytt helhetlig klyngeprogram, Global Centers of Expertice (GCE), gjeldende fra 2014.

Komiteen peker på at Innovasjon Norge i 2015 innenfor sine ordinære rammer har prioritert å gjennomføre to piloter i programmet, ett med utgangspunkt i Kongsberg- og Raufoss-miljøene og ett med utgangspunkt i Smart Energy Markets i Halden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at statsråden lanserte programmet «Klynger som omstillingsmotor» på Kongsberg den 10. september 2015. Disse medlemmer er enig med statsråden i at klynger er viktige som omstillingsmotorer, og mener dette programmet må sikres stabil finansiering. Disse medlemmer ber regjeringen legge frem forslag om finansiering av programmet «Klynger som omstillingsmotor» for Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett, jf. Innst. 2 S (2015–2016) foreslo å øke denne bevilgningen med 15 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å etablere et program for klyngeutvikling og kompetanse- og teknologioverføring. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å bevilge 20 mill. kroner for at NCE Systems Engineering i Kongsberg, NCE Raufoss og NCE Smart Energy Markets i Halden kan bidra til å spre sin spisskompetanse til andre deler av næringslivet. Det er en forutsetning at klyngemiljøene bidrar med en tilsvarende sum.

POST 72 FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSKONTRAKTER,
KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 296 100 000 på post 72.

Komiteens medlem fra Venstre mener det er et stort behov for modernisering av offentlig sektor, slik at den er i stand til å utføre de oppgavene den er satt til å utføre på best mulig måte. En økning i OFU/IFU-midler vil bidra til dette. Derfor viser dette medlem i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås en økning på 50 mill. kroner til offentlige og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) i regi av Innovasjon Norge. Forsknings- og utviklingskontrakter er tilskudd til forpliktende og målrettet samarbeid mellom to eller flere parter innen næringslivet (IFU) eller mellom næringslivet og det offentlige (OFU). Ordningen skal tjene som et strategisk virkemiddel til utvikling av konkurransedyktige produkter til et internasjonalt marked i samarbeid med nasjonale og internasjonale kundebedrifter og til utvikling av industrielle nettverk og miljøer.

POST 73 MARINT VERDISKAPINGSPROGRAM

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre viser til at Marint verdiskapingsprogram som ble avvirket i budsjettet for 2015, ikke foreslås gjeninnført. Den marine næringen kan fortsatt benytte seg av Innovasjon Norges generelle ordninger dersom de når opp i konkurransen med andre næringer. Bransjen vil imidlertid ikke være sikret en prioritert støtte gjennom egne ordninger. Disse medlemmer mener dette er en uheldig nedprioritering av en viktig fremtidsnæring.

Komiteens medlem fra Venstre mener at det offentlige burde konsentrere mer av innsatsen inn mot generelle tiltak på områder der Norge ligger mindre godt an, som for eksempel reiselivsnæringen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der Senterpartiet foreslår å gjeninnføre det marine verdiskapningsprogrammet, og bevilger 20 mill. kroner til dette.

Komiteens medlem fra Venstre viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor Venstre ønsker å gjeninnføre det marine verdiskapningsprogrammet, og foreslår en bevilgning på 31,5 mill. kroner, tilsvarende nivået før avvikling.

POST 74 REISELIV, PROFILERING OG KOMPETANSE,
KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 517 900 000 på post 74.

Komiteen viser til at reiselivsnæringen er en av de raskest voksende næringene på verdensbasis. Reiselivsnæringen har et potensial til å bli en av de viktigste næringer for Norge i fremtiden. Norge er flere ganger blitt kåret som et av verdens beste reisemål, og allerede nå omsetter reiselivet i Norge for nesten 70 mrd. kroner og sysselsetter rundt 140 000 mennesker. Dette er et signal om at det er mye i reiselivet som fungerer bra. På grunn av økt kjøpekraft har antall reiser økt betraktelig de siste årene sammenlignet med tidligere, men konkurransen med utenlandske attraktive reisemål er stor, og reiselivet er utsatt for en stadig hardere internasjonal konkurranse. Turisters preferanser for valg av reisemål forandrer seg. Det stiller store krav til næringens arbeid ute i markedene, slik det stiller store krav til Innovasjon Norge og andre norske instanser som skal fremme norsk reiseliv internasjonalt. Det betyr at Norge og norske reiselivsprodukt må markere seg enda sterkere i de land og markeder der potensialet er størst til å få turister fra.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at 2015 ser ut til å bli et rekordår for reiselivet i Norge, med solid vekst i både norske og utenlandske gjestedøgn. Innovasjon Norges foreløpige oppsummering av året lyder «en fantastisk vintersesong ble etterfulgt av en ny all time high sommersesong». Dette viser etter disse medlemmers mening at andre faktorer enn midler bevilget over statsbudsjettet til internasjonal markedsføring av Norge som reisemål spiller en minst like stor rolle for utviklingen i reiselivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er uenig i den manglende satsingen som regjeringen har overfor reiselivsnæringen, både i 2014, 2015 og på neste års budsjett. Midlene til markedsføring av norsk reiseliv er kraftig redusert siden regjeringsskiftet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti vil påpeke at kronkursen har vært gunstig for utenlandske turister i Norge og har vært en viktig faktor for veksten i utenlandske gjestedøgn. Dette har til en viss grad kompensert for bortfallet av markedsføringsmidler dette året.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er skeptiske til regjeringens oljepengebruk og viser til at en bred ekspansiv politikk i dagens situasjon kan påvirke fremtidig konkurranseevne negativt.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å styrke reiselivssatsingen i Innovasjon Norge med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er enig med regjeringspartiene i at det er andre faktorer enn midler over statsbudsjettet som er viktig for utviklingen i reiselivet, men vil advare mot å basere norsk reiselivssatsing på vedvarende lav kronkurs. Dette medlem vil også peke på at økningen av merverdiavgiften og økte flyavgifter vil være negativt for reiselivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til at reiselivsbransjen er en viktig næring som skaper arbeidsplasser over hele landet, men som ikke nødvendigvis er den bransjen som preger overskriftene med store overskudd. Disse bedriftene får derfor ikke samme effekt av reduksjonen i selskapsskatten som mange andre bedrifter. Disse medlemmer mener at selv om kronkursen har gitt mange av reiselivsbedriftene positiv drahjelp, er tidspunktet feil for økt merverdiavgift.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslo å opprettholde den lavere merverdiavgiftssatsen på 8 prosent. Disse medlemmer mener at det ikke var riktig tidspunktet å heve merverdiavgiftssatsen for reiseliv.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at den satsingen som ble gjort i fjor, og som gjøres

i år, er bra, men ikke god nok for de utfordringer næringen står overfor i fremtiden. En sterkere reiselivsnæring vil også styrke arbeidsmarkedet og lokal utvikling for både by- og distriktsområder og bidrar til at flere land utvikler en sunn økonomi med flere forskjellige inntektskilder. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor Venstre foreslår at reiselivssatsingen under Innovasjon Norge styrkes ytterligere med 13,5 mill. kroner i 2016 tilsvarende samme nivå som saldert budsjett 2014.

POST (NY) OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ser det som viktig å sikre innovasjon i offentlige innkjøp.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det er opprettes en støtteordning på 150 mill. kroner for innovative anskaffelser knyttet til velferdsteknologi. Ordningen skal bidra til utvikling og implementering av velferdsteknologi rundt om i landet og øke kompetansen i offentlig sektor knyttet til IKT, teknologi og innkjøp.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre mener at offentlige anbud har en tendens til å satse på trygge, men gamle løsninger fremfor å stimulere til nye og mer fremtidsrettede løsninger. Disse medlemmer mener at innovative offentlige anskaffelser har et potensial til å bli et kraftfullt innovasjonsverktøy som kan løse viktige samfunnsutfordringer. Disse medlemmer viser til at markedet for offentlige anskaffelser beløper seg til nær 400 mrd. kroner årlig. Skal dette lykkes, må det være insentivmekanismer som står i forhold til størrelsen av markedet, og potensialet som finnes for å la offentlig sektor bli en innovasjonsdriver for privat næringsliv. En strategi som ikke følges av midler, vil heller ikke få ønsket effekt og risikerer å bli et velment slag i luften.

Komiteens medlem fra Venstre viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det etableres en tilskuddsordning på 50 mill. kroner for innovative offentlige anskaffelser som gir offentlige virksomheter anledning til å søke om ekstraordinære offentlige midler for å foreta særlig krevende innovative innkjøp og til kompetanshjelp for å foreta slike innkjøp (bl.a. knyttet til ferger/samferdsel).

POST 76 MILJØTEKNOLOGI, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 464 500 000 på post 76.

Komiteen viser til at miljøteknologiordningen kan gi tilskudd til pilotprosjekter innenfor miljøteknologi og investeringsstøtte til pilot- og demonstrasjonsanlegg, og har merket seg at regjeringen øker bevilgningen til miljøteknologiordningen med 134,5 mill. kroner for 2016.

Komiteen mener at miljøteknologiordningen er treffsikker og møter et stort behov i næringslivet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til den økte bevilgningen på 40 mill. kroner til miljøteknologiordningen og foreslår å bevilge kr 504 500 000 på post 76.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett, jf. Innst. 2 S (2015–2016), foreslo å øke bevilgningen til miljøteknologiordningen med 116 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der det er foreslått å øke bevilgningen med 95 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre er fornøyd med at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningen til miljøteknologiordningen med 134,5 mill. kroner, som Venstre i sin tid tok initiativ til. Dette medlem har notert at regjeringen foreslår at 100 mill. kroner av økningen foreslås som en del av den særskilte tiltakspakken for økt sysselsetting for 2016, og støtter dette. Tilskuddsordningen er ment å gå til investeringer i pilotanlegg for utvikling av klima-, miljø- og energiløsninger. Denne ordningen har vært en stor suksess, men bare en brøkdel av relevante søknader blir innvilget fordi rammen for ordningen er begrenset i forhold til søkermassen. Dette viser at miljøteknologiordningen er treffsikker og møter et stort behov i næringslivet. Det er imidlertid et behov for å styrke ordningen, slik at flest mulig bedrifter med relevante prosjekter kan få støtte. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke ordningen ytterligere med totalt 135,5 mill. kroner slik at samlet bevilgning til ordningen blir 600 mill. kroner i 2016.

POST 77 TILSKUDD TIL PRE-SÅKORNFOND

Det foreslås bevilget kr 100 000 000 på post 77.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det i avtalen om revidert nasjonalbudsjett for 2015, jf. Innst. 360 S (2014–2015), ble bevilget 40 mill. kroner til et nytt såkornfond for oppstartsbedrifter i 2015. Denne nye pre-såkornfondordningen fyller nå et tomrom i virkemiddelapparatet. Dette er helt nødvendig for å øke tilgangen på risikokapital i den tidlige gründerfasen. Det betyr forhåpentligvis også at flere private investorer ønsker å investere langt tidligere i gründerfasen, og det betyr at sjansen øker for at flere gründerere lykkes.

Flertallet ser derfor positivt på at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett 2016 foreslår en bevilgning på 100 mill. kroner for 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Akseleratorprogrammet som er omtalt under kap. 900, som er Arbeiderpartiets satsing på pre-såkornfond.

Med den nåværende situasjon i norsk økonomi og for å øke satsningen på gründerkapital viser komiteens medlem fra Venstre til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det framstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke pre-såkornfond med ytterligere 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag for 2016, bl.a. på bakgrunn av at regjeringen øremerker 50 mill. kroner av sin økning til bedrifter lokalisert i en TTO-funksjon.

POST 95 EGENKAPITAL SÅKORNFOND

Det er ikke foreslått bevilgninger på post 95. 90-poster behandles av finanskomiteen.

Komiteen viser til Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til bevilgningen på kr 127 500 000 til egenkapital for nytt såkornfond lokalisert i Agder/Telemark.

KAP. 5325 INNOVASJON NORGE, POST 56

TILBAKEFØRING AV TAPSFONDSMIDLER

Det er ikke foreslått bevilgning på post 56.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til tilbakeføring av tapsfondsmidler fra den distriktsrettede låneordningen.

2.4.18 Kap. 2426 og kap. 5326 Siva SF

Forslaget til bevilgning behandles av kommunal- og forvaltningskomiteen.

Komiteen viser til at Siva er statens virkemiddel for tilretteleggende eierskap og utvikling av be-

drifter og nærings-kunnskapsmiljøer over hele landet. Siva har et særlig ansvar for å fremme vekstkraften i distriktene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett styrket bevilgningen til næringshager over kap. 551 post 72 med 40 mill. kroner.

KAP. 2426 SIVA, POST 70 INKUBATOR- OG INNOVASJONSPROGRAM

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til den økte bevilgningen på 20 mill. kroner til Sivas inkubator- og innovasjonsprogram.

2.4.19 Kap. 940 Internasjonaliseringsiltak

Det foreslås bevilget kr 5 000 000 på kap. 940 post 21.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER (NPR – NÆRINGSFREMME VED AMBASSADENE)

Komiteen viser til at Nærings- og fiskeridepartementet årlig stiller midler til disposisjon for næringslivsaktiviteter ved utenriksstasjonene. Målet er å bidra til å samordne og styrke den samlede og langsiktige offentlige innsatsen for å øke norsk eksport og fremme norske næringsinteresser i utlandet. Dette skal være et supplement til den ordinære virksomheten til virkemiddelapparatet, i markeder og innenfor sektorer der norsk næringslivs langsiktige muligheter er spesielt framtrædende. For eksempel har INTPOW i samarbeid med de aktuelle ambassadene søkt om midler gjennom denne ordningen, og dette tilskuddet har vært nødvendig for å kunne gjennomføre arrangementet som f.eks. Hydro 2015 i Bordeaux, delegasjonsreiser til Albania og Colombia og EWEA i Paris.

Komiteen har merket seg at bevilgningen til ordningen er redusert fra 13,3 mill. kroner til 5 mill. kroner, og at det vil bli tatt i bruk overførte midler fra 2015. En antar at normal aktivitet kan opprettholdes som følge av dette. Komiteen vil påpeke viktigheten av disse midlene og at dette blir fulgt tett fremover.

2.4.20 Kap. 2460 (jf. kap. 5460) Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)

Det foreslås en overslagsbevilgning for GIEKs administrasjonsutgifter på kr 169 000 000.

Komiteen har merket seg at det per 31. juli 2015 var bundet over 112 mrd. kroner under ram-

men, og at det på samme tidspunkt var søknader for 29,2 mrd. kroner.

Komiteen har merket seg at situasjonen i olje- og gassnæringen trolig vil medføre flere krevende engasjementer med påfølgende restrukturering, noe som kan føre til en lavere nedbetalingstakt i GIEKs portefølje. Komiteen viser til at det på dette grunnlag forventes en pågang på søknader i 2016. Komiteen ser det som viktig at GIEK har tilstrekkelige rammer til å opprettholde tilbudet til næringslivet i 2016. Komiteen har merket seg at regjeringen foreslår å videreføre en totalramme på til sammen 145 mrd. kroner for nye og gjeldende tilbud om garantier og utestående garantiansvar for både alminnelig garantiordning og gammel alminnelig ordning, og støtter dette.

Komiteen har også merket seg at den krevende markedsituasjonen innen olje- og gassnæringen vil føre til at GIEK sannsynligvis må følge flere saker tettere i 2016, herunder økt overvåking av engasjementer og håndtering av eventuelle mislighold.

Komiteen viser til Innst. 360 S (2014–2015) (revidert nasjonalbudsjett 2015), der flertallet ba regjeringen vurdere rammene for GIEKs u-landsordning med særlig tanke på å fremme norsk næringslivs virksomhet i fattige land. Komiteen peker på at regjeringen tar sikte på å komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet har merket seg innspill fra LO i den åpne høringen i komiteen om at det er behov for en statlig lånegarantiordning for fastlandsindustrien. Det vises i denne sammenheng til at bedre tilgang på kapital vil kunne styrke industrien og styrke konkurranseevnen. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede muligheter for en statlig lånegarantiordning for fastlandsindustrien, etter mal fra GIEK.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig å legge til rette for at ny energiproduksjon som etableres i framvoksende økonomier, baserer seg på fornybar energi, og vil trappe opp satsingen på eksport av fornybar teknologi og kompetanse som kan bidra til dette. I Arbeiderpartiets alternative budsjett foreslås det å øke grunnfondet i GIEKs u-landsordning med 150 mill. kroner, noe som gir økt garantikapasitet på 1,05 mrd. kroner.

2.4.21 Kap. 5460 (jf. kap. 2460) Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)

Det vises til forslag til bevilgninger på kapitlene 2460, 5460 og 5614.

Det foreslås bevilget kr 15 600 000 på kap. 5460 for 2016, derav 8,1 mill. kroner på post 71 tilbakeføring fra gammel alminnelig ordning og 7,5 mill. kroner på post 72.

2.4.22 Kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS

Det vises til bevilgninger på kapitlene 5329 og 5629.

Det foreslås bevilget kr 101 093 000 på kap. 2429 postene 70 Tilskudd og 71 Viderefakturerte utgifter og kr 30 000 000 på kap. 5329 post 70 Gebyrer m.m.

90-poster behandles i finanskomiteen.

Eksportkreditt Norge har som formål å forvalte en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester. Komiteen viser til at ordningen skal bidra til at norske eksportører kan konkurrere på like vilkår med andre eksportører med tilgang til tilsvarende nasjonale eksportkredittdordninger, og ivaretar hele prosessen fra søknader, markedsføring, salg og utbetalinger.

Komiteen er kjent med at den delen av næringslivet som i dag har tilgang til disse ordningene, er svært godt fornøyd med dem. Det viser at selskaps produkter og tjenester er konkurransedyktige og godt tilpasset markedet, noe komiteen er tilfreds med.

2.4.23 Kap. 5629 Renter fra eksportkredittdordningen

Det foreslås bevilget kr 1 600 000 000 på kap. 5629.

Komiteen viser til at forventede renteinntekter fra statens samlede utlån under den statlige eksportkredittdordningen er anslått til 1 600 mill. kroner for 2016.

2.4.24 Kap. 950 og kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656)

90-poster behandles i finanskomiteen.

Komiteen viser til at Investinor har som mandat å investere i unoterte utviklingsselskaper med internasjonalt potensial. Investinor er instrumentet for investeringer av statlig kapital i enkeltstående selskaper som ikke er notert på børs, i samspill med private investorer. Komiteen vil bemerke at Norge nå står foran et betydelig omstillingsbehov, og mener at også det statlige virkemiddelapparatet bør tilpasses en slik virkelighet. Komiteen er åpen for at Investinor kan spille en mer aktiv investeringsrolle i en slik prosess for å stimulere nye næringer og omstille eksisterende. Komiteen ber regjeringen vurdere nærmere om selskapets mandat bør oppmykes eller forsterkes

slik at Investinor på en bedre måte kan ivareta et slikt verdiskapingsbehov for Norge. Komiteen viser til Innst. 61 S (2015–2016).

Komiteen registrerer at det ikke har vært noen vesentlige investeringer i norsk skogindustri etter nedleggelsen av cellulosefabrikken på Tofte, mens det til sammenligning investeres for titalls milliarder i nye produksjonsanlegg i våre naboland. Komiteen har merket seg at Investinor så langt kun har lyktes med å gjennomføre en mindre investering i skogindustri, og at Investinors øremerkete skogmidler i hovedsak står ubenyttet.

Komiteen har merket seg at regjeringen har igangsatt en evaluering av Investinor, og imøteser denne evalueringen. Komiteen er spesielt bekymret for at Investinors krav til avkastning og raskt nedslag gjør det vanskelig å investere i nye fysiske produksjonsanlegg med normalt god lønnsomhet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at det samtidig antakelig finnes god mulighet til å investere i eksisterende industri for å restrukturere virksomhet eller utvikle nye forretningsområder som møter dagens krav.

Flertallet mener at i påvente av en helhetlig gjennomgang av Investinor bør Investinor gis adgang til å investere også i modne bedrifter i skogsektoren.

KAP 5656 AKSJER I SELSKAPER UNDER NFDs FORVALTNING, POST 85 UTBYTTE

Bevilgningen behandles i finanskomiteen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til det økte utbytte fra Argentum på 250 000 000 kroner, fra Flytoget på 43 600 000 kroner, fra Mesta på 50 000 000 kroner og fra Statkraft på 1 445 000 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets merknader i Innst. 140 S (2014–2015) om eierskapsmeldingen og stemmer imot samtlige forslag unntatt salg av SAS AB.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til Innst. 2 S (2015–2016) og vil understreke at de nye signalene om egenkapitaltilførsel til Statkraft gjelder innenfor de rammer som statens eierskapsprinsipper fastsetter. Det er styrets ansvar å prioritere hvilke investere-

ringer selskapet skal gå inn i, og det er styret som til enhver tid har ansvar for strategivalg innenfor de rammer som eier, dvs. staten, til enhver tid fastsetter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er veldig spesielt at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre tilnærmet avlyser Statkrafts videre satsing internasjonalt. Utbygging av fornybar energi globalt er en viktig del av det internasjonale klimaarbeidet og et område hvor Statkraft har vesentlig kompetanse. Disse medlemmer viser til at Statkraft har god lønnsomhet i disse prosjektene, og konstaterer at regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti gjennom budsjettforliket foretar en betydelig strategisk endring fra Stortingets tidligere vedtak om kapitaltilførsel som nå skaper usikkerhet om selskapets kommende investeringer i Norge. Disse medlemmer mener det er viktige prosjekter i Norge, og stiller seg derfor kritisk til at flertallet opptrer så uforutsigbart. Dette er en håndtering som svekker statens rolle som en seriøs og konstruktiv eier.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at dette er signaler til Statkraft som avviker fra det som ble presentert i budsjettavtalen mellom de fire flertallspartiene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er særlig kritisk til at det legges opp til et utbytte fra Statkraft stikk i strid med det som ble varslet fra Stortinget i desember 2014. Når flertallspartiene nå halverer den kapitaltilførselen som Stortinget sluttet seg til for et snaut år siden, er det uryddig. Det kan også sette den planlagte vindkraftutbyggingen på Fosen i fare og dermed avlyse en av de største investeringsprosjektene på Fastlands-Norge i en tid med stigende ledighet.

2.4.25 Kap. 953 Kings Bay

Det foreslås bevilget kr 20 681 000 på kap. 953.

Komiteen støtter at virksomheten til Kings Bay særlig skal ha som mål å yte tjenester og fremme forskning og vitenskapelig virksomhet, og bidra til å utvikle Ny-Ålesund som et norsk senter for internasjonal arktisk naturvitenskapelig forskning.

2.4.26 Kap. 920 Norges forskningsråd (bevilgningen går i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen)

POST 50 TILSKUDD TIL FORSKNING

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig

Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til den økte bevilgningen på 40 mill. kroner til tilskudd til næringsrettet forskning.

Flertallet er opptatt av å styrke forskningen i Norge og mener det er positivt at de statlige bevilgningene til forskning og utvikling for 2016 ligger an til å nå 1 pst. av bruttonasjonalproduktet.

Flertallet understreker at det er en god vekst i FoU-budsjettet, en samlet realvekst på mer enn 4 prosent etter budsjettforliket. Om lag 1/3 av den samlede veksten kommer som økte bevilgninger til Norges forskningsråd. Flertallet trekker spesielt frem den økte støtten på 50 mill. kroner til fri prosjektstøtte (FRIPRO), som bidrar til en konsentrasjon av forskningsmidler til de beste forskningsmiljøene og til en svært viktig satsing på unge talenter. I tillegg har Forskningsrådet, universitetene og instituttene forpliktet seg til å matche en økt bevilgning til FRIPRO fra regjeringen med en tilsvarende sum av egne midler, slik at FRIPRO styrkes med totalt 100 mill. kroner. Videre mener flertallet det er positivt at stimuleringsstøtten til norsk deltakelse i EUs forskningssamarbeid Horisont 2020 økes med 131,3 mill. kroner. Flertallet fremhever at det også er satt av 25 mill. kroner til forskningsutstyr og databaser. Flertallet merker seg at regjeringen også følger opp alle de seks tematiske prioriteringene i langtidsplanen. Hovedprioriteringene i budsjettet for 2016 er satsingsområdene hav, et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv og verdensledende fagmiljøer.

Flertallet vil understreke prioriteringen av næringsrettet FoU i årets budsjett. Både SkatteFUNN, Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og FORNY2020 får økninger i sine bevilgninger for å styrke etablerte og nye bedrifters evne til å satse på forskning i egen regi. Programmet for kommersialisering av forskningsresultater (FORNY2020) styrkes med 90 mill. kroner og BIA med 100 mill. kroner. Videre bevilges det 30 mill. kroner gjennom Forskningsrådet til muliggjørende teknologier. Flertallet vil peke på at også bevilgningene til forskningsprogrammer som har en bred samfunnsmessig betydning, styrkes i årets budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ser det som viktig å tilrettelegge for at ressurser som har vært rettet inn mot petroleumsrelatert virksomhet, også kan tas i bruk andre steder. På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer å opprette og iverksette et program for å overføre kompetanse fra i første omgang petroleumssektoren til andre sektorer, f.eks. fornybar energi, havbruk, tjenestesektoren, romfart og helse. Disse medlemmer er kjent med at det allerede i dag foregår tekno-

logioverføring både til og fra petroleumssektoren, men det skjer tilfeldig og i begrenset grad. Ordningen vil være et viktig bidrag inn i den omstillingen norsk økonomi har behov for. Det eksisterer store, ikke-utnyttede teknologiske muligheter som det nå er tid for å utløse.

Disse medlemmer har merket seg at det under den åpne høringen ble signalisert et behov for 35 mill. kroner for å få etablert Transferit-programmet, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 35 mill. kroner til oppstart av programmet.

2.4.27 Kap. 925 Havforskningsinstituttet (bevilgningen går i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen)

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til den økte bevilgningen på 10 mill. kroner til Havforskningsinstituttets bestandsforskning, 10 mill. kroner til forskning på miljøeffekter av lakselus og 800 000 kroner til Norwegian Blue Forest Network.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser det som uheldig at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår kutt i statlig finansiering av bestandsforskningen. Gjennom økt forskning innen marin sektor vil disse medlemmer legge grunnlaget for nye verdikjeder og nye produkter basert på ressursene i havet. Disse medlemmer viser til at Arbeider-

partiet i sitt alternative budsjett foreslo å styrke bestandsforskningen med 30 mill. kroner.

POST 22 FISKERIFORSKING OG -OVERVÅKNING, KAN OVERFØRES

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der det er foreslått å øke posten med 25 mill. kroner. Dette vil gi rom for bedre kontroll med oppdrettsnæringen, styrket bestandsforskning og forberedelse til forskningstokt for krill i 2017.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det fortsatt er nødvendig og viktig med en høyt prioritert bestandsforskning. Ved en slik økt prioritering vil Norge kunne få et mer presist grunnlag for å fastsette kvoter og bedre ressursutnyttelse. Økt bestandsforskning vil også i fremtiden kunne skape økt vekst og verdiskaping for fiskerinæringen. Hvis man ser på den nåværende og potensielle totale verdiskaping i fiskerinæringen, og den målrettede prioritering for å styrke bestandsforskningen, mener disse medlemmer at det fremdeles må skje en høyere prioritering til bestandsforskningen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at det i statsbudsjettet for 2015 ble satt av 10. mill. kroner ekstra for å styrke bestandsforskningen. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke bestandsforskningen med 25 mill. kroner i 2016.

2.4.28 Oppsummering av fraksjonenes bevilgningsforslag

Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 9.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, KrF, V
Utgifter (i tusen kroner)				
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Driftsutgifter	335 394	335 058 (-336)
	21	Spesielle driftsutgifter	56 506	66 462 (+9 956)
	77	Tilskudd til sjømatiltak	6 000	8 500 (+2 500)
	79	Mechatronic Innovation Lab	0	20 000 (+20 000)
902		Justervesenet		
	1	Driftsutgifter	120 732	120 614 (-118)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, KrF, V
	21	Spesielle driftsutgifter	348	346 (-2)
903		Norsk akkreditering		
	1	Driftsutgifter	41 111	41 072 (-39)
904		Brønnøysundregistrene		
	1	Driftsutgifter	277 207	276 914 (-293)
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen	235 503	235 306 (-197)
905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Driftsutgifter	149 122	148 944 (-178)
	21	Spesielle driftsutgifter	71 031	70 962 (-69)
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	34 470	34 440 (-30)
910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	378 348	377 996 (-352)
911		Konkurransetilsynet		
	1	Driftsutgifter	95 258	95 166 (-92)
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	9 410	9 400 (-10)
915		Regelrådet		
	1	Driftsutgifter	10 193	10 186 (-7)
922		Romvirksomhet		
	50	Norsk Romsenter	66 340	66 280 (-60)
935		Patentstyret		
	1	Driftsutgifter	233 367	233 134 (-233)
936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Driftsutgifter	7 104	7 098 (-6)
950		Forvaltning av statlig eierskap		
	21	Spesielle driftsutgifter	23 576	23 552 (-24)
953		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	20 681	20 662 (-19)
2421		Innovasjon Norge		

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, KrF, V
	51	Så Kornfond Agder-Telemark, avsetning	0	44 625 (+44 625)
	53	Så Kornfond, Agder-Telemark, risikoavlastning	0	22 500 (+22 500)
	70	Basiskostnader	170 535	170 370 (-165)
	76	Miljøteknologi	464 500	504 500 (+40 000)
2429		Eksportkreditt Norge AS		
	70	Tilskudd	100 893	100 786 (-107)
	24	Driftsresultat	0	0 (0)
		Sum utgifter	7 586 836	7 724 080 (+137 244)
Inntekter (i tusen kroner)				
3902		Justervesenet		
	1	Gebyrinntekter	37 470	37 400 (-70)
	3	Inntekter fra salg av tjenester	16 015	16 000 (-15)
	4	Oppdragsinntekter	347	344 (-3)
3903		Norsk akkreditering		
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter	35 466	35 432 (-34)
3904		Brønnøysundregistrene		
	1	Gebyrinntekter	453 075	462 550 (+9 475)
	2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	29 971	29 942 (-29)
	3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	82 362	82 274 (-88)
3905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Oppdragsinntekter	28 408	28 380 (-28)
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	48 231	48 184 (-47)
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	2	Behandlingsgebyrer	715	714 (-1)
3910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	177 247	177 090 (-157)
	2	Maritime personellsertifikater	23 377	23 364 (-13)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, KrF, V
	4	Gebyrer for skip i NIS	43 516	43 476 (-40)
	86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	4 795	4 790 (-5)
3911		Konkurransetilsynet		
	1	Klagegebyr	998	996 (-2)
3935		Patentstyret		
	1	Inntekter av informasjonstjenester	4 993	4 986 (-7)
	2	Inntekter knyttet til NPI	3 995	3 990 (-5)
	3	Gebyrer immaterielle rettigheter	65 758	65 716 (-42)
5325		Innovasjon Norge		
	56	Tilbakeføring av tapsfondsmidler fra distriktsrettet låneordning	0	43 000 (+43 000)
		Sum inntekter	2 782 411	2 834 300 (+51 889)
		Sum netto	4 804 425	4 889 780 (+85 355)

3. Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 10)

3.1 Bevilgningsforslag for budsjettkapitler og poster i rammeområde 10

(90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Utgifter			
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>			
917		Fiskeridirektoratet	
	1	Driftsutgifter	359 642 000
	21	Spesielle driftsutgifter	10 243 000
	22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	57 000 000
919		Diverse fiskeriformål	
	60	Tilskudd til kommuner	270 000 000
	71	Tilskudd til velferdsstasjoner, <i>kan overføres</i>	2 100 000
	72	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	3 000 000
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 100 000
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	26 200 000
	76	Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	18 600 000
	79	Tilskudd til informasjon om ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	800 000
		Sum utgifter rammeområde 10	749 685 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3917	Fiskeridirektoratet		
	1	Refusjoner og diverse inntekter	105 000
	5	Saksbehandlingsgebyr	18 082 000
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner	540 000 000
	22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 296 000
	86	Forvaltningssanksjoner	1 000 000
		Sum inntekter rammeområde 10	563 483 000
		Netto rammeområde 10	186 202 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 917 post 1	kap. 3917 post 1
kap. 917 post 21	kap. 3917 post 22

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

- overskride bevilgningen på kap. 919 post 60 med 50 pst. av merinntekt under kap. 3917, post 13.
- overskride bevilgningen på kap. 917 post 22 og kap. 919 post 76, slik at summen av overskridelser på kap. 917 post 22, kap. 919 post 76, kap. 925 post 22 og kap. 927 post 22 tilsvarer merinntekter under kap. 5574 post 74, jf. forslag til vedtak VI i Innst. 12 S (2015–2016).

3.2 Rammevedtak rammeområde 10

Ved Stortingets vedtak av 3. desember 2015 er netto rammebeløp for rammeområde 10 satt til kr 203 359 000. Dette er 17 157 000 kroner mer enn regjeringen Solbergs forslag i Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

3.3 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene og Innst. 2 S

(2015–2016) fremmer verdiskaping og økt produktivitet i norsk økonomi gjennom gode rammebetingelser for næringslivet, utvikler omstillingsevnen og dermed styrker den norske konkurransekraften. I budsjettforliket styrkes en rekke tiltak og virkemidler, blant annet innenfor innovasjon, næringsrettet forskning, tilgang til risikokapital og tilsyn og overvåkning.

Flertallet viser til at regjeringen bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Flertallet mener det også i offentlig forvaltning er et potensial for å bli mer effektiv, og at regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform legger til rette for dette. Flertallet viser i denne sammenheng til budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene og Innst. 2 S (2015–2016), der effektiviseringsprosenten heves fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Produktivitetskommissjonen var tydelig på at produktiviteten må løftes også i offentlig sektor. Effektivitetskravet følger opp dette.

3.3.1 Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet har merket seg at bioøkonomi er et satsingsområde, og viser til at regjeringen er i gang med å utarbeide en tverrdepartemental bioøkonomistrategi og en stortingsmelding om norsk industri der også bioøkonomiens viktige fremtidige rolle i norsk økonomi vil bli løftet frem.

Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag til budsjett for 2016 handler om arbeid, aktivitet og omstilling. Sjømatnæringen er en svært viktig næring som bidrar til arbeidsplasser og aktivitet særlig langs kysten, og må få gode rammevilkår til å vokse. Forutsigbar og bærekraftig vekst i fiskeri- og havbruksnæringene vil styrke norsk konkurransekraft og skape trygge arbeidsplasser langs hele kysten.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i mars 2015 la frem Meld. St. 16 (2015–2016) om forutsigbar og bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørrettsoppdrett, og til Innst. 361 S (2014–2015) der en enstemmig næringskomité støtter prinsippene for fremtidig regulering av havbruksnæringen som trekkes opp i meldingen. Disse medlemmer er svært tilfredse med at grunnlaget for en fremtidsrettet, bærekraftig og verdiskapende havbruksnæring er bredt forankret i Stortinget. Dette er viktig for at havbruksnæringens betydelige potensial kan utløses og realiseres.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i november 2015 la frem Meld. St. 10 (2015–2016) En konkurransedyktig sjømatindustri (sjømatindustri-meldingen). Disse medlemmer peker på at regjeringen gjennom meldingen vil legge til rette for å realisere mulighetene som er tilstede i den blå økonomien samtidig som ressursene forvaltes på best mulig måte. Regjeringen foreslår tiltak som kan gi økt kvalitet, jevnere råstofftilgang og bedre utnyttelse av hele fisken. Disse medlemmer ser frem til Stortingets behandling av forslagene, som i stor grad er ment å skulle gi sjømatindustriens aktører økt frihet og fleksibilitet til å tilpasse sin virksomhet slik at den samlede verdiskapingen for landet blir størst. Disse medlemmer har store ambisjoner for sjømatnæringens plass i fremtidens Norge.

Disse medlemmer påpeker at regjeringens forslag til statsbudsjett viderefører satsingen på forskning og utvikling for at de marine næringene skal kunne realisere sitt vekstpotensial. Bevilgningen til marin forskning og forskningsinfrastruktur økes. Satsingen følger opp Marin masterplan for forskning som regjeringen lanserte den 1. september 2015, en plan som skal gi mer kunnskap som grunnlag for bærekraftig vekst i sjømatnæringen. Prioriterte områder i satsingen er ressurs- og havbruksforskning, forskningsinfrastruktur, forskning rettet mot sjømatindustri og teknologi, samt forskning med sikte på å utvikle nye marine næringer.

Også andre viktige virkemidler rettet mot marin sektor styrkes. Blant annet økes bevilgningen til Norges Forskningsråds forskning innen sjømatindustri og nye marine næringer og til Havforskningsinstituttet. Disse medlemmer vil bemerke at satsingen inneholder en økning til Veterinærinstituttets innsats

innen fiskehelse. Disse medlemmer vil bemerke også at 100 mill. kroner av regjeringens tiltakspakke for økt sysselsetting skal gå til vedlikehold og oppgradering av de marine forskningsfartøylene.

Disse medlemmer mener god fiskehelse og miljømessig bærekraft er en viktig forutsetning for vekst. Disse medlemmer viser til at det i næringen og i forskningsmiljøene arbeides med utvikling av tiltak for å redusere forekomsten av lakselus. Disse medlemmer vil følge oppdrettsnæringens tiltak for å bedre helsestatusen til oppdrettsfisk og påvirkning av lakselus på villaks og ørret nærmere i 2016. Disse medlemmer vil også med interesse følge utviklingen av nye, innovative tiltak for å redusere forekomsten av lakselus.

Disse medlemmer vil videreføre utvikling av kvotesystemet og de årlige fiskerireguleringene og bekjempelse av ulovlig, urapportert og uregistrert fiske og fiskerikriminalitet som prioriteringer for fiskerinæringen i 2016.

3.3.2 Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiets målsetting er at Norge skal være verdens fremste sjømatnasjon. For å nå dette målet, må det satses i hele den marine verdikjeden, og man må videreføre mer av ressursene her i landet. Disse medlemmer vil satse på de naturgitte fortrinnene som havet, fjordene og den lange kystlinja gir, for å sikre verdiskaping og sysselsetting. Den norske sjømatnæringen opererer i et globalt marked og må være basert på lønnsom drift. Dette vil Arbeiderpartiet legge til rette for langs hele kysten.

Disse medlemmer viser til at den totale biomasseproduksjonen innen marin sektor er stor, også i internasjonal sammenheng, og er kommet langt på visse områder. Kunnskap om ressursene er avgjørende for å øke bidraget fra marin sektor innen bioøkonomien. Disse medlemmer er uenige i regjeringens kutt i statlig finansiering av bestandsforskning. Gjennom økt forskning innen marin sektor vil disse medlemmer legge grunnlaget for nye verdikjeder og nye produkter basert på ressursene i havet. Disse medlemmer vektlegger betydningen av en sterk og lønnsom bearbeidingsindustri som en forutsetning for å lykkes. Arbeiderpartiet vil legge til rette for at det offentlige kan bidra til pilotering og demo-anlegg innen havbruk, bl.a. gjennom økte rammer til miljøteknologiordningen. Disse medlemmer viser til at regjeringen har avviklet det marine verdiskapingsprogrammet i Innovasjon Norge, noe som er beklagelig. Det må satses mer på forskning, utvikling og innovasjon innen denne sektoren, ikke mindre.

Disse medlemmer viser til at sjømatnæringen er avhengig av god infrastruktur rundt om i lan-

det. Arbeiderpartiet støtter ikke forslaget om at fiskerihavnene skal overføres til kommunene, men mener at investeringer i og vedlikehold av fiskerihavner fortsatt skal være et statlig ansvar. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett fremmet forslag om å bevilge 43,5 mill. kroner ekstra til fiskerihavner utover regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til alternativt budsjett, der Arbeiderpartiet har foreslått en kraftfull økning på marin forskning. Blant annet foreslås økte bevilgninger til bestandsforskning på 30 mill. kroner, føringstilskuddet økes med 10 mill. kroner, støtte til selfangst gjeninnføres, og det foreslås en øremerket satsing på marin sektor i Innovasjon Norge til 22,5 mill. kroner.

3.3.3 Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti peker på at norsk fiskerinæring i generasjoner har vært en viktig næring som både har stor betydning for lokalsamfunnene langs kysten og for hele landets velferd. Ikke minst er fiskerinæringen en viktig verdiskaper og eksportnæring for Norge. Dette medlem mener det er gledelig at en god norsk fiskeriforvaltning ført under skiftende regjeringer har gjort at fiskebestandene nå stort sett er høye.

Dette medlem viser til at sjømatnæringen er viktig både på grunn av den direkte innvirkningen og ringvirkningene næringen har på lokalsamfunnene langs kysten, men også på grunn av rollen næringen har som en av de største verdiskapende næringene i Norge. Dette medlem viser til at norsk sjømat er en av våre viktigste eksportvarer, nest etter olje og gass, og at Norge eksporterer sjømat til omtrent 140 land. Dette medlem mener derfor det er avgjørende med stabile rammevilkår for å opprettholde lønnsomheten og øke internasjonale markedsandeler.

Dette medlem viser til at deltakerloven og fiskesalgslagsloven er viktige pilarer for å forvalte felles fiskeriresurser, og mener kvotesystemet må opprettholdes for å sikre en langsiktig og bærekraftig avkastning. Dette medlem mener det bør være et mål at mer av fisken blir videreforedlet i Norge, og viser til at frakt av fersk fisk til Østen for bearbeiding og retur til markedet i Europa er både miljømessig feil og dårlig for distriktsarbeidsplasser knyttet til næringen. Dette medlem understreker at det må reageres strengt mot dumping av fisk og uriktig rapportering, samtidig som man legger til rette for levering av bifangst. Straffereaksjonene for forsettlig ressurskriminalitet må skjerpes.

Dette medlem ønsker å styrke lønnsomheten i fiskerinæringen, og sikre en fiskerinæring med forankring i distriktene. Derfor foreslår Kristelig Folke-

parti i sitt alternative budsjett å heve taket i fiskerfradraget fra kr 150 000 til kr 170 000.

Dette medlem mener at det må satses mer på forskning innen fiskeri og havbruk. Økt forståelse for næringskjedene i havet er en grunnstein for bærekraftig beskatning av fiskeressursene. Dette medlem mener bestandsforskningen i regi av Havforskningsinstituttet må styrkes med 15 mill. kroner. Dette medlem mener dette vil gi bedre forståelse for hvordan høsting av ressurser i ett ledd av næringskjeden påvirker resten av kjeden, og gi bedre grunnlag for bærekraftig forvaltning og økt verdiskapning.

Dette medlem mener havbruksnæringen er en viktig næring langs hele norskekysten og gir viktige distriktsarbeidsplasser.

Dette medlem viser til at det i havbruksnæringen er store utfordringer knyttet til økologisk bærekraft, med for høye luse- og rømmingstall. Dette medlem mener disse utfordringene må tas på største alvor. For å styrke forskningen på bærekraftig vekst i havbruksnæringen foreslår Kristelig Folkeparti, i sitt alternative budsjett, en økt bevilgning til forskning på lus på 10 mill. kroner og økte rammer for Mattilsynet for kontroll av rømming fra oppdrettsanlegg på 10 mill. kroner.

Dette medlem viser til at bestander av villaks representerer betydelige verdier som næringsgrunnlag for rettighetshaverne og som grunnlag for turisme i en rekke lokalsamfunn. Villaksen er også en viktig kilde til rekreasjon og naturopplevelser. For oppdrettsnæringen utgjør livskraftige bestander av villaks både grunnlaget for dagens næring og en viktig genetisk ressurs for fremtidig utvikling.

Dette medlem mener at potensialet fra havet er større enn bare fiskeri og havbruk og mener det ligger store verdier i høsting av et større spekter av ressurser i havet. Dette medlem mener det alltid må ligge et føre-var prinsipp til grunn for slik høsting og fangst. Dette gjør at forskning og kunnskap er av den største betydning og at ressurser må investeres i kunnskapsinnhenting. Dette medlem viser til at kysten og havet har evigvarende og fornybare ressurser i stort omfang som kan komme alle framtidige generasjoner til gode. Dette forutsetter at god forvaltning legges til grunn for all høsting av ressurser. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti foreslo at regjeringen ser på muligheten for finansiering av en krillstudie i områdene rundt Antarktis i perioden 2017–2018. Dette medlem viser til at det er økende interesse rundt fangst av krill, samtidig som krill ligger sentralt i næringskjeden i havet. Dette medlem mener at forvaltningen av krillressursene i havet har stor innvirkning på mange arter. Mer kunnskap er nødvendig for å sikre at uttaket er

bærekraftig, samtidig som det legges til rette for god verdiskapning.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, slik det er foreslått i Innst. 1 S

(2015–2016), der det foreslås følgende endringer på ramme 9:

Beskrivelse	Mill. kroner
Tilskudd til bestandsforskning, Havforskningsinstituttet	15,0
Tilskudd til forskning på lakselus	10,0
Videreføring av Sett Sjøbein	2,5

3.3.4 Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet fremmer et eget alternativt statsbudsjett for 2015, jf. Innst. 2 S (2015–2016). Senterpartiets alternative statsbudsjett tar utgangspunkt i tilleggsproposisjonen fra regjeringen, jf. Prop 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Dette medlem viser til at Senterpartiet vil styrke Norges allerede sterke posisjon som sjømatnasjon på det globale markedet, og på den måten ta et ansvar for å øke mattilførselen og styrke matsikkerheten i en verden med stor befolkningsvekst. For å klare dette mener Senterpartiet at vi må ligge kunnskapsmessig i front på områder som bærekraftig ressursbruk, havmiljø, klima, produktutvikling og marked. Bærekraftig ressursforvaltning er viktig også for å sikre en lønnsom fiskerinæring. Dette medlem mener det er avgjørende at fiskeriressursene fortsatt skal eies av det norske folk i fellesskap, der hvert fylke skal opprettholde sine tradisjonelle fangstrettinger, og der fiskerettigheter fordeles av myndighetene og ikke skal kunne selges eller flyttes ut av det fylket det tilhører. Videre mener dette medlem at fiskeri- og havbrukspolitikken skal utformes slik at den kan bidra til å sikre lønnsomme bedrifter - både på hav og land - konkurransedyktighet og økt markedsfokus, og dessuten ivareta distriktpolitiske målsettinger om arbeidsplasser og bosetting i kystsamfunn. Senterpartiet vil legge til rette for de lokalt forankrede selskapene i fiskeri- og havbruksnæringen, med mange små og mellomstore bedrifter. Dette medlem vil fremheve at mulighetene for framtidens havbruk er store, og er opptatt av at det skal legges til ret-

te for videre vekst i havbruksnæringen innenfor bærekraftige rammer. Senterpartiet mener det er avgjørende å sikre videre utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen gjennom forutsigbare rammebetingelser.

Dette medlem mener fiskeoppdrett er en fremtidsnæring. Næringen har likevel betydelige utfordringer som må løses knyttet til særlig lakselus og rømming. Senterpartiet foreslår i sitt alternative statsbudsjett å styrke Mattilsynet for å sikre tettere oppfølging av oppdrettsnæringen.

Dette medlem viser videre til at Stortinget har vedtatt at inntekter fra nye konsesjoner og vekst i eksisterende konsesjoner skal fordeles med 20 pst. til staten og 80 pst. til kommuner/fylkeskommuner med oppdrettsnæring, jf. Innst. 361 S (2014–2015). Modell for dette skulle regjeringen ha klart fra 1. januar 2016. Dette medlem mener regjeringen har trenert saken. Senterpartiet foreslår at alle betalinger fra oppdrettsnæringen for vekst etter 1. januar 2016 skal fordeles etter denne nye fordelingsnøkkelen.

Dette medlem vil styrke bestandsforskningen og vil også legge til rette for et forskningstokt for krill i 2017.

Dette medlem viser videre til regjeringens drastiske kutt i støtten til selfangst som ble gjort på statsbudsjettet for 2015. Senterpartiet er uenig i regjeringens strategi om å legge ned norsk selfangst og bevilger i sitt alternative statsbudsjett 10 mill. kroner for å opprettholde en viktig næring.

Dette medlem viser til at Senterpartiet har en satsing på rammeområde 10 som ligger 10 mill. kroner over forslaget i Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Beskrivelse	Mill. kroner
Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene – selfangst og føringstilskudd	10,0
Økt bestandsforskning	25,0
Sett sjøbein	3,0

3.3.5 Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser

til at Venstre fremmer et eget alternativt statsbudsjett for 2016, jf. Innst. 2 S (2014–2015). Venstres alter-

native statsbudsjett tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen, jf. Prop. 1 S (2015–2016).

Dette medlem viser til at Norge med sin lange kyststripe og fem ganger så mye hav som land, rår over store fornybare ressurser. Dersom disse utnyttes optimalt, er det potensial for en verdiskaping som kan være større og mer varig enn oljeinntektene. Med gode rammevilkår kan sjømatnæringene sikre vekst og inntektsgrunnlag langs hele kysten vår. Norge har innen fiskeri, havbruk og marin bioteknologi et stort konkurransefortrinn ut fra naturgitte forutsetninger og en omfattende kompetanse utviklet gjennom generasjoner, og gjennom målrettet forskning. Dette medlem vil utvikle en sjømatpolitikk som sikrer en konkurransedyktig og allsidig sjømatnæring.

Dette medlem mener det er en forutsetning at Norge gjennom en aktiv handelspolitikk får redusert sine handelshindringer og at Norge får fri markedsadgang for sjømat til EU og de øvrige viktigste markeder på globalt plan. Norge har i dag ikke frihandel med noen av de 15 viktigste sjømatmarkedene. En slik friere markedsadgang vil være essensiell for økt verdiskaping i hele verdikjeden for sjømat. Regelverket innenfor alle deler av sjømatsektoren må forenkles kraftig, og ha som hovedmål å sørge for miljøvennlig, bærekraftig forvaltning og lokal verdiskaping.

Dette medlem mener at fiskeressursene er en nasjonal ressurs og skal forvaltes nasjonalt.

Dette medlem er av den oppfatning at den tradisjonelle fiskerinæringen skal reguleres gjennom kvotestemmelser slik at langtidsbeskatningen ikke er større enn det økologisk bærekraftige. Det må reageres strengt på overtredelser og andre former for juks med disse kvotene. Norge må i internasjonale forhandlinger være en pådriver for å få et mer bærekraftig fiske. Fastsetting av kvoter må så langt som mulig bygge på økosystemforvaltning, slik at beskatning av en art ikke truer langtidsutbytte fra andre arter. Internasjonale avtaler og effektiv kontroll må sikre den økologiske balansen i Barentshavet og Nordsjøen.

Dette medlem viser til Innst. 361 S (2014–2015) i forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 15 (2014–2015) Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett. Dette medlem er fornøyd med at det nå settes i gang et arbeid med sikte på å gjennomgå gjeldende lakselusregelverk for å tilpasse regelverket til næringens nye rammebetingelser, der hensynet til fiskehelsete og fiskevelferd på den enkelte lokalitet, samt samlet belastning innenfor produksjonsområder, ivaretas. Videre vil det nå bli utarbeidet en strategi mot rømming som tar utgangspunkt i en nullvisjon. De ulike vedtak, pågående strategier og fremtidige nye produksjonsområder med dertil hørende nye risikoprofi-

ler vil gjøre oppdrettsnæringen mer miljømessig bærekraftig over tid. Men på kort sikt mener dette medlem at det i høyere grad enn i dag må gjøres mer for å styrke arbeidet med og kunnskapsnivået om lakselus. Dette medlem viser videre til forslag under rammeområde 16, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), om å styrke Havforskningsinstituttets overvåkning av lakselus på vill laksefisk samt styrke nystartede nasjonale overvåkningsprogram for rømt oppdrettslaks med 20 mill. kroner i 2016 og til forslag under rammeområde 13 om styrking av arbeidet med bevaring av villaksstammen.

Dette medlem mener at Norge innen fiskeri, havbruk og marin bioteknologi har et stort konkurransefortrinn ut fra naturgitte forutsetninger og en omfattende kompetanse utviklet gjennom generasjoner, samt målrettet forskning. Norge har også et enormt potensial for å produsere sunn og klimavennlig mat fra havet. Norge har et potensial til å øke den marine verdiskapingen fra ca. 50 mrd. kroner i 2015 til 150 mrd. kroner i 2030, og videre opp mot 500 mrd. kroner i 2050. Dette mener dette medlem skal skje gjennom en kombinasjon av vekst på bærekraftige premisser i fiske og oppdrett, og en sterk satsing på nye framvoksende marine næringer, blant annet krill, økt algeproduksjon og foredling av tare til medisiner, kosmetikk og matvarer.

Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås tilskudd til Norwegian Blue Forest Network med 3 mill. kroner for å styrke samarbeidet mellom Havforskningsinstituttet, Grid Arendal og NIVA. bl.a. for å øke kunnskapen og sikre bevaring av mangrove-skog, tare-skog og andre «blå skoger» samt øke kunnskapen om fremtidig potensiell verdiskaping av tare dyrkning og tare høsting. Det vises til rammeområde 16, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016).

Antarktisk krill er verdens største marine biomasse. Dette medlem mener at Norge må sikre fremtidige norske næringsinteresser i Antarktis. I dag er norskeide og norsk etablerte Aker BioMarine verdensledende på krillprodukter, og i dag høster Aker BioMarine over halvparten av den totale krillfangsten, men den internasjonale konkurransen blir kun forverret, og det har ikke blitt foretatt noe helhetlig kartlegging av krillbestanden i Sørishavet siden år 2000. Derfor viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at Norge bidrar med 25 mill. kroner til å gjennomføre et planlagt forskningstokt i Sørishavet og Sør-Atlanteren, hvilket er viktig for å styrke næringsutviklingen og eksporten samt bedre kunnskapsgrunnlaget om krillen/marin biomasse. Forskningstoktet gjennomføres i 2017–2018 gjennom internasjonalt forsk-

nings samarbeid. Det vises til rammeområde 16, slik det fremgår av Innst. 2 S (2015–2016) for det konkrete forslaget.

Dette medlem viser til at det fortsatt er nødvendig og viktig med en høyt prioritert bestandsforskning. Ved en slik økt prioritering vil Norge kunne få et mer presist grunnlag for å fastsette kvoter og bedre ressursutnyttelse. Økt bestandsforskning vil også i fremtiden kunne skape økt vekst og verdiskaping for fiskerinæringen. Dette medlem viser til at det i statsbudsjettet for 2015 ble satt av 10. mill. kroner ekstra for å styrke bestandsforskningen. Hvis man ser på den nåværende og potensielle totale verdiskaping i fiskerinæringen, og den målrettede prioritering for å styrke bestandsforskningen, mener dette medlem at det fremdeles må skje en høyere prioritering til bestandsforskningen. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke bestandsforskningen med 25 mill. kroner i 2016. Det vises til rammeområde 16 slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016) for det konkrete forslaget.

Dette medlem viser til Mattilsynets og Havforskningsinstituttets rapporter om lakselus og de uløste utfordringene i oppdrettsnæringen for å holde lakselusnivået nede. Dette medlem mener det er et behov for hyppigere kontroll av oppdrettsnærin-

gen, og at Mattilsynet og Fiskeridirektoratet må prioritere dette arbeidet i 2016. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å øke bevilgningen til Fiskeridirektoratet og Mattilsynet med henholdsvis 10 mill. kroner hver.

Dette medlem mener at satsing på føringstilskudd og et godt utbygd nett av mottaksstasjoner er avgjørende for å opprettholde en differensiert flåtestruktur. Uten dette vil det mange steder være umulig å være bosatt for yrkesfiskere med små båter, og det vil igjen føre til at verdifulle fiskeressurser ikke blir utnyttet. I mange år har det vært en utvikling med nedleggelse av stadig flere fiskeindustribedrifter. Dette medlem frykter at denne trenden vil fortsette. For å snu denne utviklingen er både føringstilskudd og tilskudd til mottaksstasjoner særdeles viktig.

Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at bevilgningene til «Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene» økes med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), der det samlet foreslås følgende konkrete endringer under rammeområde 10 fiskeri:

	Bokført (mill. kr)
Sett Sjøbein	3,0
Fiskeridirektoratet	10,0
Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene	10,0
Sum ramme 10 fiskeri	23,0

3.3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 10

I tabellen nedenfor er de ulike fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 10 presentert.

Tabellen viser regjeringens forslag på rammeområde 10, med budsjettforliket og de alternative budsjettene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre, slik de framkommer i finansinnstillingen. Bare kapitler/poster med avvikende forslag til bevilgning er tatt med. Avvik i forhold til regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
Utgifter (i tusen kroner)							
917		Fiskeridirektoratet					
	1	Driftsutgifter	359 642	366 784 (+7 142)	359 642 (0)	359 642 (0)	369 642 (+10 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	10 243	10 236 (-7)	10 243 (0)	10 243 (0)	10 243 (0)
919		Diverse fiskeriformål					
	75	Tilskudd til nærings tiltak i fiskerierne	26 200	36 200 (+10 000)	48 200 (+22 000)	36 200 (+10 000)	36 200 (+10 000)
		Sum utgifter	749 685	766 820 (+17 135)	771 685 (+22 000)	759 685 (+10 000)	769 685 (+20 000)
Inntekter (i tusen kroner)							
3917		Fiskeridirektoratet					
	5	Saksbehandlingsgebyr	18 082	18 064 (-18)	18 082 (0)	18 082 (0)	18 082 (0)
	22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 296	4 292 (-4)	4 296 (0)	4 296 (0)	4 296 (0)
		Sum inntekter	563 483	563 461 (-22)	563 483 (0)	563 483 (0)	563 483 (0)
		Sum netto	186 202	203 359 (+17 157)	208 202 (+22 000)	196 202 (+10 000)	206 202 (+20 000)

3.4 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 10

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016).

3.4.1 Kap. 917 og kap. 3917 Fiskeridirektoratet

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) hvor det foreslås bevilget kr 427 250 000 på kap. 917 og kr 383 505 000 på kap. 3917. Komiteen viser til at Fiskeridirektoratet er det sentrale rådgivende og utøvende forvaltningsorganet for fiskeri- og havbruksnæringen. Fiskeridirektoratets hovedmål er å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. De faglige oppgavene i Fiskeridirektoratet er delt i tre virksomhetsområder: havressursforvaltning, havbruksforvaltning og marin arealforvaltning.

Komiteen viser samtidig til Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), hvor det fremgår at ny informasjon innebærer nye anslag for innbetaling av vederlag fra tilbudet om kapasitetsøkning på 5 pst. I Prop. 1 S Til-

legg 1 (2015–2016) foreslås det derfor å øke den foreslåtte bevilgningen under kap. 3917 post 13 med kr 180 000 000 til kr 540 000 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener rømming av fisk fra oppdrettsanleggene er en av de store utfordringene næringen står overfor, og representerer en stor trussel mot villaksstammen. Flertallet mener at kontrollene med anleggene må bli bedre. Flertallet viser til at både næringen og miljøvernorganisasjoner har fremmet ønske om økt kontrollvirksomhet.

Flertallet mener dette også vil være positivt for de aktørene som i dag gjør en god jobb, men som må tåle den omdømmebelastningen rømmingen er. Flertallet mener dette vil styrke næringen på sikt, og trygge arbeidsplasser og verdiskapning.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

KAP. 917 FISKERIDIREKTORATET, POST 1
DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016), og gir sin tilslutning til den økte bevilgningen på 7,5 mill. kroner til Fiskeridirektoratets arbeid med kontroll av oppdrettsanlegg for å støtte opp under Mattilsynets arbeid med lakselus. Sammen med økte bevilgninger til kontroll av oppdrettsnæringen med 10 mill. kroner til Mattilsynet og økt bevilgning til overvåking i regi av Havforskningsinstituttet, innebærer dette at samlet innsats på overvåking og kontroll av havbruksnæringen øker med 27,5 mill. kroner. Dette følger opp utfordringene med lakselus og ambisjonene om økt produksjonskapasitet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til Mattilsynets og Havforskningsinstituttets rapporter om lakselus og de uløste utfordringene i oppdrettsnæringen for å holde lakselusnivået nede. Dette flertallet mener det er et behov for hyppigere kontroll av oppdrettsnæringen, og at Mattilsynet og Fiskeridirektoratet må prioritere dette arbeidet i 2016.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2014–2015), hvor det foreslås å øke bevilgningen til Fiskeridirektoratet med 10 mill. kroner, jf. kap. 917 post 1.

3.4.2 Kap. 919 Diverse fiskeriformål

Det foreslås bevilget kr 322 800 000 på kap. 919.

Komiteen viser til at det foreslås bevilget kr 322 800 000, som skal fordeles som tilskudd til kommuner, tilskudd til velferdsstasjoner, tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere, erstatninger, tilskudd i næringstiltak i fiskeriene, tilskudd til fiskeriforskning og tilskudd til informasjon om ressursforvaltning. Komiteen viser til at midlene som er foreslått på post 76 Tilskudd til fiskeriforskning, ble bevilget over kap. 928 post 21 i 2014 og 2015.

Komiteen viser til at post 60 Tilskudd til kommuner gjelder kommunenes andel av vederlag for tildelte oppdrettstillatelser. Formålet med tilskuddet er at kommuner som stiller areal til disposisjon for havbruksnæringen, skal oppleve ytterligere positive ringvirkninger fra aktiviteten. Komiteen viser til at alle innehavere av tillatelse til lakse- og ørretoppdrett ble gitt tilbud om kapasitetsøkning med 5 pst., med strenge krav når det gjelder lakselus, før sommeren 2015. Vederlaget for kapasitetsøkningen er

satt til kr 1 000 000 per tillatelse, som øker med 5 pst. Kommunens andel av vederlaget for kapasitetsøkningen i 2015 er 50 pst. Da søknadsfristen gikk ut 1. september 2015 var det kommet 851 søknader, tilsvarende om lag 88 pst. Endelig frist for å ta i bruk kapasitetsutvidelsen og betale vederlag er satt til 1. desember 2016. Komiteen viser til at regjeringen, ved behandling av Meld. St. 16 (2014–2015), ble bedt om å legge frem forslag om et havbruksfond som skal fordele kommunenes og fylkeskommunenes inntekter fra vederlagene fra nye konsesjoner og vekst på eksisterende, og legge frem en vurdering av de mest tjenlige fordelingsnøklerne for å sikre en rimelig fordeling av inntektene til alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet, i forbindelse med statsbudsjettet 2016.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at regjeringen, ifølge Prop. 1 S (2015–2016), vil følge opp Stortingets vedtak, og legger til grunn at nye prinsipper og fond skal gjelde for alle nye utlysninger etter 1. januar 2016 i tråd med Stortingets forutsetninger. Flertallet viser til at regjeringen mener en ryddig og god utredning og forankring av denne saken krever mer tid. Det skal utarbeides fordelingsnøkler for fordeling av midler mellom kommuner og fylkeskommuner, det skal foreslås modell for frekvens og størrelse på utbetalingene, og det skal vurderes hvordan fondet skal administreres. Flertallet har merket seg at regjeringen med denne begrunnelse vil komme tilbake med et konkret forslag til oppfølging av anmodningsvedtaket på egnet måte, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2016.

Flertallet viser til at selfangstnæringen over lengre tid har vært avhengig av offentlige overføringer. Skiftende regjeringer har gjennom de siste tiårene gitt tilskudd til drift av mottak, fartøystøtte, produkt og markedsutvikling. Til tross for økte tilskudd til næringen, har ikke lønnsomheten blitt bedre.

Det har vært prøvd flere ulike vinklinger på støtten. I 2014 ble det gitt tilskudd på 8 mill. kroner til fartøyleddet, 1,5 mill. kroner til mottaksleddet, samt 2,5 mill. kroner til enkeltprosjekter for å øke lønnsomheten i næringen. Det var i 2014 tre båter som deltok i selfangst med samlet fangst av 11 980 sel.

Flertallet er oppmerksom på at det ikke lenger gis økonomisk støtte til selfangst, men det er ikke til hinder for videre selfangst. Det vil imidlertid kreve at selnæringen omstiller seg og tar ansvar for egen lønnsomhet, utvikler produkter og bygger markeder.

Komiteens medlemmer fra Høyre og fremskrittspartiet merker seg at tilskudd til

selfangst ikke ble videreført i 2015, men at det likevel var et fartøy på fangst i Vestisen i 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er bekymret over at regjeringen har avvirket all støtte til norsk selfangst. For å sikre en god regulering av selbestanden foreslår disse medlemmer å gjeninnføre denne støtten.

Disse medlemmer viser til sine alternative budsjetter og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å bevilge 10 mill. kroner til formålet.

Disse medlemmer er sterkt kritiske til måten regjeringen og støttepartiene har håndtert selfangstnæringen på. Den er uforutsigbar og et klassisk eksempel på hvordan politikken endres i nærings- og bransjenøytral retning.

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen ikke har på plass en modell for fordeling av inntekter fra havbruksnæringen til kommunene. Disse medlemmer la til grunn at inntekter i 2016 skulle fordeles etter det nye fondet uavhengig av når tildelingen skjedde.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgninger.

POST 60 TILSKUDD TIL KOMMUNER

Det foreslås bevilget kr 270 000 000 på post 60.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at kommunene bør få minst 70 pst. av vederlaget fra havbruksfondet.

POST 75 TILSKUDD TIL NÆRINGSTILTAK I FISKERIENE, KAN OVERFØRES.

Det foreslås bevilget kr 26 200 000 på post 75.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til den økte bevilgningen på 10 mill. kroner til førings-tilskudd.

Komiteen viser til at føringstilskuddet skal bidra til å opprettholde lokale fiskerimiljøer og en variert flåtestruktur, til at ressursene utnyttes også i områder hvor det ikke er mottak i nærheten, samt effektiv gjennomføring av fisket. Styrkingen vil føre til at flere små båter og mottak kan få tilskudd gjennom fiskesalgslagenes føringsordninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener at satsing på føringstilskudd og et godt utbygd nett av mottaksstasjoner er avgjørende for å opprettholde en differensiert flåtestruktur. Uten dette vil det mange steder være umulig å være bosatt for yrkesfiskere med små båter, og det vil igjen føre til at verdifulle fiskeressurser ikke blir utnyttet. I mange år har det vært en utvikling med nedleggelse av stadig flere fiskeindustri-bedrifter. Flertallet frykter at denne trenden vil fortsette. For å snu denne utviklingen er både føringstilskudd og tilskudd til mottaksstasjoner særdeles viktig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til føringstilskuddet med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der posten er foreslått økt med 10 mill. kroner. Dette er primært satt av for å bidra til at den lange norske tradisjonen med selfangst ikke blir avsluttet, men understreker at ledige midler kan benyttes til føringstilskudd.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at bevilgningene til «Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene» økes med 10 mill. kroner, jf. kap. 919 post 75.

POST 77 TILSKUDD TIL SJØMATILTAK, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til den økte bevilgningen på 2,5 mill. kroner til Sett Sjøbein, og foreslår å bevilge kr 8 500 000 på post 77. Flertallet mener at Sett Sjøbein skal bruke midlene på målrettede tiltak for å øke rekrutteringen samt styrke kompetansen i sjømatnæringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har merket seg at tilskuddsordningen for sjømatiltak har som hovedmål å øke sjømatkonsumet og profilere norsk sjømat på hjemmemarkedet. Kostholdsprogrammet Fiskesprell – som retter seg spesielt mot barn og unge – og rekrutterings- og kompetanseprogrammet «Sett Sjøbein» er viktige satsinger som disse medlemmer ønsker å styrke.

Det vises til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der denne posten styrkes med 2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at regjeringen kutter i tilskuddsordningen for sjømattiltak. Dette medlem viser spesielt til ordningen «Sett sjøbein» og mener dette er en viktig satsing for næringen fremover. Det vises til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett styrker posten med 3 mill. kroner.

3.4.3 Kap. 925 Havforskningsinstituttet

Bevilgningen behandles i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at det fortsatt er nødvendig og viktig med en høyt prioritert bestandsforskning. Ved en slik økt prioritering vil Norge kunne få et mer presist grunnlag for å fastsette kvoter og bedre ressursutnyttelse. Økt bestandsforskning vil også i fremtiden kunne skape økt vekst og verdiskaping for fiskerinæringen. Flertallet viser til at det i statsbudsjettet for 2015 ble satt av 10. mill. kroner ekstra for å styrke bestandsforskningen. Hvis man ser på den nåværende og potensielle totale verdiskaping i fiskerinæringen, og den målrettede prioritering for å styrke bestandsforskningen, mener flertallet at det fremdeles må skje en høyere prioritering til bestandsforskningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser det som uheldig at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår kutt i statlig finansiering av bestandsforskningen. Videre er det viktig at Norge holder fast ved prinsippet om flerbestandsforvaltning. Gjennom økt forskning innen marin sektor vil disse medlemmer legge grunnlaget for nye verdikjeder og nye produkter basert på ressursene i havet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at i sitt alternative budsjett foreslo Arbeiderpartiet å styrke bestandsforskningen med 30 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Innst. 2 S (2015–2016), der Kristelig Folkeparti foreslår å bevilge 15 mill. kroner til bestandsforskning. Dette medlem mener mer bestandsforskning er nødvendig for en best mulig forvaltning av våre fiskeriressurser. Dette medlem mener vi er avhengige av å forstå sammenhengene i havet og hvordan beskatning av én art påvirker

en annen. Dette gir bedre muligheter til å sette korrekte kvoter og oppnå maksimal verdiskaping.

Dette medlem viser til Innst. 2 S (2015–2016), der Kristelig Folkeparti foreslår å bevilge 10 mill. kroner til forskning på lakselus. Dette medlem mener lakselus er en alvorlig trussel mot det marine miljøet og setter næringen som helhet under press. Dette medlem viser til det økende lakselusproblemet i Midt-Norge. Dette medlem mener at større innsats må settes inn for å bekjempe lakselus. Dette medlem mener viktige arbeidsplasser langs kysten vil gå tapt hvis ikke problemet knyttes til lakselus kommer under kontroll.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener krill er en art som kan danne grunnlag for betydelig verdiskaping. Flertallet viser til at krill står sentralt i næringskjeden i havet, og økt kunnskap må innhentes for å sikre at høstingen er bærekraftig. Flertallet mener det må gjennomføres en krill-studie i områdene rundt Antarktis for å øke kunnskapen om krill.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, ber regjeringen legge fram forslag om finansiering og tokt av en krillstudie i 2018–2019.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ber regjeringen legge frem forslag om finansiering og tokt av en krillstudie i Antarktis for årene 2017–2018.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er kritisk til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår å kutte i midlene til bestandsforskning. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der det er foreslått å styrke bestandsforskningen med 25 mill. kroner. Senterpartiet foreslår også at arbeidet med å forberede et forskningstokt for krillstudiet i Antarktis starter opp.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke bestandsforskningen med 25 mill. kroner i 2016.

3.4.4 Oppsummering av fraksjonenes bevilgningsforslag

I tabellen nedenfor er det laget en oversikt over de ulike partienes forslag til bevilgning innenfor rammeområde 10 på kapittel- og postnivå.

I henhold til Stortingets forretningsorden § 43 femte ledd kan det i fagkomiteene ikke utformes forslag til bevilgningsvedtak som avviker fra de rammer Stortinget har vedtatt.

Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 10.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, KrF, V
Utgifter (i tusen kroner)				
917		Fiskeridirektoratet		
	1	Driftsutgifter	359 642	366 784 (+7 142)
	21	Spesielle driftsutgifter	10 243	10 236 (-7)
919		Diverse fiskeriformål		
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene	26 200	36 200 (+10 000)
Sum utgifter			749 685	766 820 (+17 135)
Inntekter (i tusen kroner)				
3917		Fiskeridirektoratet		
	5	Saksbehandlingsgebyr	18 082	18 064 (-18)
	22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 296	4 292 (-4)
Sum inntekter			563 483	563 461 (-22)
Sum netto			186 202	203 359 (+17 157)

4. Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 11)

4.1 Bevilgningsforslag for budsjettkapitler og poster i rammeområde 11

(90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Utgifter			
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>			
1100		Landbruks- og matdepartementet	
	1	Driftsutgifter	146 061 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	963 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, kan overføres, kan nyttes under post 50	2 660 000
	50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	287 000
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	92 417 000
1115		Mattilsynet	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	1	Driftsutgifter	1 178 347 000
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 314 000
	71	Tilskudd til erstatninger, overslagsbevilgning	4 200 000
1136		Kunnskapsutvikling m.m	
	50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, Norsk institutt for bio- økonomi	222 659 000
1138		Støtte til organisasjoner m.m.	
	70	Støtte til organisasjoner, kan overføres	27 109 000
	71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, kan overføres	4 291 000
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer	
	71	Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak, kan overføres	22 519 000
1142		Landbruksdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	219 929 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	1 876 000
	50	Arealressurskart	7 616 000
	60	Tilskudd til veterinærdekning	138 846 000
	70	Tilskudd til fjellstuer	797 000
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, kan overføres	9 519 000
	72	Erstatninger, overslagsbevilgning	302 000
	73	Tilskudd til erstatninger m.m., overslagsbevilgning	45 610 000
	74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000
	80	Radioaktivitetstiltak, kan overføres	2 500 000
1144		Regionale og lokale tiltak i landbruket	
	77	Regionale og lokale tiltak i landbruket, kan overføres	4 118 000
1148		Naturskade - erstatninger	
	22	Naturskade, administrasjon, kan overføres	6 536 000
	71	Naturskade, erstatninger, overslagsbevilgning	182 200 000
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket	
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 674 000
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, kan overføres	43 675 000
	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, kan overføres	41 664 000
	74	Tilskudd til industriell bruk av biomasse, kan overføres	2 742 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	12 500 000
	50	Fondsavsetninger	1 203 053 000
	70	Markedsregulering, kan overføres	291 600 000
	71	Tilskudd til erstatninger m.m., overslagsbevilgning	43 000 000
	73	Pristilskudd, overslagsbevilgning	2 870 180 000
	74	Direkte tilskudd, kan overføres	8 139 710 000
	77	Utviklingstiltak, kan overføres	246 880 000
	78	Velferdsordninger, kan overføres	1 582 454 000
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	35 600 000
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	6 100 000
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, kan overføres	68 700 000
	79	Velferdsordninger, kan overføres	2 600 000
1161		Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn	
	70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	14 229 000
	75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	10 166 000
		Sum utgifter rammeområde 11	16 954 203 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4100		Landbruks- og matdepartementet	
	1	Refusjoner m.m.	115 000
	30	Husleie	887 000
4115		Mattilsynet	
	1	Gebyr m.m.	157 048 000
	2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.	5 624 000
4136		Kunnskapsutvikling m.m.	
	30	Husleie, Norsk institutt for bioøkonomi	19 775 000
4142		Landbruksdirektoratet	
	1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	40 609 000
		Sum inntekter rammeområde 11	224 058 000
		Netto rammeområde 11	16 730 145 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 1	kap. 4100 post 1
kap. 1115 post 1	kap. 4115 post 2
kap. 1142 post 1	kap. 4142 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom.

Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 1 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade – erstatninger	
	71	Naturskade, erstatninger	63,9 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 25 mill. kroner.

VI

Salg av aksjer og andeler

Stortinget samtykker i at Norsk institutt for bioøkonomi i 2016 kan selge aksjer og andeler i følgende selskaper, og benytte inntektene fra salget:

1. Gladmat AS
2. Vågønes Barnehage AS
3. Dimensions Agri Technologies AS
4. Svanvik Næringsbygg AS
5. Kapp Næringshage AS
6. Oi! Trøndersk mat og drikke AS
7. Kulturlandskapscenteret i Telemark AS
8. Nortura SA
9. Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling SA
10. Sognefrukt SA
11. Vestskog SA
12. Felleskjøpet Agri SA

VII

Fullmakt til nedsalg i Veterinærmedisinsk oppdragscenter AS

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan redusere eller avvikle eierskapet i Veterinærmedisinsk oppdragscenter AS.

4.2 Rammevedtak rammeområde 11

Ved Stortingets vedtak av 3. desember 2015 er netto utgiftsramme for rammeområde 11 fastsatt til kr 16 790 348 000. Dette er 60 203 000 kroner mer enn framlegget fra regjeringen Solberg i Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

4.3 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter fra de ulike fraksjoner

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettfor-

liket mellom de fire samarbeidspartiene og Innst. 2 S (2015–2016) fremmer verdiskaping og økt produktivitet i norsk økonomi gjennom gode rammebetingelser for næringslivet, utvikler omstillingsevnen og dermed styrker den norske konkurransekraften. I budsjettforliket styrkes en rekke tiltak og virkemidler, blant annet innenfor innovasjon, næringsrettet forskning, tilgang til risikokapital og tilsyn og overvåkning.

Flertallet viser til at regjeringen bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Flertallet mener det også i offentlig forvaltning er et potensial for å bli mer effektiv, og at regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform legger til rette for dette. Flertallet viser i denne sammenheng til budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene og Innst. 2 S (2015–2016), der effektiviseringsprosenten heves fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Produktivitetskommissjonen var tydelig på at produktiviteten må løftes også i offentlig sektor. Effektivitetskravet følger opp dette.

4.3.1 Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen gjennom de to siste jordbruksoppgjørene har gjennomført et taktskifte i norsk landbrukspolitik. Det legges til rette for økt norsk matproduksjon blant annet ved å øke konsesjonsgrenser, produksjonskvoter og slakte-tilskudd, og for at bønder i større grad skal få utnytte gårdens samlede ressurser ved å styrke satsingen på nye næringer. De to siste jordbruksoppgjørene har også vært tidenes forenkling av jordbruket.

Disse medlemmer viser til at regjeringen og stortingsflertallet vil legge til rette for landbruk over hele landet, og at dette krever en differensiert virkemiddelbruk. Disse medlemmer mener at årets jordbruksavtale, som ble inngått mellom staten og Norges Bondelag 15. mai 2015, følger opp dette på en god måte. Gjennom årets jordbruksavtale er endringene regjeringen fikk flertall for i Stortinget i fjor, befestet også av Norges Bondelag. Det betyr bedre vilkår for heltidsbønder, og at det lønner seg mer å produsere mat i Norge, noe disse medlemmer mener er svært viktig for norsk landbruks fremtidige utvikling.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at norske sauebønder har respondert både kraftig og umiddelbart på bedrede rammebetingelser de siste to årene, og økt sin produksjon på en slik måte at en nå klarer å dekke markedet med norsk lam – og vel så det. Norske lam er kvalitetsmessig i verdenstoppen. Disse medlemmer mener dette viser hvilket stort potensial Norge og norsk landbruk har for produksjon av kvalitetsprodukter i hele vårt langstrakte land.

Disse medlemmer viser videre til at Landbruksbarometeret 2015, utført av Agri Analyse og presentert i april 2015, forteller at det er stadig flere bønder som beskriver lønnsomheten sin som god, og som forventer økt lønnsomhet fremover. Disse medlemmer mener dette viser at regjeringens landbrukspolitikk virker i riktig retning.

Disse medlemmer ønsker å videreføre regjeringens mål om forenkling, fornying og forbedring av norsk landbrukspolitikk i 2016. Det er viktig og riktig å legge til rette for en moderne og ressurseffektiv matproduksjon, bygd på strenge krav til mattrygghet. Globalt er antibiotikaresistens et betydelig og voksende problem, som medfører økt dødelighet og stort press på helsevesenet. Disse medlemmer viser til at regjeringen styrker kampen mot antibiotikaresistente bakterier i fjørfe- og svineholdet ved å øke bevilgningen til overvåkning, forskning og kunnskapsutvikling ved Veterinærinstituttet innen husdyrhold, og viderefører omfattende tiltak for å unngå etablering av MRSA-bakterier i norsk svinehold. Trygg norsk mat gir norske landbruksvarer et konkurransefortrinn når konkurransen fra utlandet øker.

Disse medlemmer har merket seg at bioøkonomi er et satsingsområde, og viser til at regjeringen er i gang med å utarbeide en tverrdepartemental bioøkonomistrategi og en stortingsmelding om norsk industri der også bioøkonomiens viktige fremtidige rolle i norsk økonomi vil bli løftet frem.

Disse medlemmer vil gi bonden større frihet til å være selvstendig næringsdrivende. For å få et effektivt landbruk er det viktig å bygge opp et fundament som på sikt kan gjøre næringen mer selvstendig, og der de mange ressursene kan utnyttes mest mulig optimalt. Disse medlemmer mener det må være et mål at jord- og skogbruk drives av motiverte personer som ønsker å produsere mat, tømmer og utmarksopplevelser, og viser til at budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene viderefører skattefritaket på gevinster på omsetning av landbrukseiendommer innenfor nærmeste familie. Samtidig reduseres skatten ved omsetning utenfor nærmeste familie betydelig ved at gevinster kun skattlegges som alminnelig inntekt. Disse medlemmer mener denne endringen vil føre til høyere omsetning av landbruks-

eiendommer, og at den vil føre til at personer som ikke er fra landbruksfamilier, lettere kan få kjøpt seg et gårdsbruk eller småbruk. Disse medlemmer peker også på at endringen gjør det mer attraktivt å omsette skogeiendommer, og at det er et politisk mål å få mer rasjonelle skogenheter.

Rett til å disponere over egen eiendom anses av disse medlemmer som en grunnleggende rettighet. I tillegg sikrer full råderett over egen eiendom brukt i næringsøyemed riktige insentiver til å gjennomføre investeringer og til å foreta nødvendig næringsmessig utvikling av eiendommen. Disse medlemmer mener at eiendomslovgivningen knyttet til landbruket er foreldet, og ikke ivaretar dette. Disse medlemmer mener også at eiendomslovgivningen hindrer omsetning av landbrukseiendommer, og slik sett motvirker den positive effekten ovennevnte endring i gevinstbeskatningen ved salg av landbrukseiendom er tenkt å medføre. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at Stortinget har forslag om opphevelse av priskontrollen til behandling, og at regjeringen har hatt på høring forslag om opphevelse av konsesjonsloven.

Disse medlemmer ønsker også at flere som begår kriminalitet mot dyr, skal straffes for dette, og setter pris på at regjeringen i 2016 viderefører prøveprosjektet med dyrepoliti i Sør-Trøndelag.

4.3.2 Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at for Arbeiderpartiet er arbeid til alle jobb nummer én. Skal man lykkes med denne målsettingen, er det avgjørende å ha bedrifter og et næringsliv som driver lønnsomt og har vekst i hele landet. Heldigvis har Norge næringer og områder der det går bra. Dette gjelder særlig den delen av næringslivet som nyter godt av lav kronekurs. Samtidig har fallende oljepriser medført lavere investeringer i petroleumsrelatert virksomhet, og mange bedrifter i den maritime klyngen og leverandørindustrien sliter. Mange har mistet jobben, og mange er usikre på framtiden. Jord og skog blir derfor svært viktig for Norge som basis også for bl.a. matindustri, reiseliv og andre næringer. I det grønne skiftet vil satsing på jord og skog spille en avgjørende rolle. Satsing på bioenergi må få større politisk oppmerksomhet også fra regjeringens side. Regjeringens stadige angrep på viktige bærebjelker i jord- og skogpolitikken er alvorlig i en tid hvor alle ressurser burde vært brukt til å få god og bærekraftig vekst, samt sikre god kapitaltilgang, lønnsomhet og rekruttering.

Disse medlemmer mener at matproduksjonen må økes, og at vi skal ha et landbruk over hele landet. Arbeiderpartiet vil føre en landbrukspolitikk som sikrer god og trygg mat som forbrukerne etter spør. Vi vil ta hele landet i bruk, og bygge opp under

at vi også i fremtiden skal ha matproduksjon over hele landet.

Kanaliseringspolitikken må videreføres, for å sikre at egnede arealer over hele landet kan tas i bruk til matproduksjon, noe som gir en mest mulig optimal utnyttelse av det samlede produksjonsgrunnlaget. Det må fortsatt gis tilskudd for å gjøre det lønnsomt å drive småskala-landbruk i marginale områder. I tillegg vil disse medlemmer stimulere tilstrekkelig volum i alle produksjoner, noe som er viktig for næringsmiddelindustrien.

Norge kan ikke bli best i alt, men satser man målrettet, kan man bli best på områder der Norge har spesielle forutsetninger for å lykkes: der man har særskilt kompetanse og sterke næringsklynger. Norge er og skal fortsatt være ledende på sjømat, maritim virksomhet, energi, miljøteknologi og reiseliv. Norge har også spesielle forutsetninger for å lykkes innen den grønne bioøkonomien. Arbeiderpartiet er uenig i regjeringens næringsnøytrale politikk, og mener at en større del av fellesskapets innsats bør rettes inn mot disse områdene.

For å sikre fremtidens velferd og samtidig redusere utslippene av klimagasser må Norge gjennomføre et omfattende grønt skifte. Verdiskaping og utvikling av verdikjeder basert på de fornybare ressursene fra jord, skog og marin sektor blir bærebjelker i en fremtidig bioøkonomi. Ved å ta utgangspunkt i naturressurser, teknologisk og industriell kompetanse vil næringslivet kunne utvikle høyverdige produkter og tjenester som vil være attraktive på hjemme- og eksportmarkedet.

Arbeiderpartiet mener det offentlige må bidra til forskning og innovasjon, som kan fremme omstilling og styrke konkurransekraften til det norske næringslivet. Gjennom bransjespesifikke satsinger foreslår Arbeiderpartiet 552 mill. kroner mer enn regjeringen til forskning og utvikling av nye arbeidsplasser, inkludert den kraftige satsingen på miljøteknologiordningen og regionale utviklingsmidler.

Kapitalsituasjonen innen primærnæringene er ulik. Den landbruksbaserte industrien er preget av liten lønnsomhet og begrenset tilgang på risikovillig kapital. Disse medlemmer mener politiske virkemidler må innrettes med sikte på å stimulere til innovasjon og kommersialisering med utgangspunkt i opparbeidede komparative fortrinn innen for eksempel plante- og dyrehelse, dyrevelferd, genetik og en åpen og transparent produksjon.

SATSING INNEN BIOØKONOMI

Norge har sterke kompetansemiljøer og industri som ligger i front når det gjelder å benytte biobaserte ressurser. En bioøkonomi i vekst vil bidra til å redusere globale klimautslipp, og gi nye muligheter for verdiskaping og verdikjeder innen marin sektor, jord

og skog. En sentral forutsetning for å lykkes med utviklingen av en bærekraftig bioøkonomi er å etablere en kunnskapsflyt på tvers av fag og etablerte sektorer og næringer.

Arbeiderpartiet vil legge til rette for en bred og sterk bioøkonomi i Norge og mener det er behov for en målrettet satsing innen både grønn og blå sektor. Skognæringen utvikler og investerer selv for å sikre langsiktig verdiskaping basert på norsk råstoff. Arbeiderpartiet mener også det offentlige må bidra med risikokapital og støtte til forskning og innovasjon, som kan fremme omstilling og styrke konkurransekraften i skognæringen. Utvikling av nye produkter eller utvikling av nye verdikjeder basert på norsk produksjon kan skje både ved omstilling av eksisterende virksomhet og ved etablering av helt ny industri. God infrastruktur er også viktig, med skogsbilveier og tømmerkaier.

Arbeiderpartiet vil bygge videre på de sterke kompetansemiljøene knyttet til genteknologi, plante- og dyrehelse og husdyravl, og vil også styrke kompetansemiljøene innen forskning og utvikling innen bioøkonomi. «Foods of Norway» er et godt eksempel. En vil støtte opp om viktige utviklingsprosjekter i industrien. Borregaard er et godt eksempel på en bedrift som ligger i front på dette området.

Arbeiderpartiet mener det offentlige må bidra til mer forskning og pilotering av blant annet dyrking av alger, tang, tare og skogressurser, enten det er som förråstoff eller til bioenergi.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2016 å avvikle det trebaserte innovasjonsprogrammet. Arbeiderpartiet er uenig i dette, og synes det er bra at Kristelig Folkeparti og Venstre gjennom budsjettforliket har fått dette inn igjen.

Arbeiderpartiet foreslår en bevilgning på totalt 125 mill. kroner til en bioøkonomisatsing innen jord/skog og marin sektor. Disse medlemmer ber regjeringen anslå potensialet for bioøkonomien i Norge på tilsvarende måte som det OECD har gjennomført, og komme tilbake til Stortinget med konkrete virkemidler senest i forbindelse med regjeringens varslede bioøkonomi-strategi.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å fremme konkrete virkemidler for økt verdiskaping innen bioøkonomien i den varslede bioøkonomistategien.»

4.3.3 Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti peker på at det er tre mål som er viktige for Kristelig Folkeparti i utformingen av landbrukspolitikken: Økt matproduksjon, landbruk i hele landet og økt rekruttering. Flere av disse målene er

overlappende og har i stor grad felles løsninger. Den viktigste forutsetningen for økt matproduksjon er å ta i bruk alle tilgjengelige ressurser i hele landet. Den viktigste forutsetningen for at alle tilgjengelige ressurser i hele landet tas i bruk, er å legge til rette for lønnsom drift i hele landet, noe som også fordrer tilretteleggelse for variert bruksstruktur. Økt lønnsomhet er også den viktigste forutsetningen for økt rekruttering.

Dette medlem viser til at store deler av rammeområde 11 er bundet opp av jordbruksforhandlingene. Dette medlem vil videreføre prinsippet om at det hvert år er et hovedoppgjør i landbrukssektoren som fastsetter overføringer over kap. 1150, målpriser og andre landbrukspolitiske virkemidler og ordninger. Ett av de viktigste målene for norsk landbruk er økt matproduksjon. Også i landbruket er det behov for økt forskning og innovasjon for stadig å effektivisere og øke produktiviteten.

Dette medlem viser til Prop. 1 S (2015–2016), der det er foreslått opphevelse av skattefritaket for salg av gårdsbruk til arveberettigede.

Dette medlem viser til at regjeringen i sin regjeringserklæring har skrevet at de ønsker «å redusere skattesatsen på gevinst ved salg av virksomheter i jordbruket til ordinær kapitalbeskatning.» Dette medlem er fornøyd med at dette nå er blitt lagt frem av regjeringen.

Dette medlem mener familielandbruket har vært viktig for norsk matproduksjon gjennom generasjoner. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti, i sitt alternative budsjett, jf. Innst. 2 S (2015–2016), mener det fortsatt skal være skattefritt å selge gårdsbruk til arveberettigede. Dette medlem mener skattefritaket for salg til arveberettigede bidrar til smidige generasjonsskifter. Dette medlem mener en utvikling med økt beskatning av generasjonsskifter i landbruket er uheldig for landbruket og skaper mindre smidige overganger fra en generasjon til en annen.

Dette medlem mener MRSA er et folkehelseproblem hvor svinebøndene står i fremste rekke for å holde smitten ute av landet. Dette medlem mener det sender et galt signal når kompensasjonssatsene ved sanering av svinebesetninger ikke bedre gjenspeiler driftstapene bøndene erfarer. Dette medlem mener regjeringen må gjennomgå forskriften med henblikk på å øke kompensasjonssatsene.

Dette medlem peker på at det er over 10 år siden den norske kornpolitikken ble liberalisert og kornlagrene avskaffet. Manglende beredskapslagring av korn gjør Norge sårbart dersom noe uforutsett skulle skje. Også naturlig variasjon i kornhøsten truer matvaresikkerheten. Dette medlem mener at de siste års klimaendringer gir enda større grunn til bekymring. Dette medlem mener det er behov

for mer kunnskap knyttet til Norges forsyningsikkerhet og beredskap i krise- og krigssituasjoner.

Dette medlem viser til komiteens merknad i behandlingen av statsbudsjettet for 2015, hvor det bes utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse for norsk matforsyning. Dette medlem viser til forsvarssjefens fagmilitære råd som tydelig slår fast at det ikke er realistisk å legge til grunn lang varslings- tid for kriser i nærområdene. Ekspertgruppen for svaret i Norge sier videre at den sivile beredskapen må styrkes for å understøtte forsvaret og ivareta borgerens behov i en krisesituasjon. I tillegg har Forsvarets forskningsinstitutt utarbeidet et notat som konkluderer med at alvorlige klimarelaterte hendelser kan få betydning for Norges forsyningsituasjon for både mat og fôr. FFI slår i notatet fast at bedring av matberedskapen i tråd med regjeringens politiske plattform bare kan oppnås gjennom en strukturert og kunnskapsbasert prosess.

Dette medlem ber regjeringen om å utarbeide en grundig risiko- og sårbarhetsanalyse hvor matproduksjon, matforsyning og beredskap inngår som en del av samfunnssikkerhetsperspektivet.

Dette medlem mener frivillige organisasjoner er en avgjørende ressurs for å styrke det norske samholdet og den sosiale kapitalen, samtidig som de gjør en viktig arbeidsinnsats for å styrke velferdssamfunnet. Dette medlem viser til at det i regjeringserklæringen står at: «Regjeringen vil bedre vilkårene for frivillige organisasjoner. De økonomiske ordningene må styrkes, reglene bli enklere og byråkratiet mindre.» Dette medlem er enig i dette og ønsker stabilitet og forutsigbarhet i tilskuddet til frivillige organisasjoner som får støtte fra Landbruks- og matdepartementet.

Dette medlem peker på at Norge nå har 900 millioner kubikkmeter med skog – dobbelt så mye som på 60-tallet. Allikevel avvirkes det kun omtrent 11 millioner kubikkmeter skog i året, og mye av det som står igjen, vil nå råtne. Dette medlem peker på at det er avgjørende å ha tilgang til ressursene for å få nytte av det store lageret av skog vi har. Dette medlem deler derfor regjeringens mål om at det må satses mer på infrastruktur og veier. Dette gjelder blant annet skogsbilveger, kaier og jernbaneterminaler. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har foreslått 25 mill. kroner til bygging av tømmerkaier.

Dette medlem mener det er behov for i større grad å styrke skognæringen for å legge til rette for overgangen fra ikke-fornybare energikilder til fornybare energikilder.

Dette medlem mener bioøkonomi har et stort potensial i Norge og kan legge grunnlaget for nye grønne arbeidsplasser. Skognæringen er i så måte en viktig leverandør av fornybart råstoff. Dette med-

lem mener det uheldig at overgangen til en bioøkonomi ikke har fått større plass i budsjettforslaget. Dette medlem viser til at regjeringen skal legge frem en bioøkonomistrategi for Stortinget. Dette medlem mener at en helhetlig strategi for bioøkonomi er viktig for omstillingen av den norske økonomien og mener fremtidige budsjetter i større grad må gjenspeile dette.

Dette medlem har merket seg at regjeringserklæringen tar til orde for å mobilisere skogeierka-

pital til investeringer i skogsindustri. Dette medlem ber regjeringen utrede hvordan dette best kan gjøres og legge frem et forslag til modell i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2016.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, slik det er foreslått i Innst. 1 S (2015–2016), der det foreslås følgende endringer på ramme 10:

Beskrivelse	Mill. kroner
Økt tilskudd til Mattilsynet for økte kontroller av oppdrettsanlegg	10,0
Tilskudd til Nettverk for GMO-fri mat	1,5
Matsentralen i Oslo	0,3
Tømmerkaier	25,0
Tilskudd til Trebasert innovasjon	19,5

4.3.4 Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet fremmer et eget alternativt statsbudsjett for 2015, jf. Innst. 2 S (2015–2016). Senterpartiets alternative statsbudsjett tar utgangspunkt i tilleggsproposisjonen fra regjeringen, jf. Prop 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Dette medlem viser til at en forutsetning for økt matproduksjon er styrket forskningsinnsats. Dette medlem finner det derfor oppsiktsvekkende at regjeringen foreslår et kutt på dette området. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås å styrke forskningsinnsatsen med til sammen 110 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår en omfattende skogpakke som styrker satsingen på skogen som en viktig del av bioøkonomien. Dette medlem vil blant annet styrke miljøteknologiordningen, styrke satsingen på verdiskapingstiltak, øke tilskudd til bygging av skogsbilveier, styrke skogplantingen og øke tilskuddene til skog, klima og energitiltak. Dette medlem reagerer på at regjeringen velger å kutte støtten til innovasjonsbasert treprogram i en tid hvor skogen er en del av klimaløsningen.

Dette medlem er svært opptatt av å bevare den svært begrensede mengde dyrka mark vi har i

Norge. Dette medlem viser til komiteens behandling av jordvernstrategien, jf. Innst. 56 S (2015–2016). Dette medlem er skuffet over at regjeringen ikke prioriterer midler til tiltakene i strategien og viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett har foreslått 50 mill. kroner til oppfølging av strategien.

Dette medlem viser til at behovet for investeringer i landbruket er stort. Senterpartiet foreslår derfor en egen investeringspakke for landbruket som er innrettet slik at vi fortsatt vil ha moderne små og mellomstore bruk over hele landet.

Dette medlem vil fremheve den viktige rollen frivillig sektor spiller innenfor bl.a. mat, dyrevelferd, rekruttering, kunnskapsformidling og bygdekultur. Dette medlem stiller seg undrende til at regjeringen også i år foreslo kutt i støtten fra Landbruks- og matdepartementet til frivillige organisasjoner. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås en kraftig styrking av frivillig sektor.

Dette medlem viser til at Senterpartiet har en satsing på rammeområde 11 som ligger 607 mill. kroner over forslaget i Prop. 1 S Tillegg 1–2 (2015–2016). Det gir bl.a. rom for å styrke markedsføringen av norsk mat, etablere beredskapslager for korn samt et bieprogram for å unngå import til pollinering.

Beskrivelse	Mill. kroner
Antibiotikaresistens. Full kompensasjon ved utbrudd av MRSA	50,0
Soppkontroll	2,5
Jordbruk i skolegården. Etablering av skolehager	7,5
Styrke Mattilsynet. Midler til tilstrekkelig oppfølging av oppdretts-næring	50,0
Forskning på mat og skog, bidra til grønn omlegging av norsk økonomi. Nibio	100,0
NORSØK	5,0
Økt støtte til organisasjoner under LMD	10,0
Norsk hestesenter	1,5
Humleprogram	5,0
Etablering av beredskapslager for korn	10,0
Oppfølging av Jordvernstrategi	50,0
Verdiskapningstiltak i skogbruket	20,0
Skogsbilveier	30,0
Trebasert innovasjonsprogram	50,0
Skog-, klima- og energitiltak	44,0
Tilskudd til frakt av dyrefôr produsert av slakteavfall	15,0
Investeringsmidler i landbruket	150,0
Støtte til norske matfestivaler	7,0
Norges forskningsråd	10,5

4.3.5 Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre fremmer et eget alternativt statsbudsjett for 2016, jf. Innst. 2 S (2015–2016). Venstres alternative statsbudsjett tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen, jf. Prop. 1 S (2015–2016).

Dette medlem mener at landbruket er viktig for dagens Norge, og landbruket skal også ha en viktig plass i framtidens Norge. Derfor vil Venstre ha et innovativt, bærekraftig og miljøvennlig landbruk her til lands. Norsk landbruk er avgjørende for å sikre bosetting i hele landet, biologisk mangfold, kulturlandskap og matproduksjon. Landbrukspolitikken er nødt til å sikre at matproduksjonen er trygg, miljøvennlig og langsiktig, og det er et overordnet mål for dette medlem å opprettholde et desentralisert landbruk med variert bruksstruktur av hensyn til miljø, kulturlandskap og dyrevelferd.

Dette medlem ser på bonden som en selvstendig næringsdrivende med et spesielt forvalteransvar. Derfor er det viktig at gründermentaliteten får en viktig plass innenfor landbruket. Ressursgrunnlaget på bygdene må i større grad utnyttes til næringsutvikling og til bosetting også for folk uten direkte tilknytning til primærnæringene. Det må bli mer mangfold i landbruket. Lokale myndigheter må få større anledning til lokal tilpasning og til å se landbrukspolitikken i sammenheng med øvrig næringspolitikk. Landbruket må få mindre øremerking, færre

skjemaer, færre og enklere retningslinjer. I tillegg til å produsere mat og trevirke, må landbruket få en mer sentral rolle i å oppfylle samfunns mål om livskraftige lokalsamfunn, levende kulturlandskap og natur- og miljøgoder.

Dette medlem ønsker overføringer til landbruket på om lag dagens nivå, men med mer produksjonsnøytrale og miljøvennlige tilskuddsordninger. I tillegg mener dette medlem at det må etableres en klarere deling av landbrukspolitikken der det stimuleres til økt effektivitet og større produksjonsmengde hos produsentene av «ordinære» landbruksprodukter, mens det på den annen side legges mer til rette for at landbrukseiendommene kan være et utgangspunkt for noe mer enn «ordinær» produksjon, det være seg mer nisjeproduksjoner eller «opplevelsesproduksjon».

Dette medlem vil ha en mer aktiv bosettingspolitikk for de landbrukseiendommene som i all hovedsak er et sted å bo. Det bør bli enklere å få kjøpt småbruk, for å sikre bosetting og økt mangfold på bygdene.

Dette medlem vil sikre Norge et fortsatt handlingsrom for en nasjonal landbrukspolitikken innenfor rammen av WTO og andre internasjonale avtaleverk. Det er likevel åpenbart at både WTO-avtalen og den fremtidige TTIP-avtalen vil kreve en omstilling av den norske landbrukspolitikken. Ikke

minst gjelder dette en felles forståelse av fremtidig avvikling av eksportsubsidier.

Dette medlem mener derfor at det kompliserte regelverket og mange av landbrukets lover er et hinder for utvikling av et mer fleksibelt landbruk der de som har lyst til å satse på næringen, får mulighet til å gjøre det. Dette medlem ønsker derfor en full gjennomgang av lov- og regelverk med sikte på en modernisering, og ser frem til at regjeringens utredning om forenkling skal legges frem.

Dette medlem ønsker å videreføre jordbruksforhandlingene, men som en rendyrket inntektsavtale mellom bøndene og staten. Alle andre tilskudd og ordninger bør overføres til ordinære poster på statsbudsjettet og avgjøres og besluttes i åpne diskusjoner i vårt folkevalgte demokrati og ikke i lukkede forhandlinger innenfor det korporative system.

For øvrig er dette medlem opptatt av at forhandlingsinstituttet skal ligge fast, og at det for kommende oppgjør er avgjørende at instituttet ikke undergraves. Framtidige oppgjør bør følge vanlig praksis ved at Stortinget slutter seg til Landbruks- og matdepartementets proposisjon om jordbruksoppkjøret, og skal ikke være gjenstand for forhandlinger i Stortinget.

Dette medlem viser til regjeringens forslag om å avvikle tilskuddet til økt bruk av tre som en del av verdiskapnings- og utviklingstiltak i skogbruket. Som en del av det grønne skifte og som del i innsatsen for å skape bedre rammevilkår for innovasjon, økt sysselsetting og økt eksport innenfor bruk av skogens ressurser, mener dette medlem at tidspunktet ikke er det rette for å kutte dette tilskuddet. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å videreføre programmet med 25 mill. kroner i 2016.

Skogsbilveier er den største trusselen mot inngrepsfri natur i Norge, og støtteordninger som tilskudd til skogsbilveier og hogst i bratt terreng gjør det lønnsomt å hugge i de biologisk viktigste områdene. Det er klar sammenheng mellom gammel skog med truede arter og utilgjengelighet for skogbruk. Dette medlem mener at disse støtteordningene treffer systematisk områder som er potensielle for vern, og at miljøhensyn skal settes foran andre hensyn. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å redusere tilskuddene til denne type aktivitet med 65 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det gjentatte ganger er avslørt at den norske pelsdyrnæringen er under enhver kritikk. Stortinget var, gjennom behandlingen av dyrevernmeldingen i 2002, svært klare på at det skulle skje en vesentlig forbedring når det gjaldt dy-

revelferden i næringen innen 2013. Det er dessverre ingen merkbar forbedring å spore. Dette medlem mener derfor at Norge nå bør følge etter land som Sverige, Danmark, Sveits og Østerrike, som enten har strammet inn eller lagt ned sin pelsdyrnæring. Som et ledd i en slik norsk avvikling viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det gis en omstillingsstøtte på 14 mill. kroner for bønder som driver med pelsdyroppdrett, som innføres fra og med neste jordbruksperiode. En slik omstillingsstøtte finansieres ved å fjerne subsidiene på 14 mill. kroner til avløserordningen i pelsdyrnæringen.

Dette medlem vil ha en sterk satsing på forskning på økologisk landbruk og matproduksjon. Dette medlem har som mål at 17 pst. av matproduksjonen og matforbruket i 2020 skal være økologisk. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås et ekstra skattefradrag for bønder som driver eller legger om til økologisk produksjon, og forslag om å fjerne momsen på økologiske matvarer, frukt og grønt nærmere omtalt under rammeområde 21 i Innst. 2 S (2015–2016).

For varig fruktbarhet i jorda, nok rent vann, dyreværn, naturmangfold og lokal mattrygghet, er økologisk landbruk et viktig alternativ og supplement til annet landbruk. Arbeidet som gjøres i det økologiske miljøet på Tingvoll, står helt sentralt for å få til dette. Bioforsk Økologisk under NIBIO er særdeles viktig som nasjonalt kompetansesenter for økologisk landbruk. Samtidig er forskningssenteret en viktig del av forskningsmiljøet i Møre og Romsdal, et forskningsmiljø som sentrale myndigheter i altfor beskjeden grad satser på.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å øke bevilgningen til å gjennomføre et pilotprosjekt for å forbedre behandlingen av straffesaker som gjelder overgrep mot dyr, i første omgang gjennom en dyrepolitiorning i Sør-Trøndelag politidistrikt som et prøveprosjekt på tre år. I 2014 mottok Mattilsynet nærmere 7 300 bekymringsmeldinger, men bare 38 av de 7 300 bekymringsmeldingene endte i anmeldelse. I tillegg ble 365 dyrekrimssaker politianmeldt av privatpersoner. Dette medlem vil styrke myndighetenes ressurser for å styrke arbeidet med å sikre dyrevelferden. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å utvide prosjektet til å inkludere to nye dyrepolitienheter, som foreslås lokalisert til Rogaland og Akershus. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås 2 mill. kroner til oppfølging hos Mattilsynet og 5,8 mill. kroner

til politiet under rammeområde 5 som foreslått i Innst. 2 S (2015–2016).

Dette medlem viser til avtalen om RNB 2015 hvor de to hestesentrene Norsk Fjordhestesenter i Nordfjordeid og Nord-Norsk hestesenter i Målselv fikk en økt bevilgning på 1,5 mill. kroner. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å videreføre denne økte bevilgningen også i statsbudsjettet for 2016.

Dette medlem viser til Innst. 361 (2014–2015), jf. Meld. St. 16 (2014–2015), hvor det tydelig ble understreket at Mattilsynets rolle må styrkes, slik at det gis økt kapasitet til å gjennomføre kontroller, også der lusenivået er under grenseverdiene, justere produksjon, samt følge opp pålegg på anlegg som ikke oppfyller driftskravene. Med de nåværende utfordringer knyttet til lakselus i oppdrettsnæringen, vil dette medlem styrke Mattilsynet slik at kontrollen av oppdrettsnæringen vedrørende lus kan økes. Derfor viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke Mattilsynet med ytterligere 10 mill. kroner til dette.

Dette medlem mener at det i dag gjøres mye bra arbeid med å styrke dyrevelferden i Norge, men at det gjennom blant annet offentlig støtte til organisasjoner, kan gjøres mer på dette område. NOAH er en av de tre største organisasjonene som arbeider for dyrevelferd i Norge, og bør motta offentlig støtte slik mange andre dyrevelferdsorganisasjoner gjør det i dag, da NOAH også fyller de overordnede inngangskriteriene for organisasjonsstøtte. NOAH er den organisasjon som anmelder flest dyremishandlingssaker, og favner bredest innenfor saksfeltet dyrevelferd i sitt arbeid. NOAH arbeider også for grønn nærings-

utvikling, og samarbeider f.eks. med universiteter om Meatless Monday. For å styrke det offentliges støtte til organisasjoner som arbeider med å styrke dyrevelferden i Norge, viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at NOAH støttes med 0,5 mill. kroner, og at støtten til Dyrevernalliansen økes med 0,1 mill. kroner i 2016 gjennom Landbruks- og matdepartementets støtteordning til ulike organisasjoner. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at tilskuddet til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk, foreslått til 1,5 mill. kroner i 2016, bør avvikles. Organisasjonen har som eneste formål å undergrave Stortingets rovdyrforlik.

Dette medlem viser videre til at regjeringen i forbindelse med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) foreslår å redusere de samlede bevilgningene til organisasjoner som får støtte over Landbruks- og matdepartementets budsjett, med 5 mill. kroner. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det fremgår at Venstre ikke støtter dette forslaget og derfor vil reversere det foreslåtte innsparringstiltaket.

Dette medlem mener at Fjellstyrene gjør en svært viktig jobb på vegne av fellesskapet og viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å øke bevilgningene til oppsyn med 2 mill. kroner.

Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), der det samlet foreslås følgende konkrete endringer under rammeområde 11 landbruk:

	Bokført (mill. kr)
Styrking av Mattilsynet	10,0
Dyrepoliti, to nye enheter.	2,0
Støtte til organisasjoner, LMD	5,0
Støtte til dyrevernorganisasjoner	0,6
Støtte til hestesenter	1,5
Verdiskapingsprogrammet for tre	25,0
Omstillingsstøtte, pelsdyr	14,0
Fjellstyre	2,0
Avvikling av støtte til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk	-1,5
Reduksjon av tilskudd til bygging av skogsbilveier.	-65,0
Fjerning av subsidier til avløserordning i pelsdyrnæringen	-14,0
Sum ramme 11 landbruk	-20,4

4.3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkter under rammeområde 11

Tabellen viser regjeringens forslag på rammeområde 11, med budsjettforliket og de alternative budsjettene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre slik de framkommer i finansinnstillingen. Bare kapitler/poster med avvikende forslag til bevilgning er tatt med. Avvik i forhold til regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
Utgifter (i tusen kroner)							
1100		Landbruks- og matdepartementet					
	1	Driftsutgifter	146 061	145 916 (-145)	146 061 (0)	146 061 (0)	146 061 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	963	962 (-1)	963 (0)	963 (0)	963 (0)
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet					
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	92 417	92 327 (-90)	95 417 (+3 000)	142 417 (+50 000)	92 417 (0)
	52	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, soppkontroll	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)
1115		Mattilsynet					
	1	Driftsutgifter	1 178 347	1 188 157 (+9 810)	1 198 347 (+20 000)	1 228 347 (+50 000)	1 190 347 (+12 000)
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 314	13 301 (-13)	13 314 (0)	13 314 (0)	13 314 (0)
1136		Kunnskapsutvikling m.m					
	50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, Norsk institutt for bioøkonomi	222 659	222 448 (-211)	225 659 (+3 000)	322 659 (+100 000)	222 659 (0)
	51	(NY) NORSØK	0	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)
1138		Støtte til organisasjoner m.m.					
	70	Støtte til organisasjoner	27 109	34 509 (+7 400)	38 109 (+11 000)	37 109 (+10 000)	31 209 (+4 100)
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer					
	71	Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak	22 519	24 019 (+1 500)	22 519 (0)	29 019 (+6 500)	24 019 (+1 500)
1142		Landbruksdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	219 929	219 711 (-218)	219 929 (0)	219 929 (0)	219 929 (0)
	73	Tilskudd til erstatninger m.m.	45 610	45 610 (0)	55 610 (+10 000)	45 610 (0)	45 610 (0)
1143		Etablering av beredskapslager for korn					
	70	Etablering av beredskapslager for korn	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V	
1144		Regionale og lokale tiltak i landbruket						
	78	Oppfølging av jordvernstrategi	0	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)	
1148		Naturskade - erstatninger						
	22	Naturskade, administrasjon	6 536	6 528 (-8)	6 536 (0)	6 536 (0)	6 536 (0)	
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket						
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 674	3 670 (-4)	3 674 (0)	3 674 (0)	3 674 (0)	
	71	Tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket	43 675	66 175 (+22 500)	51 675 (+8 000)	93 675 (+50 000)	43 675 (0)	
	72	Tilskudd til trebaserte innovasjonsprogrammer	0	19 500 (+19 500)	20 000 (+20 000)	50 000 (+50 000)	25 000 (+25 000)	
	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak	41 664	41 664 (0)	41 664 (0)	85 664 (+44 000)	21 664 (-20 000)	
	74	Tilskudd til industriell bruk av biomasse	2 742	2 742 (0)	2 742 (0)	17 742 (+15 000)	2 742 (0)	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.						
	50	Fondsavsetninger	1 203 053	1 203 053 (0)	1 203 053 (0)	1 360 053 (+157 000)	1 158 053 (-45 000)	
	77	Utviklingstiltak	246 880	246 880 (0)	232 880 (-14 000)	246 880 (0)	246 880 (0)	
1161		Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn						
	70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	14 229	14 215 (-14)	14 229 (0)	14 229 (0)	14 229 (0)	
	75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	10 166	10 156 (-10)	10 166 (0)	10 166 (0)	12 166 (+2 000)	
		Sum utgifter	16 954 203	17 014 199 (+59 996)	17 015 203 (+61 000)	17 561 703 (+607 500)	16 933 803 (-20 400)	
		Inntekter (i tusen kroner)						
4115		Mattilsynet						
	1	Gebyr m.m.	157 048	156 886 (-162)	157 048 (0)	133 048 (-24 000)	157 048 (0)	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	Forlik H, FrP, KrF, subsidiært V	A	Sp	V
	2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.	5 624	5 619 (-5)	5 624 (0)	5 624 (0)	5 624 (0)
4142		Landbruksdirektoratet					
	1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	40 609	40 569 (-40)	40 609 (0)	40 609 (0)	40 609 (0)
		Sum inntekter	224 058	223 851 (-207)	224 058 (0)	200 058 (-24 000)	224 058 (0)
		Sum netto	16 730 145	16 790 348 (+60 203)	16 791 145 (+61 000)	17 361 645 (+631 500)	16 709 745 (-20 400)

4.4 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitlene under rammeområde 11

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016).

4.4.1 Kap. 1100 og kap. 4100 Landbruks- og matdepartementet

Det foreslås bevilget kr 147 311 500 på kap. 1100 og kr 1 002 000 på kap. 4100.

Komiteen vil understreke regjeringens særlige ansvar for å sikre norsk matproduksjon gjennom å legge til rette for god dyrevelferd og å sikre norske forbrukere ren og trygg mat.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 146 061 000 på post 1.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

BIOØKONOMISENTER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet over NFD kap. 900 foreslår å bevilge 10 mill. kroner til oppstart av et bioøkonomisk senter på Hamar. Dette senteret er ment å kunne legge til rette for industriell satsing på det bioøkonomiske området, og knytte kapital og ideer sammen. Hamar har i dag betydelige kompetansemiljøer som arbeider med genressurser og bioøkonomi. Utvikling av jord og skog som basis for nye industrier er sentralt i det grønne skiftet. Det er viktig å skape et senter hvor det skapes grunnlag for kommersiell aktivitet basert på bioøkonomisk tenking.

Disse medlemmer viser til at dette er i tråd med anbefalingene fra det regjeringsoppnevnte innlandsutvalget, som har konkludert med at det er et betydelig potensial for næringsaktivitet knyttet til bio-

økonomien i Innlandet. Utvalget mener et nasjonalt bioøkonomisenter med utgangspunkt i Heidnerklyngen på Hamar kan bli en drivkraft for å utvikle grønn råstoffproduksjon for mat, fôr, energi og industrielle anvendelser, og å eksportere produkter, teknologi og tjenester til et globalt marked.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det allerede eksisterer et godt bioøkonomi-miljø på Hamar, bestående bl.a. av klyngen Arena Heidner i samarbeid med Kunnskapsparken og Høgskolen i Hedmark. Dette samarbeidet legger allerede til rette for industriell satsing på det bioøkonomiske området, og disse medlemmer ser ikke behov for at dette erstattes av et nytt bioøkonomisenter med særskilt bevilgning.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 963 000 på post 21.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

4.4.2 Kap. 1112 og kap. 4112 Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet

Det foreslås bevilget kr 92 417 000 på kap. 1112, post 50.

Komiteen viser til at det er Veterinærinstituttet som omhandles i dette kapitlet i Prop. 1 S (2015–2016). Komiteen er opptatt av at Veterinærinstituttet holder et høyt faglig nivå på kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap.

POST 50 KUNNSKAPSUTVIKLING, KUNNSKAPSFORMIDLING OG BEREDSKAP, VETERINÆRINSTITUTTET

Det foreslås bevilget kr 92 417 000 på post 50.

Komiteen mener at innenfor rammen av regjeringens forslag til statsbudsjett må de økonomiske rammene for Norecopa holdes minst på samme nivå som i 2015.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til Veterinærinstituttet med 3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener MRSA er et folkehelseproblem hvor svinebøndene står i fremste rekke for å holde smitten ute av landet. Disse medlemmer mener det sender et galt signal når kompensasjonssatsene ved sanering av svinebesetninger ikke bedre gjenspeiler driftstapene bøndene erfarer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener regjeringen må gjennomgå forskriften med henblikk på å øke kompensasjonssatsene.

Disse medlemmer mener det er behov for å øke innsatsen for mattrygghet og dyrevelferd. Disse medlemmer mener det må innføres en ny og forsterket kompensasjonsordning ved utbrudd av MRSA som fullt ut dekker det økonomiske tapet, herunder produksjonstap. Videre må Veterinærinstituttet være en spydspiss i arbeidet mot antibiotikaresistens på dyreområdet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det bevilges 10 mill. kroner ekstra til dette.

Disse medlemmer viser til at dyrevelferd i hele landet må være et prioritert satsingsområde og er derfor kritiske til en sentralisering av Veterinærinstituttet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å øke posten med 50 mill. kroner.

POST 52 (NY) KUNNSKAP, FORMIDLING OG BEREDSKAP, SOPPKONTROLL

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til budsjettforliket mel-

lom samarbeidspartiene og Innst. 2 S (2015–2016), der det er bevilget kr 2 500 000 til soppkontroll under Klima- og miljødepartementets budsjett kap. 1420 post 77.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016) der det er foreslått å bevilge 2,5 mill. kroner til soppkontroll og 7,5 mill. kroner til prosjekt «Jordbruk i skolegården».

4.4.3 Kap. 1115 Mattilsynet

Det foreslås bevilget kr 1 195 861 000 på kap. 1115.

Komiteen viser til at Mattilsynet har hovedansvaret for å føre tilsyn med at regelverket om mattrygghet, plantehelse, dyrehelse, dyrevelferd samt helse, kvalitet og forbrukerhensyn blir etterlevd i hele matproduksjonskjeden. Mattilsynet har også oppgaver knyttet til regelverksutvikling og internasjonalt arbeid. Området er sterkt preget av internasjonale rammevilkår.

Mattilsynet fører også tilsyn med at regelverk blir etterlevd på områder som ikke direkte har sammenheng med matproduksjon. Dette gjelder blant annet regelverk om planter og dyr som ikke inngår i matproduksjon, om kosmetikk og kroppspleieprodukter, om dyrehelsepersonell og om omsetning av reseptfrie legemiddel utenom apotek.

Mattilsynet skal arbeide etter følgende mål:

- Sikre helsemessig trygg mat og trygt drikkevann.
- Fremme god helse hos planter, landdyr og fisk
- Fremme god dyrevelferd og respekt for dyr
- Fremme helse, kvalitet og forbrukerhensyn
- Ivareta miljøvennlig produksjon

Komiteen støtter målene for Mattilsynets virksomhet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det er foreslått å øke posten med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at for tydeligere å få frem Mattilsynet sitt ansvarsområde må navnet endres til Mat- og dyretilsynet. Dette er særlig viktig når det etableres ordninger med dyrepoliti. Det

er Mattilsynet som er det viktigste organet for dyrevelferd.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre navn på Mattilsynet til Mat- og dyretilsynet.»

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 1 178 347 000 på post 1.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og viser til Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til økt bevilgning på 1 mill. kroner til en ny dyrepolitienhet plassert i Rogaland, samt økt bevilgning på 10 mill. kroner til Mattilsynet for kontroller av oppdrettsanlegg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at god plante- og dyrehelse gir trygg mat til norske forbrukere. Dette er et konkurransefortrinn vi vil bygge videre på. Disse medlemmer mener Mattilsynet må styrkes, for å ruste dem for den viktige rollen de har knyttet til bl.a. trygg mat og god dyrevelferd. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å styrke Mattilsynet med 20 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til Innst. 361 (2014–2015), jf. Meld. St. 16 (2014–2015), hvor det tydelig ble understreket at Mattilsynets rolle må styrkes, slik at det gis økt kapasitet til å gjennomføre kontroller, også der lusenivået er under grenseverdiene, justere produksjon, samt følge opp pålegg på anlegg som ikke oppfyller driftskravene. Med de nåværende utfordringer knyttet til lakselus i oppdrettsnæringen vil flertallet styrke Mattilsynet slik at kontrollen av oppdrettsnæringen vedrørende lus kan økes.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke Mattilsynet med ytterligere 10 mill. kroner til dette arbeidet.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å øke bevilgningen til å gjennomføre et pilotprosjekt

for å forbedre behandlingen av straffesaker som gjelder overgrep mot dyr, i første omgang gjennom en dyrepolitiordeining i Sør-Trøndelag politidistrikt som et prøveprosjekt på tre år. I 2014 mottok Mattilsynet nærmere 7 300 bekymringsmeldinger, men bare 38 av de 7 300 bekymringsmeldingene endte i anmeldelse. I tillegg ble 365 dyrekrimssaker politianmeldt av privatpersoner. Dette medlem vil styrke myndighetenes ressurser for å styrke arbeidet med å sikre dyrevelferden. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å utvide prosjektet til å inkludere to nye dyrepolitienheter, som foreslås lokalisert til Rogaland og Akershus. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås 2 mill. kroner til oppfølging hos Mattilsynet og 5,8 mill. kroner til politiet under rammeområde 5 som foreslått i Innst. 2 S (2015–2016).

POST 22 REGULERINGSPREMIE TIL KOMMUNALE OG FYLKESKOMMUNALE PENSJONSKASSER

Det foreslås bevilget kr 13 314 000 på post 22.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

POST 71 TILSKUDD TIL ERSTATNINGER, OVERSLAGSBEVILGNING

Det foreslås bevilget kr 4 200 000 på post 71.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

4.4.4 Kap. 4115 Mattilsynet

Det foreslås bevilget kr 157 048 000 på kap. 4115 post 1 Gebyr.

Komiteen viser til at på post 1 blir gebyrordningene under Mattilsynet ført. Dette omfatter gebyr fra oppgaver som Mattilsynet gjør for konkrete brukere og gebyr for tilsyns- og kontrolloppgaver der disse retter seg mot konkrete brukere. Satsene er lønns- og prisjustert.

Inntektene på post 2 kommer blant annet fra oppgaver Mattilsynet gjør for annen forvaltning, f.eks. tilsyn med omsetning av reseptfrie legemidler utenfor apotek, tilsyn med levende GMO, pluss oppgaver som knytter seg til miljørettet helsevern i kommunene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser for øvrig til Prop. 1 S

(2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å redusere posten med 24 mill. kroner.

Dette gir rom for en reduksjon av kjøttkontrollgebyret. Det vil være et viktig tiltak for å bedre økonomien og trygge arbeidsplasser i næringsmiddelindustrien.

4.4.5 Kap. 1136 og kap. 4136 Kunnskapsutvikling m.m.

Det foreslås bevilget kr 222 659 000 på kap. 1136 og kr 19 775 000 på kap. 4136.

Komiteen har fulgt sammenslåingen av Bioforsk, Norsk Institutt for skog og landskap og Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning til ett institutt – NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi), og har merket seg at dette er operativt fra 1. juli 2015. Komiteen har videre merket seg at interimstyret har utarbeidet og vedtatt strategier for det nye instituttets samlede virksomhet. NIBIO skal levere kunnskap av høy kvalitet og være nasjonalt og internasjonalt konkurransedyktig. Instituttet skal ha en viktig rolle i realisering av Norges muligheter innen bioøkonomi. Komiteen ser høyt kunnskapsnivå og forskningsnivå som en helt sentral forutsetning for at Norge skal ligge i forkant innen bioøkonomi og mer generelt som en sentral forutsetning for en positiv utvikling innen norsk landbruk. Som innenfor alt annet næringsliv vil høy kvalitet på kunnskap og kompetanse gi konkurransekraft til landbruket.

Komiteen støtter omtale og mål for virksomheten. En sammenslåingsprosess krever stor innsats, men komiteen ser det som et viktig steg mot å skape et kunnskapsmiljø som vil kunne gi Norge gode forutsetninger for å gripe de mulighetene som forventes å komme innen bioøkonomien og «det grønne skiftet».

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til alternativt budsjett, der det foreslås å bevilge 3 mill. kroner ekstra til NIBIO.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2

S (2015–2016), der det er foreslått å øke posten med 100 mill. kroner. Dette medlem mener sammenslåingsprosessen er kraftig underfinansiert av flertallspartiene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er helt avgjørende å styrke forskningsinnsatsen betydelig om målet om økt matproduksjon på norske ressurser skal nås.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å bevilge 5 mill. kroner til Norsøk på egen post.

4.4.6 Kap. 1137 Forskning og innovasjon (bevilgningen går i kirke-, utdannings-, og forskningskomiteen)

POST 50

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener forskning og utvikling er viktig innenfor utvikling av landbruket i Norge. Dette medlem viser til at hele fjørfebransjen har stilt seg bak et initiativ som heter Fjørforsk, med ønske om nye fasiliteter for forskning og kunnskapsformidling. Dette medlem viser til at NMBU har stilt ferdig regulert tomt til disposisjon, og at næringen tar ansvar for byggingen og overdrar forsøkshuset vederlagsfritt til NMBU. Dette medlem viser til at næringen vil ta ansvar for aktivitet i bygget, sammen med NMBU, som vil bruke det til forskning og undervisning. Dette medlem viser til at kalkulert kostnad for bygget er 42 mill. kroner. Dette medlem ber regjeringen se på muligheter for å sikre finansiering av forsøkshuset.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det er foreslått å øke posten med 7,3 mill. kroner for å reversere regjeringens kutt i tilleggsprosjekten.

POST 51

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ser det som viktig å styrke forskningen innen jord og skog. Disse medlemmer understreker betydningen av den forskningen som gjøres ved primærnæringsinstituttene, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å styrke basisbevilgningen med 2,5 mill. kroner på neste års budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å øke posten med

3,2 mill. kroner for å reversere regjeringens kutt i tilleggspolisjonen.

4.4.7 *Kap. 1138 Støtte til organisasjoner, kan overføres*

Det foreslås bevilget kr 31 400 000 på kap. 1138.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) hvor det foreslås bevilget kr 31 400 000. Flertallet viser til at bevilgningen går til støtte til organisasjoner og til internasjonalt skogpolitisk samarbeid. Flertallet viser til at formålet med posten Støtte til organisasjoner er å holde oppe aktiviteten i organisasjoner som arbeider innenfor landbruks- og matpolitiske satsingsområder. Størrelsen på tilskuddene blir blant annet fastsatt ut fra en vurdering av aktivitetsnivået til organisasjonene, deres finansielle situasjon og annen finansiering som organisasjonene mottar. Flertallet viser til at bevilgningen er fordelt mellom 30 organisasjoner, fem flere enn i 2015. Regjeringen har behandlet søknader fra 34 organisasjoner, i tillegg til de 14 organisasjonene som har samarbeidsavtale med regjeringen, og som derfor ikke søker årlig.

Flertallet viser til at det er flyttet kr 5 000 000 fra kap. 1136 post 50, som skal gå til stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK) sitt arbeid med å fremme produksjon og forbruk av økologisk mat, og på den måten støtte opp om Stortinget sitt mål om 15 pst. økologisk mat.

Flertallet viser til at posten Internasjonalt skogpolitisk samarbeid skal dekke Norge sin del av finansieringen av internasjonale skogpolitiske prosesser, tilskudd til organisasjoner, kostnader til rapportering og annet.

Flertallet viser til at regjeringen arbeider med en egen stortingsmelding om skog- og trenæringen, som vil legges frem for Stortinget i 2016.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Dette flertallet viser til budsjettforliket og viser til Innst. 2 S (2015–2016) og gir tilslutning til økt bevilgning på 2,4 mill. kroner hvorav Nettverk for GMO-fri mat får bevilget 1,5 mill. kroner, NOAH får bevilget 0,5 mill. kroner, Matsentralen får bevilget 0,3 mill. kroner og Dyrevernalliansen får bevilget 0,1 mill. kroner. Videre gir dette flertallet sin tilslutning til en reversering av foreslått kutt til støtte til organisasjoner på samlet 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener støtten til organisasjonene burde vært styrket. Frivilligheten spiller en viktig rolle i utvikling av norsk matproduksjon. Disse medlemmer mener derfor den frivillighetslinje regjeringen har lagt seg på, forverrer disse arbeidsvilkår både med henblikk på det beløp som er foreslått bevilget, og at samarbeidsavtaler i realiteten ikke videreføres. Det har heller ikke gjort enkelte organisasjoners arbeidsvilkår lettere ved at flere har mistet sine kontorplasser samlokalisert til med offentlig forvaltning.

Disse medlemmer er derfor imot at treårige samarbeidsavtaler gjøres om til 1 år; i realiteten er dette ikke en samarbeidsavtale utover årlig bevilgning. Dette strider etter disse medlemmers mening mot Stortingets vilje.

På denne bakgrunn fremsetter disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å videreføre Landbruks- og matdepartementets samarbeidsavtaler med frivillige organisasjoner med samme tidsperiode som tidligere (på tre år).»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet mener støtten til organisasjonene bør økes og foreslår å bevilge 6 mill. kroner til disse. Dyrevernorganisasjonen NOAH bør tildeles støtte, og Arbeiderpartiet er tilfreds med at disse er hensyntatt i budsjettforliket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener dessuten at Geitmyra matkultursenter også bør styrkes og tildeles økt økonomisk støtte. De gjør en uvurderlig jobb særlig overfor de unge og forståelsen av mat, og er en god modell som burde vært etablert flere steder i landet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Innst. 2 S (2015–2016), der Kristelig Folkeparti foreslår å gi tilskudd til Matsentralen i Oslo på 0,3 mill. kroner. Dette medlem mener Matsentralen i Oslo gjør et viktig arbeid med å redusere matsvinn.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Innst. 2 S (2015–2016), der Kristelig Folkeparti foreslår å gi tilskudd til Nettverk for GMO-fri mat på 1,5 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at Nettverk for GMO-fri mat og før koordinerer GMO-arbeidet på vegne av 16 miljø-, solidaritets-, landbruks- og forbrukerorganisasjoner i Norge. Til sammen representerer de over 1,4 millioner medlemmer. Disse

medlemmer mener Nettverk for GMO-fri mat gjør et viktig arbeid med å løfte tema knyttet til GMO. Disse medlemmer mener det er mange vanskelige spørsmål knyttet til GMO og mener det er viktig at disse løftes høyere i den offentlige debatten.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å øke posten med 10 mill. kroner. Dette vil både reversere regjeringens kutt og gi rom for å heve alle tilskudd med 30 pst. utover dette. Dette medlem vil styrke NBU og GMO-nettverket ytterligere.

De frivillige organisasjonene har gradvis blitt svekket av det nåværende flertallet. Politikken for organisasjonene har vært uforutsigbar og svak. Dette medlem viser til at organisasjonene under Landbruks- og matdepartementet har en viktig rolle for å styrke bevisstheten rundt mat, landbruk og bygder.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det i dag gjøres mye bra arbeid med å styrke dyrevelferden i Norge, men at det gjennom blant annet offentlig støtte til organisasjoner, kan gjøres mer på dette området. NOAH er en av de tre største organisasjonene som arbeider for dyrevelferd i Norge, og bør motta offentlig støtte slik mange andre dyrevelferdsorganisasjoner gjør det i dag, da NOAH også fyller de overordnede inngangskriteriene for organisasjonsstøtte. NOAH er den organisasjonen som anmelder flest dyremishandlingsaker, og favner bredest innenfor saksfeltet dyrevelferd i sitt arbeid. NOAH arbeider også for grønn næringsutvikling, og samarbeider f.eks. med universiteter om Meatless Monday.

For å styrke det offentlige støtte til organisasjoner som arbeider med å styrke dyrevelferden i Norge, viser komiteens medlem fra Venstre til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at NOAH støttes med 0,5 mill. kroner og at støtten til Dyrevernalliansen økes med 0,1 mill. kroner i 2016 gjennom Landbruks- og matdepartementets støtteordning til ulike organisasjoner. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at tilskuddet til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk, foreslått til 1,5 mill. kroner i 2016, bør avvikles. Organisasjonen har som eneste formål å undergrave Stortingets rovdyrforlik.

(NY) POST 72 STIFTELSEN NORSK SENTER FOR ØKOLOGISK LANDBRUK (NORSØK)

Komiteen viser til regjeringens forslag om at midlene til stiftelsen Norsk senter for økologisk land-

bruk (NORSØK) foreslås flyttet fra kap. 1136, post 50 Kunnskapsutvikling m.m. til kap. 1138, post 70 Støtte til organisasjoner. Komiteen mener at for å oppnå høyere grad av varig fruktbarhet i jorda, nok rent vann, dyrevern, naturmangfold og lokal mattrygghet, er økologisk landbruk et viktig alternativ og supplement til annet landbruk. Arbeidet som gjøres i stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK) står helt sentralt for å få til dette. For å stimulere til økt økologisk produksjon er det nødvendig med målretta bruk av kunnskapsutviklingsmidler, forskningsmidler og midler til kunnskapsformidling i en kombinasjon. Komiteen mener at det må bli en mer stabil og forutsigbar situasjon for stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK). Komiteen mener derfor at det bør opprettes en egen ny post 72 «stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK)» under kap. 1138. Disse midlene skal gå til stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK) sitt arbeide for å fremme økologisk produksjon og forbruk. Forskning og utvikling dekkes innenfor rammen. På den måten støttes opp om Stortingets økologiske målsetning på 15 pst. innen 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader om støtte til organisasjoner i landbruket på kap. 1138 post 70, og til den åpne høringen i næringskomiteen, der NORSØK etterlyste større forutsigbarhet i støtten. Disse medlemmer støtter dette, og mener samarbeidsavtaler med departementet som vil innebære at det gis støtte over 3, år vil være det som gir størst forutsigbarhet.

4.4.8 Kap. 1139 Genressurser, miljø- og ressursregistreringer

Det foreslås bevilget kr 22 519 000 på kap. 1139.

Komiteen mener det er viktig å videreføre arbeidet med å forbedre miljø- og ressurskunnskapene. Komiteen mener videre det er behov for å bedre kunnskapen om truede og sårbare arter, slik at man på best mulig måte kan ta hensyn til slike unike verdier. Komiteen understreker videre at det er nødvendig med god kunnskap om og god oversikt over miljøverdier og ressurser for å få til bærekraftig arealbruk, ressursbruk og næringsvirksomhet.

POST 71 TILSKOTT TIL GENRESSURSFORVALTNING OG MILJØTILTAK

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og viser til Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til økt bevilgning på 1,5 mill. kroner til støtte til

hestesentrene Norsk Fjordhestsenter i Nordfjordeid og Nord-Norsk Hestesenter i Målselv.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å øke posten med 1,5 mill. kroner for bevaring av norske hesteraser.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å bevilge 5 mill. kroner for å starte et program for å gjøre Norge selvforsynt med bier til pollinering.

4.4.9 Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

Det foreslås bevilget kr 427 995 000 på kap. 1142 og kr 40 609 000 på kap. 4142.

Komiteen viser til at hovedformålet med bevilgningen er drift av Landbruksdirektoratet som utøvende forvaltningsorgan for de sentrale landbrukspolitiske virkemidlene og et støtte- og utredningsorgan for Landbruks- og matdepartementet. Komiteen har merket seg at hovedoppgavene for direktoratet er å bidra til samordnet, helhetlig og effektiv forvaltning av økonomiske så vel som juridiske virkemidler rettet mot primærlandbruket, landbruksbasert næringsmiddelindustri og handel.

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget kr 219 929 000 på post 1.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslaget til bevilgning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Norge har satt i verk omfattende tiltak mot antibiotikaresistente bakterier (MRSA). Det kan i dag gis pålegg om nedslaktning av svinebesetninger ved funn av MRSA, noe som er viktig for å holde resistensproblemene nede. Dagens erstatningsordninger dekker imidlertid bare en liten andel av det reelle produksjonstapet bonden kan få, noe som er svært uheldig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er kritiske til at regjeringen ikke gjør noe med dette i sitt forslag til statsbudsjett, og at heller ikke budsjettforliket bidrar til å rette opp dette. Arbeiderpartiet vil gi økt kompensasjon til de bønde-

ne som gjør en innsats og slakter ned grisebesetningene ved utbrudd av MRSA-bakterier, og har i alternativt budsjett foreslått å øke bevilgningen med 10 mill. kroner på neste års budsjett. Disse medlemmer støtter vedtaket fra budsjettforliket om at regjeringen må gjennomgå forskriften om kompensasjon for produksjonstap.

(NY) POST 70 BEREDSKAPSLAGER MATKORN

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til komiteens merknad i behandlingen av statsbudsjettet for 2015, hvor det bes utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse for norsk matforsyning. Flertallet viser til Forsvarssjefens fagmilitære råd som tydelig slår fast at det ikke er realistisk å legge til grunn lang varslings- tid for kriser i nærområdene. Ekspertgruppen for forsvaret i Norge sier videre at den sivile beredskapen må styrkes for å understøtte forsvaret og ivareta borgerens behov i en krisesituasjon. I tillegg har Forsvarets forskningsinstitutt utarbeidet et notat som konkluderer med at alvorlige klimarelaterte hendelser kan få betydning for Norges forsynings-situasjon for både mat og fôr. FFI slår fast i notatet at bedring av matberedskapen i tråd med regjeringens politiske plattform bare kan oppnås gjennom en strukturert og kunnskapsbasert prosess.

Flertallet ber regjeringen om å utarbeide en grundig risiko- og sårbarhetsanalyse hvor matproduksjon, matforsyning og beredskap inngår som en del av samfunnsikkerhetsperspektivet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Stortinget 26. november 2013 vedtok en anmodning til regjeringen om å utrede behovet for en ordning med kornlager. Denne anmodningen ble oversendt Landbruks- og matdepartementet (LMD), som gikk grundig gjennom det foreliggende materialet. Departementet fant da grunn til å be NILF belyse flere forhold. Som en del av løpende forvaltningsrettede oppgaver ble NILF, i oppdragsbrev fra LMD til NILF 5. mars 2014, bedt om å utrede behovet for en ordning med kornlager med følgende mandat for utredningen:

«Norsk matforsyning er basert på at både nasjonal produksjon og import langt på vei kan opprettholdes også i kriser, jf. St.meld. nr. 22 (2007–2008) kap. 5.8. Utredningen skal omfatte forhold som er relevant å få belyst med tanke på sikkerhet for forsyning av matkorn.»

Disse medlemmer peker på at NILF den 11. juni 2014 leverte rapporten Notat 2014–12 Marked fra regulering: Vurdering av statlige lagringstiltak for sikker matforsyning til Landbruks- og matdeparte-

mentet. Disse medlemmer viser til at følgende forhold ble vurdert i rapporten:

- Norsk matkornproduksjon og importbehov, utvikling og framtidssutsikter.
- Verdensmarkedet for matkorn – Produksjon, forbruk, lager, markedsforstyrrelser og prisvariasjoner som følge av varierende tilbud og etterspørsel, utvikling og framtidssutsikter.
- Mest sannsynlige krisesituasjoner for norsk matkornforsyning.
- Mulige konsekvenser for norsk matkornforsyning og norske melpriser av mulige markedsforstyrrelser på verdensmarkedet.
- Beskrive beredskapslagring av matkorn i land det er relevant å sammenlikne med Norge.
- Skissere en mulig beredskapsordning i Norge, herunder størrelsen på lageret koplet til ulike krisescenarier, plassering av lagrene, samt en samfunnsøkonomisk analyse av nytte målt mot kostnader. Det må også vurderes ulike kriterier for uttak av korn fra beredskapslageret. Et alternativ med økt sikkerhet gjennom handelsavtaler med andre land eller plassering av beredskapslageret i utlandet skal også beskrives.
- Andre relevante forhold.

Disse medlemmer viser til rapportens konklusjon, som viser at det ikke er behov for å opprette beredskapslager for korn. Rapporten oppsummerer slik:

«Norge har i dag høy sikkerhet på forsyning av matkorn. Norsk forsyningssikkerhet er basert på vel fungerende verdensmarkeder for korn. Det må imidlertid regnes med økende prisisiko i globale markeder, og det kan tenkes at markedene i korte perioder kan ha nedsatt funksjonsevne. De norske verdikjedene for matkorn, mel- og bakervarer kan håndtere slik risiko. Statlig regulert lagring av matkorn kan vanskelig styrke den norske forsyningssikkerheten merkbart, men kan i stedet svekke markedsaktørenes motiv for egen risikohåndtering. Om tilpasningsevnen i det norske markedet skal bedres, er det grunn til å vurdere tiltak som styrker den nasjonale tilpasningsevne til varierende internasjonale markedsforhold.»

Disse medlemmer mener at det er unødvendig (og til dels sløsing med ressurser) å foreta nok en gjennomgang av dette.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å bevilge 10 mill. kroner til å etablere Beredskapslager for matkorn.

4.4.10 Kap. 1144 Regionale og lokale tiltak i landbruket

Det foreslås bevilget kr 4 118 000 på post 77.

Komiteen viser til at formålet med bevilgningen er å:

- Styrke Fylkesmannens rolle som kompetansesenter for kommunene
- Bidra til desentralisering av ansvar og myndighet til kommunene på landbruksområdet

Tidligere midler på denne posten er bl.a. blitt brukt til å følge opp KOSTRA-rapporteringen på forvaltning av landbruksareal, arbeid innenfor rovviltforvaltningen, følge opp EUs rammedirektiv for vann i fylker med mye arealavrenning og prosjektsamarbeid på landbruksområdet mellom Norge og Russland. Komiteen har merket seg at samarbeid med KS også er videreført gjennom prosjektet «Landbruk som en aktiv del av lokal samfunnsutvikling».

Komiteen viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

(NY) POST 78 JORDVERNSTRATEGI

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det er foreslått å bevilge 50 mill. kroner for tiltak for å følge opp jordvernstrategi.

4.4.11 Kap. 1148 Naturskade – erstatninger

Det foreslås bevilget kr 188 736 000 på kap. 1148.

Komiteen viser til at Stortinget vedtok en ny lov om erstatning for naturskader i 2014. Landbruksdirektoratet vil være ansvarlig myndighet for statens naturskadeordning. Håndteringen av skadesakene vil skje etter en ren forvaltningsmodell, og loven åpner for at en større del av skadene enn etter gjeldende lov kan dokumenteres av den skadelidte. Dette vil kreve utvikling av et nytt saksbehandlingssystem, og komiteen støtter dette.

Komiteen har merket seg at klimaforskerne varsler at man må regne med mer ekstremvær i årene som kommer. Med mer ekstremvær følger flere og mer omfattende naturskader. Det er derfor viktig at man har en velfungerende naturskadeordning og en velfungerende beredskap knyttet til naturskade og ekstremvær.

4.4.12 Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket

Det foreslås bevilget kr 91 755 000 på kap. 1149.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) hvor det foreslås be-

vilget kr 91 755 000, som skal fordeles som tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket, tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, tilskudd til økt bruk av tre, tilskudd til skog-, klima og energitiltak og tiltak for industriell bruk av biomasse.

Komiteen viser til at regjeringen i 2016 vil starte oppfølgingen av klimaforliket innenfor skogsektoren på flere områder, og at det til sammen blir satt av kr 33 000 000 til tettere planting ved forynging av skog, gjødsling av skog og til styrking av skogplanteforedlingen.

Komiteen viser til at bevilgningen fra Skogfrøverket fra kap. 1139 post 71 fra 2016 blir flyttet til kap. 1149 post 73 Tilskudd til skog-, klima og energitiltak, for å gi en mer helhetlig fremstilling av det offentlige engasjementet i skogfrøforsyningen.

Komiteen viser til at regjeringen arbeider med en egen stortingsmelding om skog- og trenæringen, som vil legges frem for Stortinget i 2016.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser for øvrig til Prop. 1 S (2015–2016) med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Innst. 2 S (2015–2016) og støtter forslag til bevilgning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet legger til grunn at en vitalisering av norsk skogindustri er avgjørende for det grønne skiftet og for verdiskapingen og systemsettingen i skognæringen. Dette krever kapital.

Disse medlemmer vil peke på at det i Investinor er øremerket 500 mill. kroner til investeringer innen skogsektoren. Det har imidlertid vist seg at Investinors investeringsstrategi fører til at midlene i liten grad kan bidra til den ønskede vitaliseringen av industrien. Disse medlemmer mener derfor at det må åpnes for at Investinor også skal kunne investere i modne bedrifter i skogsektoren, forutsatt at de krav som er satt til avkastning og andre investeringskriterier er oppfylt. Dette vil gi Investinor mulighet for å gå inn i eksisterende skogindustri med sikte på restrukturering, omstilling og utvikling av nye forretningsmodeller.

Disse medlemmer viser til at det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2015 ble foreslått at Investinors mandat må justeres, for å bidra til at disse midlene kan investeres både i tidlig fase, ekspansjonsfase og i moden fase.

Disse medlemmer legger til grunn at norske skogeiere som gruppe bør ha særlig interesse av å reise kapital til den nødvendige vitaliseringen av norsk skogindustri. Skogeierne har store verdier knyttet til stående skog. Verdien av denne skogen er imidlertid avhengig av lønnsom avsetning av tømmeret. Dis-

se medlemmer mener derfor at det bør vurderes å legge til rette for å omplassere deler av skogkapitalen til industrikapital. En slik omplassering kan om mulig skje ved at skogeieren ved hogst får mulighet for å avsette midler til et investeringsfond for investeringer i norsk skogindustri etter de samme prosedyrer som i dag gjelder for avsetning til skogfond. Disse medlemmer vil derfor be om at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2017 legger fram en vurdering av om det kan etableres en ordning som stimulerer skogeiere til å omplassere skogkapital til industrikapital.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg med glede at Arbeiderpartiet synes å ha fått en nyvunnen omsorg for landets skogressurser. Det er på overtid ettersom norsk treforedlingsindustri i perioden 2005–2013 ble halvert grunnet bl.a. manglende fokus på norsk konkurransekraft og konkurranseevne. Siden regjeringsskiftet er det iverksatt en rekke tiltak, fra sterk satsing på samferdsel generelt til satsing på skogsbilveger og transporteffektivitet spesielt, som har styrket mulighetene for å bygge opp igjen norsk treforedlingskapasitet. Disse medlemmer vil peke på at det i Sundvolden-erklæringen står at man vil «søke å etablere nye kapitalkilder for utvikling av lønnsom produksjon av nye trebaserte produkter, eksempelvis ved å åpne for at skogfondet kan brukes til investeringer i industriformål».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet har merket seg at regjeringserklæringen tar til orde for å mobilisere skogeierkapital til investeringer i skogindustri. Disse medlemmer ber regjeringen utrede hvordan dette best kan gjøres, og legge frem et forslag til modell i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2016.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å øke satsingen på skog med 144 mill. kroner.

POST 71 TILSKUDD TIL VERDISKAPINGSTILTAK I SKOGBRUKET, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 43 675 000 på post 71.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og viser til Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til økt bevilgning på 22,5 mill. kroner til tilskudd til tømmerkaier langs kysten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det fortsatt er særdeles viktig å bygge ut infrastruktur i skog for å kunne ta ut mer virke. Arbeiderpartiet vil i sitt alternative budsjett øke bevilgningen til skogsbilveger med 8 mill. kroner utover det som ligger i regjeringens forslag og budsjettforliket. Arbeiderpartiet er svært fornøyd med budsjettforliket som styrker tømmerkaier med 22,5 mill. kroner.

POST 72 TILSKOT TIL AUKA BRUK AV TRE

Det er ikke foreslått bevilgninger på post 72.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket og viser til Innst. 2 S (2015–2016), og gir tilslutning til å videreføre tilskuddet til økt bruk av tre i 2016 med 19,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet stiller seg undrende til forslaget om å kutte støtte til trebasert innovasjon. Dette er jo av de områder som det må satses betydelig på i fremtiden. En bærebjelke i det grønne skiftet må etter Arbeiderpartiets oppfatning være at man i større grad enn i dag utnytter skogen. Arbeiderpartiet har foreslått å øke bevilgningen til trebasert innovasjon og er av den oppfatning at budsjettforliket og Kristelig Folkeparti og Venstres innsats her er svært bra.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Innst. 2 S (2014–2015), der Kristelig Folkeparti foreslår å bevilge 25 mill. kroner til bygging av tømmerkaier. Dette medlem mener skognæringen har et større potensial for verdiskaping enn det som blir utnyttet i dag. Dette medlem mener at infrastruktur er viktig for å kunne utnytte skogressursene som er tilgjengelige og at tømmerkaier er viktig for å kunne transportere trevirke fra hogstområder til områder for videreforedling. Dette medlem mener utbygging av tømmerkaier vil bidra til å styrke skogbruksnæringen i Norge.

Dette medlem viser til Innst. 2 S (2014–2015), der Kristelig Folkeparti foreslår å videreføre tilskudd til økt bruk av tre med 19,5 mill. kroner. Dette medlem mener Trebasert Innovasjonsprogram er et viktig virkemiddel for å utvikle nye arbeidsplasser innen bioøkonomi. Dette medlem mener det er viktig at det skapes nye konsepter med bakgrunn i bruk av trevirke. Dette medlem mener norsk næringsliv har betydelige muligheter til å realisere nye forretningskonsept innen bioøkonomi med trevirke som materiale. Dette medlem me-

ner Trebasert Innovasjonsprogram spiller en viktig rolle ved å legge grunnlag for nye arbeidsplasser innen bioøkonomi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til regjeringens forslag om å avvikle tilskuddet til økt bruk av tre som en del av verdiskapnings- og utviklingstiltak i skogbruket.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2014–2015), hvor det foreslås å videreføre programmet med 25 mill. kroner i 2016.

POST 74 TILTAK FOR INDUSTRIELL BRUK AV BIOMASSE, KAN OVERFØRES

Det foreslås bevilget kr 2 742 000 på post 74.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er satt av 15 mill. kroner ekstra på posten. Dette er foreslått som støtteordning for frakt av dyrefôr produsert av slakteavfall.

4.4.13 Kap. 1150 og kap. 4150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.

Det foreslås bevilget kr 14 389 377 000 på kap. 1150.

Komiteen viser til at det ble inngått avtale mellom faglagene og staten i årets jordbruksoppgjør som ble behandlet i Stortinget, jf. Prop. 127 S (2014–2015) og Innst. 385 S (2014–2015). Det vises til de merknader og anførsler som er gjort i denne forbindelse.

POST 50 TILSKOTT TIL ERSTATNINGER M.M

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og Innst. 2 S (2015–2016), der det er foreslått å øke posten med 150 mill. kroner. Dette er investeringsmidler utenfor rammen av jordbruksavtalen.

Dette medlem viser til at kravet om løsdrift vil utløse et betydelig investeringsbehov i landbruket. For å opprettholde en variert bruksstruktur er det et mål at disse investeringsmidlene skal rettes inn mot små og mellomstore bruk.

Dette medlem har i sitt alternative budsjett foreslått en bevilgning på 7 mill. kroner til profilering av norsk mat og støtte til blant annet matfestivaler.

POST 77 UTVIKLINGSTILTAK, KAN OVERFØRAST

Komiteens medlem fra Venstre viser til at det gjentatte ganger er avslørt at den norske pelsdyrnæringen er under enhver kritikk. Stortinget var, gjennom behandlingen av dyrevernmeldingen i 2002, svært klare på at det skulle skje en vesentlig forbedring når det gjaldt dyrevelferden i næringen innen 2013. Det er dessverre ingen merkbar forbedring å spore. Dette medlem mener derfor at Norge nå bør følge etter land som Sverige, Danmark, Sveits og Østerrike, som enten har strammet inn eller lagt ned sin pelsdyrnæring. Som et ledd i en slik norsk avvikling viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til budsjett for 2016, slik det er foreslått i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det gis en omstillingsstøtte på 14 mill. kroner for bønder som driver med pelsdyroppdrett, som innføres fra og med neste jordbruksperiode. En slik omstillingsstøtte finansieres ved å fjerne subsidiene på 14 mill. kroner til avløserordningen i pelsdyrnæringen.

4.4.14 Kap. 1151 Til gjennomføring av reindrifts-avtalen

Det foreslås bevilget kr 113 000 000 på kap. 1151.

Komiteen viser til at det ble inngått avtale mellom partene i årets forhandlinger om reindrifts-avtale som ble behandlet i Stortinget, jf. Prop. 68 S (2014–2015) og Innst. 255 S (2014–2015). Det vises til de merknader og anførsler som er gjort i denne forbindelse.

4.4.15 Kap. 1161 Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn

Det foreslås bevilget kr 24 395 000 på kap. 1161.

POST 70 TILSKUDD TIL STATSKOG SFs
MYNDIGHETSOPPGAVER OG
SEKTORPOLITISKE OPPGAVER

Det foreslås bevilget kr 14 229 000 på post 70.

Komiteen understreker at Statskog SF har en viktig rolle i å forvalte statens eiendommer på en miljøvennlig, areal- og ressursmessig tjenlig måte for samfunnet.

Komiteen er også positiv til at Statskog SF ønsker å legge til rette for friluftsliv på foretakets areal. Komiteen viser til at Statskog SF har oppgaver etter lov om skogsdrift i statsallmenninger og etter fjelloven. Komiteen er positiv til en aktiv forvaltning av skogressursene i statsallmenningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er sterkt imot en delvis eller hel privatisering av Statskog slik regjeringen har tatt til orde for. Disse medlemmer mener det arronderings- salg som har pågått etter kjøpet av Borregaards skoger nå har kommet langt nok, og at arronderingssalget nå må stanses. Flere skogeiendommer som nå selges, er av en slik størrelse at de har betydning både for Statskogs egen drift og ikke minst for flere lokalsamfunns adgang til jakt, fiske og fritid. Et ytterligere arronderingssalg slik regjeringen tar til orde for, vil etter disse medlemmers syn forringe en god og effektiv drift for Statskog, og forringe muligheter for allmennhetens adgang til jakt og fiske. Disse medlemmer foreslår derfor følgende:

«Stortinget ber regjeringen stanse ytterligere arronderingssalg av Statskog SF sine eiendommer.»

POST 75 TILSKUDD TIL OPPSYN I
STATSALLMENNINGER

Det foreslås bevilget kr 10 166 000 på post 75.

Komiteen viser til at oppsyn i statsallmenning skjer både gjennom fjelloppsynet og det offentlig- rettslige oppsynet Statens naturoppsyn driver. Komiteen viser til at fjellstyrenes virksomhet er hjemlet i fjelloven. Komiteen viser til at fjellstyrene kan ansette oppsynsmenn til å føre tilsyn med statsallmenningen, som blir lønnet av fjellkassa. Når ansettelsen er i samsvar med oppsynsordningen som departementet har godkjent, har fjellstyrene krav på å få refundert halvparten av lønnsutgiftene fra denne posten. Komiteen viser til at fjelloppsynet har i oppgave å bidra til bærekraftig bruk av statsallmenningene, ved å forebygge miljøkriminalitet og bidra til at offentligrettslige vedtak blir overholdt, samt utføre oppgaver for grunneieren (Statskog SF).

Komiteen viser til at den skogfaglige forvaltningen er tillagt Statskog SF. Videre viser komiteen til at fjellstyrene velges av kommunestyrene i kommuner med statsallmenning og forvalter til sammen omtrent 27 millioner dekar statsallmenningsareal i Sør- og Midt-Norge.

Komiteen mener at fjellstyrenes funksjoner er viktige og ser behovet for stabilitet i fjellstyrenes finansiering for å utvikle en stabil høy kompetanse på de tjenester som skal selges til Statens naturoppsyn.

Komiteen viser til at Statskog SF er grunneier i statsallmenninger. Videre viser komiteen til at fjellstyrene velges av kommunestyrene i kommuner med statsallmenning, og har viktige forvaltningsoppgaver. Komiteen mener fjellstyrenes funksjoner er viktige og ser behovet for stabilitet i fjellstyrenes finansiering.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet ønsker å styrke fjellstyrenes egne inntektsmuligheter. Dette bør gjelde bl.a. på prising av jakt og fiske. Disse medlemmer viser til at det skal etableres et lovutvalg som skal gjennomgå lovverket for statsallmenningene. Det ligger innenfor utvalgets mandat å foreta en gjennomgang av fordelingen av de løpende grunneierinntektene i statsallmenninger mellom vedkommende fjellkasse og grunneierfondet.

Disse medlemmer viser til at over 80 prosent av Norges skogareal eies av private grunneiere. Både i disse og i Statskogs skoger drives det utstrakt jakt-, fiske- og friluftaktivitet, noe som vil fortsette også etter gjennomføringen av arronderingssalg i Statskog SF.

Disse medlemmer viser for øvrig til landbruks- og matministerens svar av 26. oktober 2015 på skriftlig spørsmål fra næringskomiteens leder Geir Pollestad, der det tydelig fremkommer at Statskog SFs tidligere gjennomførte utredning viser at det er grunnlag for å utvide arronderingssalg som ble igangsatt av den rød-grønne regjeringen med ytterligere 150 000 dekar utover de 600 000 dekar som allerede er planlagt. Dette vil kunne gjennomføres under de samme forutsetninger som det pågående salget. Arronderingssalg har så langt bidratt til å

styrke det lokale private eierskapet til skogressurserne. De siste oversiktene fra Statskog SF viser at det så langt er solgt 151 eiendommer som til sammen utgjør 281 000 dekar, fordelt på 73 kommuner i 16 fylker. 71 prosent av eiendommene er solgt til lokale kjøpere, mens 21 prosent er solgt til kommuner og til Miljødirektoratet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at regjeringen Stoltenberg II varslet et arronderingssalg på 600 000 dekar. Dette medlem viser til at regjeringen skapte stor usikkerhet med sine varsler om utsalg og privatisering av Statskog. Dette medlem er glad for at prosessen endte med en helt marginal utvidelse av det pågående arronderingssalg.

4.4.16 Oppsummering av fraksjonenes bevilgningsforslag

I tabellen nedenfor er det laget en oversikt over de ulike partienes forslag til bevilgning innenfor rammeområde 11 på kapittel- og postnivå.

I henhold til Stortingets forretningsorden § 43 femte ledd kan det i fagkomiteene ikke utformes forslag til bevilgningsvedtak som avviker fra de rammer Stortinget har vedtatt.

Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 11

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, KrF, V
Utgifter (i tusen kroner)				
1100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Driftsutgifter	146 061	145 916 (-145)
	21	Spesielle driftsutgifter	963	962 (-1)
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	92 417	92 327 (-90)
1115		Mattilsynet		
	1	Driftsutgifter	1 178 347	1 188 157 (+9 810)
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 314	13 301 (-13)
1136		Kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, Norsk institutt for bioøkonomi	222 659	222 448 (-211)
1138		Støtte til organisasjoner m.m.		
	70	Støtte til organisasjoner	27 109	34 509 (+7 400)
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, KrF, V
	71	Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak	22 519	24 019 (+1 500)
1142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	219 929	219 711 (-218)
1148		Naturskade - erstatninger		
	22	Naturskade, administrasjon	6 536	6 528 (-8)
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket		
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 674	3 670 (-4)
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket	43 675	66 175 (+22 500)
	72	Tilskudd til trebaserte innovasjonsprogrammer	0	19 500 (+19 500)
1161		Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn		
	70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	14 229	14 215 (-14)
	75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	10 166	10 156 (-10)
		Sum utgifter	16 954 203	17 014 199 (+59 996)
Inntekter (i tusen kroner)				
4115		Mattilsynet		
	1	Gebyr m.m.	157 048	156 886 (-162)
	2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.	5 624	5 619 (-5)
4142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	40 609	40 569 (-40)
		Sum inntekter	224 058	223 851 (-207)
		Sum netto	16 730 145	16 790 348 (+60 203)

5. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen endre navn på Mattilsynet til Mat- og dyretilsynet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen avvikle Regelrådet.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen om å utrede muligheter for en statlig lånegarantiordning for fastlandsindustrien, etter mal fra GIEK.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen om å videreføre Landbruks- og matdepartementets samarbeidsavtaler med frivillige organisasjoner med samme tidsperiode som tidligere (på tre år).

Forslag fra Arbeiderpartiet:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen om å fremme konkrete virkemidler for økt verdiskaping innen bioøkonomien i den varslede bioøkonomistrategien.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen stanse ytterligere arrenderingssalg av Statskog SF sine eiendommer.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet:*Forslag 7*

Stortinget ber regjeringen sikre at ny forskrift om tilskudd til sysselsetting av sjøfolk gjelder fra første

termin 2016 og endringer i forskrifter som regulerer fartsområde, trer i kraft fra 1. januar 2016.

6. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A

**Rammeområde 9
(Næring)**

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Driftsutgifter	335 058 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 462 000	
	30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overføres</i>	19 700 000	
	60	Overføring til fylkeskommunene for tilskudd til regional næringsutvikling	15 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	37 857 000	
	71	Miljøtiltak Raufoss	1 200 000	
	72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 500 000	
	73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap	28 300 000	
	74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	2 200 000	
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	76	Tilskudd til Standard Norge	31 500 000	
	77	Tilskudd til sjømattiltak, <i>kan overføres</i>	8 500 000	
	78	Tilskudd til Akvariet i Bergen	4 100 000	
	79	Tilskudd til Mechatronic Innovation Lab	20 000 000	
	81	Tilskudd til nasjonalt program for leverandørutvikling	10 000 000	
902		Justervesenet		
	1	Driftsutgifter	120 614 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	346 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 500 000	
903		Norsk akkreditering		
	1	Driftsutgifter	41 072 000	
904		Brønnøysundregistrene		
	1	Driftsutgifter	276 914 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	235 306 000	
905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Driftsutgifter	148 944 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	70 962 000	
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	34 440 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	6 700 000	
	31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	51 350 000	
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 892 000 000	
910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	377 996 000	
911		Konkurransetilsynet		
	1	Driftsutgifter	95 166 000	
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	9 400 000	
915		Regelrådet		
	1	Driftsutgifter	10 186 000	
922		Romvirksomhet		
	50	Norsk Romsenter	66 280 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	198 700 000	
	71	Internasjonal romvirksomhet	339 100 000	
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	24 900 000	
	73	EUs romprogrammer	271 300 000	
	74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	39 200 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
	70	Tilskudd	48 800 000	
930		Norsk design- og arkitektursenter		
	70	Tilskudd	71 700 000	
935		Patentstyret		
	1	Driftsutgifter	233 134 000	
936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Driftsutgifter	7 098 000	
940		Internasjonaliseringstiltak		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap		
	21	Spesielle driftsutgifter	23 552 000	
953		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	20 662 000	
2421		Innovasjon Norge		
	50	Innovasjon - prosjekter, fond	523 500 000	
	51	Så Kornfond Agder-Telemark, avsetning	44 625 000	
	53	Så Kornfond Agder-Telemark, risikoavlastning	22 500 000	
	70	Basiskostnader	170 370 000	
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	96 500 000	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	296 100 000	
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	517 900 000	
	76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	504 500 000	
	77	Tilskudd til pre-så kornfond	100 000 000	
	78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede så kornfond	4 400 000	
2429		Eksporthkreditt Norge AS		
	70	Tilskudd	100 786 000	
	71	Viderefakturerte utgifter	200 000	
2460		Garantiinstituttet for eksportkreditt		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-169 000 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	169 000 000	0
		Totale utgifter		<u>7 724 080 000</u>
Inntekter				
3900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordinære driftsutgifter	167 000	
	2	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til spesielle driftsutgifter	100 000	
3902		Justervesenet		
	1	Gebyrinntekter	37 400 000	
	3	Inntekter fra salg av tjenester	16 000 000	
	4	Oppdragsinntekter	344 000	
3903		Norsk akkreditering		
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter	35 432 000	
3904		Brønnøysundregistrene		
	1	Gebyrinntekter	462 550 000	
	2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	29 942 000	
	3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	82 274 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Oppdragsinntekter	28 380 000	
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	48 184 000	
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	105 000	
	2	Behandlingsgebyrer	714 000	
3910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	177 090 000	
	2	Maritime personellsertifikater	23 364 000	
	3	Diverse inntekter	400 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	43 476 000	
	86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	4 790 000	
3911		Konkurransetilsynet		
	1	Klagegebyr	996 000	
	3	Refusjoner og andre inntekter, Konkurransetilsynet	200 000	
	4	Refusjoner og andre inntekter, Klagenemnda for offentlige anskaffelser	200 000	
	86	Lovbruddsgebyr	100 000	
3935		Patentstyret		
	1	Inntekter av informasjonstjenester	4 986 000	
	2	Inntekter knyttet til NPI	3 990 000	
	3	Gebyrer immaterielle rettigheter	65 716 000	
3936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Gebyrer	700 000	
3961		Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning		
	70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	2 100 000	
	71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000 000	
5325		Innovasjon Norge		
	50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
	56	Tilbakeføring av tapsfondsmidler fra distriktsrettet låneordning	43 000 000	
	70	Låneprovisjoner	62 000 000	
5329		Eksportkreditt Norge AS		
	70	Gebyrer m.m.	30 000 000	
5460		Garantiinstituttet for eksportkreditt		
	71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	8 100 000	
	72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	7 500 000	
5629		Renter fra eksportkredittordningen		
	80	Renter	1 600 000 000	
		Totale inntekter		<u>2 834 300 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 1	kap. 3900 post 1
kap. 900 post 21	kap. 3900 post 2
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3 og kap. 5574 post 75
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 903 post 1	kap. 3903 post 1
kap. 904 post 1	kap. 3904 post 2
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 3
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 910 post 1	kap. 3910 post 3
kap. 911 post 23	kap. 3911 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i 2017 under henholdsvis kap. 3905 postene 1 og 2, kap. 3925 post 3, kap. 3926 post 1 og kap. 3927 post 1. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2017 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss, for miljøtiltak innenfor gitt garanti-ramme på 124 mill. kroner.
2. overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.
3. overskride bevilgningen under kap. 905 post 21, kap. 925 post 21, kap. 926 post 21 og kap. 927 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende

IV

Fullmakt til å utgifts- og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. utgifts-/inntektsføre ut-/innbetalinger knyttet til garantiansvar overfor Eksportfinans ASA uten bevilgning, under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 70 Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, og kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap, post 87 Innbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, innenfor gitt garanti-ramme på 750 mill. kroner.
2. utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutakurstap og valutakursgevinst i eksportkredittordningen under henholdsvis kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutatap og kap. 5329 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutagevinst.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 72,64 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning, for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 107,87 mill. euro.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende ut over bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.
2. foreta bestillinger ut over gitt bevilgning under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 22 Forvaltning av Altinn-løsningen, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

VII

Garanti fullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 105 mill. kroner.
2. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 145 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning.
3. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme

for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel slik at rammen ikke overstiger sju ganger det til enhver tid inntående beløp på ordningens grunnfond.

4. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 5 000 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien.
5. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.

VIII

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

IX

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 600 mill. kroner.

2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner.
3. gi Eksportkreditt Norge AS fullmakt til å gi tilsagn om lån i tråd med selskapets og eksportkredittordningens formål uten en øvre ramme.

X

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.

XI

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan bortfeste hjemfalte gruveeiendommer til museale formål vederlagsfritt.

XII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIII

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Ambita AS helt eller delvis.
2. redusere eierskapet i Entra ASA helt eller delvis.
3. redusere eierskapet i Mesta AS helt eller delvis.
4. redusere eierskapet i SAS AB helt eller delvis.
5. redusere eierskapet i Telenor ASA ned mot 34 prosent.

XIV

Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan avhende eiendom på Raudsand i Nesset kommune i Møre og Romsdal. Utgifter knyttet til eventuell avhending kan trekkes fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 3900 (NY) post 30.

Rammeuavhengige forslag

XV

Stortinget ber regjeringen styrke Konkurransetilsynets innsats overfor dagligvaremarkedet, og hvis behov, på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer av konkurranseloven.

XVI

Stortinget ber regjeringen om å starte arbeidet med å utarbeide en bredt forankret nasjonal romstrategi.

B

**Rammeområde 10
(Fiskeri)**

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
917		Fiskeridirektoratet		
	1	Driftsutgifter	366 784 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 236 000	
	22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
919		Diverse fiskeriformål		
	60	Tilskudd til kommuner	270 000 000	
	71	Tilskudd til velferdsstasjoner, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
	72	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	3 000 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	36 200 000	
	76	Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	18 600 000	
	79	Tilskudd til informasjon om ressursforvaltning, <i>kan overføres</i> .	800 000	
		Totale utgifter		766 820 000
			Inntekter	
3917		Fiskeridirektoratet		
	1	Refusjoner og diverse inntekter	105 000	
	5	Saksbehandlingsgebyr	18 064 000	
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner	540 000 000	
	22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 292 000	
	86	Forvaltningssanksjoner	1 000 000	
		Totale inntekter		563 461 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 917 post 1	kap. 3917 post 1
kap. 917 post 21	kap. 3917 post 22

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen på kap. 919 post 60 med 50 pst. av merinntekt under kap. 3917, post 13.

3. overskride bevilgningen på kap. 917 post 22 og kap. 919 post 76, slik at summen av overskridelser på kap. 917 post 22, kap 919 post 76, kap. 925 post 22 og kap. 927 post 22 tilsvarer merinntekter under kap. 5574 post 74, jf. forslag til vedtak VI Innst. 12 S (2015–2016).

C

**Rammeområde 11
(Landbruk)**

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Driftsutgifter	145 916 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	962 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 660 000	
	50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	287 000	
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	92 327 000	
1115		Mattilsynet		
	1	Driftsutgifter	1 188 157 000	
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 301 000	
	71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	4 200 000	
1136		Kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, Norsk institutt for bioøkonomi	222 448 000	
1138		Støtte til organisasjoner m.m.		
	70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i>	34 509 000	
	71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	4 291 000	
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		
	71	Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	24 019 000	
1142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	219 711 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 876 000	
	50	Arealressurskart	7 616 000	
	60	Tilskudd til veterinærdekning	138 846 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	797 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	9 519 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	302 000	
	73	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	45 610 000	
	74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	2 500 000	
1144		Regionale og lokale tiltak i landbruket		
	77	Regionale og lokale tiltak i landbruket, <i>kan overføres</i>	4 118 000	
1148		Naturskade - erstatninger		
	22	Naturskade, administrasjon, <i>kan overføres</i>	6 528 000	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	182 200 000	
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket		
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 670 000	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	66 175 000	
	72	Tilskudd til trebaserte innovasjonsprogrammer, <i>kan overføres</i>	19 500 000	
	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i>	41 664 000	
	74	Tilskudd til industriell bruk av biomasse, <i>kan overføres</i>	2 742 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 500 000	
	50	Fondsavsetninger	1 203 053 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	291 600 000	
	71	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 870 180 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 139 710 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	246 880 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 582 454 000	
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	35 600 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	6 100 000	
	75	Kostnadsenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	68 700 000	
	79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	2 600 000	
1161		Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn		
	70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	14 215 000	
	75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	10 156 000	
		Totale utgifter		<u>17 014 199 000</u>
Inntekter				
4100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Refusjoner m.m.	115 000	
	30	Husleie	887 000	
4115		Mattilsynet		
	1	Gebyr m.m.	156 886 000	
	2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.	5 619 000	
4136		Kunnskapsutvikling m.m.		
	30	Husleie, Norsk institutt for bioøkonomi	19 775 000	
4142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	40 569 000	
				<u>223 851 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 1	kap. 4100 post 1
kap. 1115 post 1	kap. 4115 post 2
kap. 1142 post 1	kap. 4142 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom. Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan

regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 1 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade – erstatninger	
	71	Naturskade, erstatninger	63,9 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 25 mill. kroner.

VI

Salg av aksjer og andeler

Stortinget samtykker i at Norsk institutt for bioøkonomi i 2016 kan selge aksjer og andeler i følgende selskaper, og benytte inntektene fra salget:

1. Gladmat AS
2. Vågønes Barnehage AS
3. Dimensions Agri Technologies AS
4. Svanvik Næringsbygg AS

5. Kapp Næringshage AS
6. Oi! Trøndersk mat og drikke AS
7. Kulturlandskapsenteret i Telemark AS
8. Nortura SA
9. Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling SA
10. Sognefrukt SA
11. Vestskog SA
12. Felleskjøpet Agri SA

VII

Fullmakt til nedsalg i Veterinærmedisinsk oppdrags-senter AS

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan redusere eller avvikle eierskapet i Veterinærmedisinsk oppdrags-senter AS.

Oslo, i næringskomiteen, den 4. desember 2015

Geir Pollestad

leder og ordf. for kap. 900, 1100,
3900 og 4100

Frank Bakke-Jensen

ordf. for kap. 903, 922, 1142, 3903 og 4142

Else-May Botten

ordf. for kap. 950, 2429, 2460, 3950,
3961, 5329, 5460, 5614 og 5629

Pål Farstad

ordf. for kap. 905, 1112, 1139, 1148,
3905 og 4112

Ingunn Foss

ordf. for kap. 1115, 1144, 3904 og 4115

Gunnar Gundersen

ordf. for kap. 911, 1136, 3911 og 4136

Ingrid Heggø

ordf. for kap. 936, 940 og 3936

Line Henriette Hjemdal

ordf. for kap. 910, 915, 1161, 3910 og 4162

Morten Ørsal Johansen

ordf. for kap. 1138 og 1149

Øyvind Korsberg

ordf. for kap. 909, 917, 919 og 3917

Odd Omland

ordf. for kap. 906, 953, 2421, 2426,
3906, 5325 og 5326

Jørund Rytman

ordf. for kap. 902, 935, 3902 og 3935

Knut Storberget

ordf. for kap. 1150, 1151 og 4150

Ove Trellevik

ordf. for kap. 904, 924 og 930